

ตาราง 4.4 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลแม่หาเรือ (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
16	นายผ่าน บุญวงศ์	89	ประถมศึกษา	-	จักสาน	43 หมู่ 4
17	พ่อสุม ปัญญาวงศ์	73	ประถมศึกษา	-	ทำเกวียน	87/1 หมู่ 11

ตาราง 4.5 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลบ้านด้า

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	พ่อเปล่ง มณีวรรณ	73	ประถมศึกษา	เกษตรกร	คาถาอาคม	167 หมู่ 9
2	พ่อมูล มั่นไร่	46	ประถมศึกษา	เกษตรกร	ปราชญ์สมุนไพร	113 หมู่ 9
3	พ่อหลง บัวศรี	55	ประถมศึกษา	เกษตรกร	คาถาปิดเป่า	15 หมู่ 9
4	ครูรบ ศรีวิชัย	53	ปริญญาตรี	รับราชการครู	ดนตรีพื้นบ้าน	121 หมู่ 9
5	นายสวัสดิ์ โซคียงรักษ์	46	ประถมศึกษา	เกษตรกร	ประธานแหล่งเรียนรู้ ชุมชน	200 หมู่ 9
6	นายศรีจันทร์ ท้าวล่า	43	ประถมศึกษา	เกษตรกร	หาของป่า	117 หมู่ 9
7	นายวัฒนพล ท้าวล่า	36	ประถมศึกษา	รับจ้างทั่วไป	การหาของป่า	220 หมู่ 9

ตาราง 4.6 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลจำปาหวาย

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	นายก้องหล้า ฝไใจ	56	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ทำนา	ขับร้องเพลงซอ ร้อง น่าน	76 ม.6
2	บุญเรือง บุญมาศ	74	ประถมศึกษา	-	พิธีกรรมบวชนาค, ดูแลวัด	248 ม.6
3	นายเจริญ บุญเก่ง	64	ประถมศึกษา	ทำนา	พ่ออาจารย์ พิธีกรรม	262 ม.9
4	นายศรี ศรีเรือง	77	ประถมศึกษา	(ผู้สูงอายุ)	จักสานอุปกรณ์ พื้นบ้าน	106 ม.1
5	นายนोट มิ่งขวัญ	78	ประถมศึกษา	สานน้ำตุง	หัตถกรรมจักสาน	114 ม.1

ตาราง 4.6 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลจำปาหวาย (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
6	นายสมศักดิ์ ชัตรี	52	มัธยมศึกษา	การเกษตร	ดนตรีพื้นเมือง	244 ม.13
7	นางมอย ปัญญา	70	ประถมศึกษา	-	จักสาน	74 ม.1
8	นางเหลียว ภาระ จริง	-	ประถมศึกษา	ค้าขาย	จักสาน	17 ม.9
9	นางเตียม ปัญญา	69	ประถมศึกษา	-	บายศรี	7 ม.9
10	นางจันทร์ฟอง ปัญญา	70	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	92 ม.9
11	นางตุ่น ปัญญา	74	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	11 ม.9
12	นางคำศรี เรือนอินทร์	68	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	6 ม.9

ตาราง 4.7 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลท่าวังทอง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	นายณัฏฐา นิวสวาท	40	มัธยมศึกษา/ ปวช.	อิสระ	หมอพื้นเมือง, หมอ เป่า	47 ม. 8
2	นายชนเดช นันตะ	50	มัธยมศึกษา/ ปวช.	เกษตรกร	นวดแผนโบราณ ,สมุนไพร	
3	ใจมา ระวัชรทรัพย์	40	ประถมศึกษา	เกษตรกร	หมอพื้นเมือง, หมอ เป่า	206 ม.6
4	หนานหนู แรกข้าว	52	มัธยมศึกษา/ ปวช.	พิธีกรรม	ปราชญ์ท้องถิ่น พิธีกรรม	22/2 ม. 4
5	นายบุญส่ง เจริญใจ	65	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ทำนา	ดนตรีพื้นเมือง	298 ม.4
6	นายหล้า พร้อมสุข	73	ประถมศึกษา	-	สานไม้กวาด	189 ม.6
7	นางจันทร์ฉาย สีบสวัสดิ์	-	ประถมศึกษา	-	ฟ้อนเจิง	217 ม.12
8	นายบัน บุญปลอด	78	ประถมศึกษา	-	จักสาน	255 ม.7
9	นางเถาว์ ปวงงาม	89	ประถมศึกษา	-	จักสาน	37 ม.7
10	นางอำนวย แก้วษา	63	ประถมศึกษา	จักสาน	ดนตรีพื้นเมือง	225 ม.11

ตาราง 4.8 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลแม่กา

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	พระครูอาทรรัตน พิศาล		ปริญญาตรี	พระ	พระครู	
2	นายดุสิต บริบูรณ์ไธนาภิรักษ์	25	ปริญญาตรี	ครูวิทยาลัย นาฏศิลป์ เชียงใหม่	ดนตรีคีตไทยศึกษา	11 ม.13
3	นางจันทร์หอม โรหิตเสถียร	68	ประถมศึกษา	เกษตรกร	ขับซอพื้นเมือง	196/1 ม.6
4	นายสังคม พรหมพัง	38	ปริญญาตรี	ศาสนพิธีกร	ผู้นำทางศาสนพิธี	123/2 ม.2
5	นายกิจประสาน งามจิตต์	45	มัธยมศึกษา	ศาสนพิธีกร	ผู้นำทางศาสนพิธี	184 ม.17
6	นายดี รุจิระชนพงศ์	76	มัธยมศึกษา	เกษตรกรกรม	ประดิษฐ์ดอกไม้	298 ม.6
7	นายโปร่ง สังสะโสภาศ	84	ปวส	ข้าราชการ บำนาญ	การเพาะเลี้ยง	ม.12
8	พ่อแต่ง เครือวัลย์	86	-	จักสาน เครื่องใช้ใน ครัวเรือน	งานฝีมือการจักสาน	97 ม.7
9	นายแก้ว วงศ์เสาร์	78	ประถมศึกษา	หมอเป่า	หมอเป่า	94 ม.4
10	แม่แก้วมณี ชุมภู	52	ประถมศึกษา	แพทย์แผน โบราณ	นวดกดจุด	175 ม.4
11	พ่อลัย อินทะนุ	87	ประถมศึกษา	-	หมอเป่า	23 ม.11
12	พ่อใจ ฟูเชื้อ	76	ประถมศึกษา	ทำนา	หมอเป่า	20 ม.11
13	พ่อฮ่าน จันทร์ผง	79	ประถมศึกษา	-	หมอเป่า	110 ม.11
14	พ่อเป็ง อีสาน	88	ประถมศึกษา	-	การต้มยาสมุนไพร	95 ม.6

ตาราง 4.9 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลบ้านด้อม

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	พ่อทอง เพตา	73	ประถมศึกษา	สานไช้ดักปลา	สานไช้ดักปลา	87 หมู่ 3
2	แม่น้อย เพตา	74	ประถมศึกษา	สานไช้ดักปลา	สานไช้ดักปลา	87 หมู่ 3
3	พ่อโน ละม้าย	75	ประถมศึกษา	สานไช้ดักปลา	สานไช้ดักปลา	135 หมู่ 3
4	แม่จิน มีทอง	76	ประถมศึกษา	สานแห สานไช้	สานแห สานไช้ดักปลา	127 หมู่ 3
5	พ่อทาน แสงงาม	75	ประถมศึกษา	หมอเมือง	คาถาปิดเป่า	213 หมู่ 3
6	นายสงวน กล้าจริง	56	ประถมศึกษา	เกษตรกร	ดนตรีพื้นเมือง	48 หมู่ 3
7	นายสุคำ ใจกล้า	54	ประถมศึกษา	เกษตรกร	ดนตรีพื้นเมือง (ระนาด)	13 หมู่ 3
8	พ่อยงค์ เทพสืบ	74	ประถมศึกษา	หมอเมือง	หมอเมือง	114 หมู่ 3
9	พ่อตา เมืองซื่อ	77	ประถมศึกษา	-	หมอเป่า	25 ม.9
10	นายสำราญ กุลแสง	60	มัธยมศึกษา	ค้าขาย	สมุนไพร	9 ม.9
11	พ่อจันทร์ อ้อยงาม	77	-	หมอนวด	นวดจับเส้น	116 ม.4
12	พ่อบรรพพัฒน์ สืบเครือ	69	ประถมศึกษา	หมอเมือง	สมุนไพร หมอเป่า	43/1 ม.4
13	นางมูล ใจซื่อ	85	ประถมศึกษา	-	การทอผ้าตุง	99 ม.7
14	นายลือ ใจการ	73	ประถมศึกษา	รับจ้าง	หัตถกรรม	140 ม.7
15	นายป้อมเพชร กาฬิง	63	ประถมศึกษา	เกษตรกรรม	กลีกรรรม	80 ม.5
16	นายแก้วมูล จินะใจหาญ	63	ประถมศึกษา	-	งานไม้ทุกชนิด	13 ม.7
17	นายสิงห์แก้ว รัฐบำรุง	83	ประถมศึกษา	-	ไม้กวาด หมวก ชาวนา	118 ม.4
18	นายอนุวัฒน์ เมฆสุวรรณ	49	ประถมศึกษา	ทำสวน	ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ย อินทรีย์	113 ม.3
19	นายสมบุญ บัวเทศ	62	ประถมศึกษา	ทำประมง ทำ สวน	ทำประมง ทำสวน	82 ม.3
20	นายเม็ต งามขำ	83	ประถมศึกษา	สานไม้กวาด	สานไม้กวาด	21 ม.9

ตาราง 4.10 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลบ้านสา

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	นายสมคิด หวานใจ		ประถมศึกษา	โรงงานครกหิน	ทำครกหิน	ศูนย์เรียนรู้ ครกหิน
2	พ่อลือ วาგი	62	ประถมศึกษา	แกะสลักหิน ทราย	แกะสลักหินทราย	49 ม.7
3	พ่อตัน ยาดิ	74	ประถมศึกษา	จักรสาน	สานไซ, สานไม้กวาด	25/1 ม.6
4	พ่อแก้ว พรหมชัย	84	ประถมศึกษา	ดูดวง	โหราศาสตร์	55 ม.6
5	พ่อตา ขาวขาวสาร	72	ประถมศึกษา	เกษตรกร	มัลลนา	26 ม.6
6	แม่จันทร์ ครองมัจฉา	83	ประถมศึกษา	หมอยา สมุนไพร	หมอยาสมุนไพร	2 ม.6
7	ลุงปิ่น สมเครือ	63	ประถมศึกษา	กลึงครกขาย	ทำครกหิน	89 ม.7
8	คุณวร เกตรา		ประถมศึกษา	หมอดิน	หมอดิน	4 ม.6
9	นางแก้ว ประแดงโต	53	ประถมศึกษา	รับจ้างทั่วไป	จักสาน	160 ม.4
10	นางมยุรี กิ่งแก้ว	51	-	ค้าขาย	จักสานผักตบชวา	138 ม.7
11	แม่ทองปอน จำรัส	57	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	169 ม.10
12	แม่เนงคราญ คำสุ	54	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	176 ม.4
13	แม่รุ่งรัตน์ จำรัส	64	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	110 ม.4
14	พ่อศรีทน อริยา	58	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	69 ม.4
15	แม่สุดา รักษ์โพธิ์	53	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	56/1 ม.4
16	พ่อสมศักดิ์ จริยา	53	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	63/3 ม.3
17	แม่เนงเยาว์ จริยา	53	ประถมศึกษา	ทำปลาสาม	ทำปลาสาม	63/3 ม.3
18	แม่บัวหลบ ยอดแก้ว	62	ประถมศึกษา	ทำแคบหมู	ทำแคบหมู	150/4 ม.4
19	นายชูชาติ ยอดแก้ว	-	มัธยมศึกษา	ค้าขาย	ทำแคบหมู	132 ม.4
20	แม่ลี ชันเมือง	52	ประถมศึกษา	ทำนา	ทำปลาสาม	108 ม.4
21	พ่อสาย อริยา	57	ประถมศึกษา	ค้าขาย	ทำปลาสาม	24 ม.3
22	แม่สมจิตร ขวัญดี	48	ประถมศึกษา	ค้าขาย	ทำปลาสาม	68 ม.3

ตาราง 4.11 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลสันป่าม่วง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	แม่वाद ยาเย็น	64	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	13 ม. 8
2	แม่แก้ว เนาว์ศักดิ์	66	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	61 ม. 4
3	แม่ไหม ไร่ท่า	64	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	68 ม. 8
4	แม่เร็ว มหามิตร	79	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	13 ม. 4
5	แม่เพาะ ศรีอินทร์	66	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	33 ม. 8
6	นายทองดี การเร็ว	79	ประถมศึกษา	หมอบ้าน ทำขึ้นด้วย กะลา	หมอบ้าน ทำขึ้น ด้วยกะลา	39 หมู่ 8
7	ทองพลุ นันทาทอง	80	ประถมศึกษา	ดนตรีพื้นบ้าน จักสาน	ดนตรีพื้นบ้าน จัก สาน	76 หมู่ 8
8	นายปั่น เร็วการ	76	ประถมศึกษา	ทำไม้กวาด	ทำไม้กวาด	45 หมู่ 5
9	นายวงศ์ จินะ	76	ประถมศึกษา	หมอบ้าน	หมอบ้าน	72 หมู่ 5
10	นางผ่องศรี ปรีชาพงษ์มิตร	53	ปริญญาตรี	ก้าน ผู้ใหญ่บ้าน	ค้าขายผักตบชวา	30 ม.4
11	นายสิน นันทาทอง	65	ประถมศึกษา	เล่นดนตรี พื้นเมือง	เล่นดนตรีพื้นเมือง	80 หมู่ 5
12	นางเย็น เพียรทำ	84	ประถมศึกษา	หมอบ้าน พื้นเมือง	หมอบ้าน พื้นเมือง	69 หมู่ 5
13	นางเพชร เพียรทำ	77	ประถมศึกษา	สะเดาะเคราะห์	สืบชะตา สะเดาะ เคราะห์	13 หมู่ 4
14	นางรัตน์ เหล็กกล้า	80	ประถมศึกษา	สะเดาะเคราะห์	สืบชะตา สะเดาะ เคราะห์	10 หมู่ 4
15	นายวิเชียร ไชยเมือง	62	ประถมศึกษา	จักสานผักตบ วา	จักสานผักตบวา	69 หมู่ 4
16	นายสิทธิ์ เกตรา	63	ประถมศึกษา	สะเดาะเคราะห์	สะเดาะเคราะห์	58 หมู่ 4
17	นางสุภาณี พูแสง	40	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	65 ม.4
18	นายหวั่น ดุติ	66	ประถมศึกษา	สานไม้ไผ่	สานไม้ไผ่	33 หมู่ 2
19	นายชัน มูลมิ่ง	40	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	65 ม.4

ตาราง 4.11 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลสันป่าม่วง (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
20	นางเริ่ม มูลมิ่ง	59	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	71 ม.8
21	นายคำ บุญปัน	53	ประถมศึกษา	ค้าขาย	สานผักตบชวา	51 ม.8
22	นายวิชาญ อ้อยยาว	39	ประถมศึกษา	ทำนา	สานผักตบชวา	96 ม.8
23	นายฟ้า เทพสืบ	69	ประถมศึกษา	ทำนา	สานผักตบชวา	63 ม.8
24	นางสาวปิ่น เกตรา	82	ประถมศึกษา	-	สานผักตบชวา	56 ม.8
25	แม่นันทิยา เมืองแก้ว	52	ปวส	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	59 ม.8
26	นายนวล เกตรา	77	ประถมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	60 ม.8
27	น.ส ศิริมา อินทรศร	77	มัธยมศึกษา	สานผักตบชวา	สานผักตบชวา	9 ม.4
28	นายดวงจันทร์ เกตรา	40	ประถมศึกษา	ทำนา	สานผักตบชวา	57 ม.8

ตาราง 4.12 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลบ้านแม่ปืม

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	ศรีทน สายเครือขุ่ม	54	มัธยมศึกษา/ ปวช.	เกษตรกร	มัดนายก	94 หมู่ 11
2	นาย สมบูรณ์ จารี	51	มัธยมศึกษา/ ปวช.	เกษตรกร	ไวยวจักร	128 หมู่ 18
3	นายตีบ ใจหลัก	80	ประถมศึกษา	เกษตรกร	หมอบ่า,พื้นเมือง	164 หมู่ 18
4	แม่ศรีวรรณ สมวรรณ	57	ประถมศึกษา	แม่บ้าน	นวดแผนโบราณ	8/1 หมู่ 8
5	จันคำ พรวงค์	-	-	-	นวดแผนโบราณ	49 หมู่ 8
6	จันทร์นวล หมิ่นไร่	55	-	-	นวดแผนโบราณ	37 หมู่ 8
7	พ่อสุดชา วรวิชัย		-	หมอพราหมณ์	หมอพราหมณ์	-
8	นายเงิน มิชาจันทร์		-	ทอเสื่อกก	ทอเสื่อกก	-
9	นายคำ มิชาจันทร์		-	ทอเสื่อกก	ทอเสื่อกก	-
10	นายสวัสดิ์ แกมโฮง		-	สานอูไม้	สานอูไม้	-
11	ยายบุญมี สุขกาย		-	สานแห,ทำปลา ร้า	สานแห,ทำปลา ร้า	-

ตาราง 4.12 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลบ้านแม่ปืม (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
12	นางวิภารัตน์ จักรใจวงศ์	46	ประถมศึกษา	ทำนา	เพาะเห็ด	22 ม.18
13	นายบุญเท่ง จันทะ ค่อม	66	ประถมศึกษา	-	ร่างทรง	185 ม.13
14	นายปันแก้ว แลวงค์ นิล	63	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	79 ม.10
15	นายอ้าย ไผ่เครือ	-	ประถมศึกษา	-	จักสาน	4 ม.9
16	นายคำ สมวรรณ	65	ประถมศึกษา	-	จักสาน	3/1 ม.9
17	นายหลาน หลักฐาน	73	ประถมศึกษา	-	จักสาน	116 ม.8
18	นายคำ อ้อยงาม	82	ประถมศึกษา	จักสาน	สานไซ ข้อง ก้วย โคมไฟ	3/1 ม.4
19	นายปัญญา ต้นผึ้ง	70	ประถมศึกษา	จักสาน	ไม้กวาดดอกหญ้า	14/1 ม.3
20	นายไพโรจน์ หวลธรรม	70	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	จักสาน	137 ม.2
21	นายดาล บุญวงศ์	73	ประถมศึกษา	-	พิธีกรรมทางศาสนา	97 ม.2
22	นายสมนึก เทพวรรณ	-	ประถมศึกษา	ซ่อมเย็บ รองเท้า	ประเพณีความเชื่อ	96 ม.14
23	นายทองมวล มหา อำมาตย์	66	ประถมศึกษา	-	ทำปลาร้า สานอวน สานแห	100 ม.16
24	นายดี ธรรมบุตร	72	ประถมศึกษา	ไร่ นา	จักสาน	91/1 ม.16
25	นายประสิทธิ์ ภูกระ เณร	67	ประถมศึกษา	ไร่ นา	สานแห ข้อง ไซ ตะกร้า	100 ม.16
26	นายบัวลอย ศรีคำ	75	ประถมศึกษา	-	จักสาน	115 ม.16
27	นายส้าอาจ สีวงค์ยาง	73	ประถมศึกษา	ไร่ นา	จักสาน	109 ม.16
28	นางเสาร์ สีวงค์ยาง	62	ประถมศึกษา	ทำนา	จักสาน สุ่มไม้กวาด	109 ม.16
29	นายจันทร์คำ พุทธเมฆ	75	ประถมศึกษา	หมอสุมไพร	หมอยาพื้นเมือง	56 ม.7

ตาราง 4.13 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลท่าจำปี

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	พ่อหมัว ธรรมเสนา	68	ประถมศึกษา	เกษตรกร	พ่อหมอขวัญ, พ่อ อาจารย์	44/2 หมู่ 1
2	จรัส รัตมี		ประถมศึกษา	เกษตรกร	หมอเป่า	44/2 หมู่ 1
3	พ่อหลวงชาติชาย พุ่มพริก		ประถมศึกษา	เกษตรกร	ปราชญ์ด้านสมุนไพร	114 หมู่ 1
4	พ่ออ้าย การเก่ง	68	ประถมศึกษา	เกษตรกร	งานจักสาน	31 หมู่ 1
5	พ่อปัน สระยอง	86	ประถมศึกษา	เกษตรกร	งานจักสาน	23 หมู่ 1
6	พ่อแก้ว ชนิดหวานใจ	83	ประถมศึกษา	เกษตรกร	งานจักสาน	43 หมู่ 1
7	แม่มาลัย กามอ้อย	44	ประถมศึกษา	งานจักสาน	สานผักตบชวา	113 หมู่ 1
8	คุณปรีชา บุญรักษา	57	ประถมศึกษา	เกษตรกร	การเพาะเห็ด	33 หมู่ 1
9	แน่น ชนิดหวานใจ	55	ประถมศึกษา	เกษตรกร	การปรับปรุงดิน	33 หมู่ 1
10	แม่จำเนียร สุขแก้ว	44	ประถมศึกษา	ประธานกลุ่ม ผักตบชวา	สานผักตบชวา	121 หมู่ 1
11	พ่อมา สอนพันธ์	82	-	ทำนา	จักสาน	21 ม.3
12	นางฟอง มูลเรือน	63	ประถมศึกษา	สานกระเป๋ ผักตบชวา	สานกระเป๋ ผักตบชวา	32 ม.3
13	พ่อทอง หาขาย	66	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	69 ม.3
14	พ่ออ้าย หาขาย	77	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	34 ม.3
15	นายแก้ว ธรรมลังกา	69	ประถมศึกษา	จักสาน	จักสาน	81 ม.3
16	พ่อพุฒ วงศ์กันทียะ	74	ประถมศึกษา	-	พิธีกรรมความเชื่อ	63 ม.3
17	นายโต๊ะ ชันทะกิจ	80	ประถมศึกษา	-	จักสาน	31 ม.6
18	นายสิงห์ แก้วมูล	72	ประถมศึกษา	-	พิธีกรรมทางศาสนา	2 ม.6
19	นายก้วน ดวงทอง	76	ประถมศึกษา	-	จักสาน	1 ม.6
20	นายทอง แก้วมูล	74	ประถมศึกษา	-	จักสาน	13 ม.6
21	พ่อสุข มั่นคง	62	ประถมศึกษา	-	หมอเป่า	237 ม.6
22	นายคำ ปกถ้ำ	80	ประถมศึกษา	-	จักสาน	36 ม.7
23	นายสอน ใจเที่ยง	-	-	-	พิธีกรรมทางศาสนา	6 ม.7
24	นายแหลง ใจเที่ยง	83	-	-	จักสาน	23 ม.7
25	นางมูล แก้วมา	69	-	-	จักสาน	8/9 ม.7

ตาราง 4.13 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลท่าจำปี (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
26	นางใจ สีสราข	64	ประถมศึกษา	ทำนา	จ้อยซอ	99 ม.8
27	พ่อสง ใจเที่ยง	-	ประถมศึกษา	ทำนา	พิธีกรรมศาสนา	34/4
28	นายคำ ช่างหิน	75	ประถมศึกษา	-	เขียนป้าย งานไม้	44 ม.8
29	นางแรง ยอดวงศ์	65	ประถมศึกษา	สานยอ	สานยอ	37/1 ม.8
30	แม่เมื้อะ คันทรี	65	ประถมศึกษา	-	จักสาน	30 ม.9
31	พ่อถือ ทิพย์คำ	81	ประถมศึกษา	-	จักสาน	34 ม.9
32	นายบุญธรรม ทองรักษ์	66	มัธยมศึกษา	เกษตรกรรม	จักสาน	65 ม.10
33	นายคำปัน ใจแข็ง	69	ประถมศึกษา	ยามโรงเรียน พะเยาประสาท วิทย	จักสาน	72 ม.10
34	นายคำน้อย หัวเมือง	-	ประถมศึกษา	-	ช่างสล้อ	61 ม.11
35	นายปอน อ้อยลี	83	ประถมศึกษา	-	ยาสมุนไพร	65 ม.11

ตาราง 4.14 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลแม่ใส

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	ซุ่ม วงศ์ขัติย์	83	ประถมศึกษา	มัคคนายก	พ่ออาจารย์ หมอ พื้นเมือง	98 ม.12
2	วชิรานรุตน์ วงศ์ดวง	34	ประถมศึกษา	แรงงานรับจ้าง	ทำโคลมลอย	180 ม.5
3	นางสมควร ยังมัน	60	-	-	ทำบายศรี ร้างทรง	70 ม.8
4	นางแก้วมา ยังมัน	66	มัธยมศึกษา	ทำนา	ตำรายาพื้นบ้าน	70 ม.8
5	นางเนียม สุขเจริญ	61	ประถมศึกษา	ทำนา	สานคัก อุปกรณ์ทำ ปลา	29 ม.8
6	นายทอง สุขใหญ่	68	ประถมศึกษา	ทำนา	ทำบายศรี	23 ม.8
7	ยายสวย สารเร็ว	80	ประถมศึกษา	-	ทำบายศรี	3 ม.8
8	นายหมุด สุขเจริญ	71	-	ทำนา	ทำไม้กวาด	29 ม.8

ตาราง 4.14 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลแม่ใส (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
9	นางจรรวรณ์ กิ่งคำ	40	มัธยมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์พุ่มเงินพุ่ม ทอง	23 ม.8
10	นายจันทร์ ปันเลา ยา	60	-	ตีมีด	ตีมีด	118 ม.1
11	นายบุญ กัณฑ์วัง	62	ประถมศึกษา	ตีมีด	ตีมีด	92/1 ม.1
12	นางจันทร์ สุวรรณ	62	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	220 ม.2
13	นางจันสม ธรรมสาร	65	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	154/2 ม.2
14	นางเพ็ญ บุญนาวา	61	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	157/2 ม.2
15	นางตุ้ม ยะตา	61	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	235 ม.2
16	นางสีดา เสี่ยงใส	59	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	142 ม.2
17	นางประนอม นักไร่	51	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	154 ม.2
18	นางเหรียญ จุ่มปา	39	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกรัก	159 ม.2
19	นางลี คำเผ่า	88	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์ไตรดอกบัว	130 ม.2
20	นางแก้ว ดึงคำ	59	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์พุ่มเงินพุ่ม ทอง	86 ม.3
21	นางยุพิน ทูเรียน	48	ประถมศึกษา	ทำนา	ประดิษฐ์พุ่มเงินพุ่ม ทอง	171 ม.3
22	นายหน่อแก้ว เสมอเชื้อ	53	ประถมศึกษา	ทำนา	ทำดอกไม้ประดิษฐ์	120 ม.3
23	นางจันทร์หอม เสมอเชื้อ	49	ประถมศึกษา	ทำนา	ทำดอกไม้ประดิษฐ์	120 ม.3
24	พ่อหนานอ้วน บุญมา	77	ประถมศึกษา	ทำนา	ทำพิธีสู่ขวัญ ส่ง เคราะห์	21 ม.3

ตาราง 4.15 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลแม่ต้า

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	แม่ปุปผา คำวังสีบ	67	ประถมศึกษา	ทอผ้า	ทอผ้า	126 ม.9
2	แม่มาลิรัตน์ รีรักษ์	63	ประถมศึกษา	ทอผ้า	ทอผ้า	175 ม.9
3	แม่สม ชัยยา	80	ประถมศึกษา	ทอผ้า	ทอผ้า	112 ม.9
4	แม่คำน้อย บุญเรือง	55	ประถมศึกษา	ทอผ้า	ทอผ้า	86/2 ม.9
5	นายศรีจรรณ โกชนา	74	ประถมศึกษา	-	จักสาน	79/1
6	นายทองคำ ยอดเมือง	73	ประถมศึกษา	-	จักสาน	421/2
7	นายประเสริฐ สุขโข	59	ประถมศึกษา	-	จักสาน	60/1
8	นายสม พูเชื้อ	72	ประถมศึกษา	-	จักสาน	87
9	นายศรีผัด โกชนา	73	ประถมศึกษา	-	จักสาน	
10	นายสนิท แก้วยอดหล้า	66	ประถมศึกษา	-	จักสาน	232/2
11	นายหล้า พ่อคำ	72	ประถมศึกษา	-	จักสาน	262
12	นายเชียร สุวรรณนิเวช	74	ประถมศึกษา	-	จักสาน	180/1
13	นายชัชวาล ภูญา	62	ประถมศึกษา	-	จักสาน	355
14	นางบัวเขียว ยอดเมือง	59	มัธยมศึกษา	-	จักสาน	421/2
15	นางจันทร์ รังหาญ	62	ประถมศึกษา	-	จักสาน	96
16	นายเตียม พูแสง	64	ประถมศึกษา	-	จักสาน	59
17	นายคนอา หาญจริง	55	ประถมศึกษา	-	จักสาน	97/2
18	นางคำไอย พูแสง	72	ประถมศึกษา	-	ทำดอกไม้	53/1
19	นางผัด ข่ายสุวรรณ	76	ประถมศึกษา	-	ทำดอกไม้	82
20	นางจันทร์สม โกชนา	74	ประถมศึกษา	-	หัตถกรรม	79/1
21	นางสาวพรรณณี วังวล	57	มัธยมศึกษา	-	หัตถกรรม	57
22	นางดวงจิต พิมพ์ธรา	62	ประถมศึกษา	-	ดอกไม้ประดิษฐ์	212/1

ตาราง 4.15 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลแม่ต้า (ต่อ)

23	นางพิกุล ไฟฟ้า	48	ประถมศึกษา	-	หัตถกรรม	87/11
24	นางจันทร์แก้ว ฟูเชื้อ	73	ประถมศึกษา	-	ดอกไม้ประดิษฐ์	87/1
25	นางเย็น เตปิน	65	ประถมศึกษา	-	ดอกไม้ประดิษฐ์	421/1
26	นางแสงเพ็ญ หาญเลิศ	57	มัธยมศึกษา	-	หัตถกรรม	342
27	นางจันทร์รา กันทะวัง	73	ประถมศึกษา	-	ดอกไม้ประดิษฐ์	376
28	นายมูล วงศ์บุตร	73	ประถมศึกษา	-	จักสานไซ	14/3
29	นายปัญญา กันแก้ว	60	ประถมศึกษา	-	จักสาน	1/3
30	นางนิริพร วงศ์แผ่น	49	ประถมศึกษา	-	จักสาน	1/2
31	นางภัทราวรรณ รักนรินทร์	38	มัธยมศึกษา	-	ผลิตภัณฑ์เศษผ้า	1/4
32	นายผัด อินติรัตน์	79	ประถมศึกษา	-	ทำไม้กวาด ทางมะพร้าว	1/1
33	อาจารย์สุพจน์ ชนะพูล	65	ปริญญาตรี	ข้าราชการ บำนาญ	ศิลป์	102/6
34	นายทา ขัตติวงศ์	84	ประถมศึกษา	-	ทำกลอง	78/1
35	นายอินคำ โภชนา	76	ประถมศึกษา	รับเหมา ก่อสร้าง	ช่างฝีมือสร้างบ้าน	78/2
36	นางจันทร์หอม หัตถกิจ	81	ประถมศึกษา	-	ทอผ้า	167
37	แสงดี กันทะวัง	67	ปริญญาตรี	ข้าราชการ บำนาญ	การจัดดอกไม้ ทำ ดอกไม้ประดิษฐ์	152
38	สมบูรณ์ มะอุตัน	76	ประถมศึกษา	เล่นดนตรี พื้นเมือง	เป่าแฉ (ปี่) ดนตรี พื้นเมือง	49

ตาราง 4.16 รายชื่อผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลเวียง

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	ภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	สมชาย แผ่นทอง	49	-	ประมง	ประมง	674/2 ม.9

พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้าน

ตาราง 4.17 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านดู่

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	นายอุทัย ศรีชัย	143 ม. 4	การสานส้อมไก่ หัวหน้ากลุ่มสานส้อม ไก่(การตลาด ประสานงานกับลูกค้า กลุ่ม)	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0586749	2717149
2	นายสอน ล้วน สาร	132 หมู่ 4	สานส้อมไก่	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587039	2117097
3	นายรพ วงศ์เรือง	108 หมู่ 4	การเลี้ยงโคพื้นเมือง , การจัดสรรน้ำใน การเกษตรชุมชน (ระบบแก๊ฝาย)	1.เกษตร พื้นบ้าน	0586696	2117025
4	นายบรรพต ปัจฉี	65/1 ม.4	การเลี้ยงกวาง	1.เกษตร พื้นบ้าน	0587137	2217442
5	นางเปรมวิภา คลองชัย	73/1 ม.4	สานแข่ง	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587109	2117259
6	นางอรทัย งามเมือง	49 ม.4	สานแข่ง , สานส้อมไก่	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587015	2117159
7	นางจุฬา มูลเงิน	74 ม.4	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587021	2117228
8	นายเสาร์แก้ว ใจบาล	139 ม.4	แก๊สชีวมวล, น้ำส้ม ควันไม้	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0586663	2116987
9	นายบุญดี สองคำชุม	130 ม.4	เลี้ยงโคขุน หญ้าแพง โคล่า เกษตรอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก ชีวภาพ	1.เกษตร พื้นบ้าน	0586849	2117036

ตาราง 4.17 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านดู่ (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
10	นายศุภร์ ใจบาล	170 ม.4	สานแข่ง	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587023	2117097
11	พ่อเป้ง คำพันธ์	78 ม.3	มัดนายก,เป่า, สมุนไพร	2.สุขอนามัย	0587917	211384
12	พระครูสุภัทร โกวิทย์	วัดดอกบัว	เจ้าอาวาสวัดดอกบัว	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0586997	2117179
13	พ่อสมเกียรติ ชำนาญยา	96 ม.2	สมุนไพร กดจุด	2.สุขอนามัย	0588046	2116316
14	นายสุข ใจเย็น	112 ม.7	ทำยาสมุนไพร	2.สุขอนามัย	0588004	2117448
15	พ่ออ้าย ทองชัย	39 ม.5	ปรุงยาสมุนไพร	2.สุขอนามัย	0585640	2116728
16	แก้ว ใจเย็น	62 ม.9	ทำยาสมุนไพร	2.สุขอนามัย	0586624	2117581

ตาราง 4.18 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่หนาว

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	พ่อผลัด สุขะ	75 หมู่ 14	งานจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588651	2113051
2	พ่อแก้ว เมือง วงศ์	11 หมู่ 10	งานจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589406	2113923
3	พ่ออินทร์ อินนะระจิต	11 หมู่ 10	งานจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589818	2114159
4	พ่อจันทร์บาล เครือมา	172 หมู่ 16	การทำเกวียน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589859	2114307
5	พ่ออินปั้น ทะพล	172 หมู่ 16	การทำเกวียน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589830	2114250
6	แม่อ้วน ทะพล	19 หมู่ 6	โหม่นาค (สำหรับใช้ในพิธีความเชื่อ ขวัญ)	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589822	2114259

ตาราง 4.18 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่นาเรือ (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
7	นางจันทร์แก้ว แก้วน้อย	112 หมู่ 4	สานไม้กวาดดอก หญ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590583	2112311
8	นางคำ พูแสง	148 หมู่ 5	ปั่นผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590156	2113094
9	นางปิ่นแก้ว ทะปัญญา	26 หมู่ 4	สานแห	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590517	2112473
10	นายยศ เครือธิ	48 หมู่ 5	สานก้วย	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590165	2113063
11	นายวงศ์ บุญนาวา	82 หมู่ 5	สานก้วย	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590176	2112941
12	นางเอ้ย บุญจันทร์	113 หมู่ 3	จักสานตะกร้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0591287	2110572
13	นายไวย บุญนาวา	157 หมู่ 13	สานก้วย	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590286	2113229
14	นายแก้ว เทพวงศ์	185 หมู่ 11	หม้อพื้นบ้าน	2.สุขอนามัย	0589442	2113764
15	นายเด่น สมศักดิ์	20 หมู่ 17	สานไม้กวาด	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589680	2114311
16	นายผ่าน บุญวงศ์	43 หมู่ 4	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0590536	2112480
17	พ่อสุม ปัญญาวงศ์	87/1 หมู่ 11	ทำเกวียน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589801	2114114

ตาราง 4.19 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านด้า

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	พ่อเปล่ง มณีวรรณ	167 หมู่ 9	คาถาอาคม	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0579169	2128152
2	พ่อมุล มั่นไร่	113 หมู่ 9	ปราชญ์สมุนไพร	2.สุขภาพอนามัย	0579653	2127952
3	พ่อหลง บัวศรี	15 หมู่ 9	คาถาปัดเป่า	2.สุขภาพอนามัย	0579184	2128074
4	ครุฑ ศรีวิชัย	121 หมู่ 9	ดนตรีพื้นบ้าน	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0589516	2122516
5	นายสวัสดิ์ โชคยิ่งรักษ์	200 หมู่ 9	ประธานแหล่งเรียนรู้ ชุมชน	5.การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พื้นบ้าน	0579234	2128094
6	นายศรีจันทร์ ท้าวล่า	117 หมู่ 9	หาของป่า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0578808	2128032
7	นายวัฒนพล ท้าวล่า	220 หมู่ 9	การหาของป่า	2.สุขภาพอนามัย	0578890	2127987

ตาราง 4.20 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลจำปาหวาย

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	นายก้องหล้า ไผ่ใจ	76 ม.6	ขับร้องเพลงขอ ร้อง น่าน	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598613	2111566
2	บุญเรือง บุญมายศ	248 ม.6	พิธีกรรมบวชนาค, ดูแลวัด	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598842	2110765
3	นายเจริญ บุญเก่ง	262 ม.9	พ่ออาจารย์ พิธีกรรม	2.สุขภาพอนามัย 4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598419	2112931
4	นายศรี ศรีเรือง	106 ม.1	จักสานอุปกรณ์ พื้นบ้าน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0599215	2112786

ตาราง 4.20 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลจำปาหวาย (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
5	นายนิอต มิ่งขวัญ	114 ม.1	หัตถกรรมจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0599219	2112883
6	นายสมศักดิ์ ชัทธิ	244 ม.13	ดนตรีพื้นเมือง	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0598886	2114321
7	นางมอย ปัญญา	74 ม.1	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0599227	2112873
8	นางเหลียว ภาระจริง	17 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0598508	2112923
9	นางเตียม ปัญญา	7 ม.9	บายศรี	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0598572	2112790
10	นางจันทร์ฟอง ปัญญา	92 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0598521	2112762
11	นางตุน ปัญญา	11 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0598513	2112802
12	นางคำศรี เรือนอินทร์	6 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0598702	2112913

ตาราง 4.21 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าวังทอง

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	นายณัชชา นิวสวิท	47 ม. 8	หมอพื้นเมือง,หมอเป่า	2.สุขอนามัย	0598526	2122001
2	นายธนเดช นันทะ		นวดแผนโบราณ,สมุนไพร	2.สุขอนามัย	0598642	2122062
3	ใจมา ระวังทรัพย์	206 ม.6	หมอพื้นเมือง,หมอเป่า	2.สุขอนามัย	0599510	2122629
4	หนานหนุ่ย แรกข้าว	22/2 ม. 4	ปราชญ์ท้องถิ่น พิธีกรรม	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0596627	2119283

ตาราง 4.21 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าวังทอง (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
5	นายบุญส่ง เจริญใจ	298 ม.4	ดนตรีพื้นเมือง	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598271	2122267
6	นายหล้า พร้อมสุข	189 ม.6	สานไม้กวาด	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0599379	2122844
7	นางจันทร์ฉาย สืบสวัสดิ์	217 ม.12	พ่อนเจิง	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0594230	2121396
8	นายปิ่น บุญปลอด	255 ม.7	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0598676	2123235
9	นางเถาว์ ปวงงาม	37 ม.7	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0598914	2123064
10	นางอำนวย แก้วชา	225 ม.11	ดนตรีพื้นเมือง	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0599052	2123512

ตาราง 4.22 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่กา

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	พระครูอาทรรัตน์ พิศาล		พระครู	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598364	2106257
2	นายดุสิต บริบูรณ์ธนาภิรักษ์	11 ม.13	ดนตรีคีตไทยศึกษา	2.สุขอนามัย	0597008	2109896

ตาราง 4.22 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่กา (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
3	นางจันทร์หอม โรหิตเสถียร	196/1 ม.6	ขับซอพื้นเมือง	2.สุนาหมัย	0598890	2109893
4	นายสังคม พรหม พัง	123/2 ม.2	ผู้นำทางศาสนพิธี	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598884	2107100
5	นายกจิประสาน งามจิตต์	184 ม.17	ผู้นำทางศาสนพิธี	2.สุนาหมัย	0595879	2112176
6	นายดี รุจิระชนพงศ์	298 ม.6	ประดิษฐ์ดอกไม้	2.สุนาหมัย	0595687	2112286
7	นายโปร่ง สังสะโสภาศ	ม.12	การเพาะเลี้ยง	2.สุนาหมัย	0595808	2112176
8	พ่อแต่ง เครือ วัลย์	97 ม.7	งานฝีมือการจักสาน	2.สุนาหมัย	0598194	2109162
9	นายแก้ว วงษ์สาร	94 ม.4	หมอเป่า	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0597363	2107824
10	แม่แก้วมณี ชุมภู	175 ม.4	นวดกดจุด	1.เกษตรพื้นบ้าน	0598346	2106664
11	พ่อลัย อินทะนุ	23 ม.11	หมอเป่า	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0600342	2105227
12	พ่อใจ ฟูเชื้อ	20 ม.11	หมอเป่า	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0597043	2103776
13	พ่อฮ่าน จันทร์ผง	110 ม.11	หมอเป่า	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0597273	2109620

ตาราง 4.22 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่กา (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
14	พ่อเป็ง อีสาน	95 ม.6	การต้มยาสมุนไพร	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0596634	2110800
15	พ่อจันทร์ดีบ งามจิต	8 ม.3	บูชาเทียน สืบชะตา	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0598179	2105583

ตาราง 4.23 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านด้อม

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	พ่อทอง เพตา	87 หมู่ 3	สานไช้ดักปลา	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0589655	2122517
2	แม่น้อย เพตา	87 หมู่ 3	สานไช้ดักปลา	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0589653	2122524
3	พ่อโน ละม้าย	135 หมู่ 3	สานไช้ดักปลา	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0589619	2122688
4	แม่จิน มีทอง	127 หมู่ 3	สานแห สานไช้ดัก ปลา	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0589610	2122556
5	พ่อทาน แสวงงาม	213 หมู่ 3	คาถาปัดเป่า	2.สุขภาพอนามัย	0589777	2122438
6	นายสงวน กล้าจริง	48 หมู่ 3	ดนตรีพื้นเมือง	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0589551	2122580

ตาราง 4.23 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านด้อม (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
7	นายสุคำ ใจกล้า	13 หมู่ 3	ดนตรีพื้นเมือง (ระนาด)	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	0599916	2122361
8	พ่อยงค์ เทพสืบ	114 หมู่ 3	หมอมือเมือง	2.สุขภาพอนามัย	0589369	2122597
9	พ่อดา เมืองซื่อ	25 ม.9	หมอมือเป่า	2.สุขภาพอนามัย	0588384	2123884
10	นายสำราญ กุลแสง	9 ม.9	สมุนไพร	2.สุขภาพอนามัย	0586393	2123851
11	พ่ोजันท์ อ้อยงาม	116 ม.4	นวดจับเส้น	2.สุขภาพอนามัย	0587952	2122969
12	พ่อบรรพพัฒน์ สืบเครือ	43/1 ม.4	สมุนไพร หมอมือเป่า	2.สุขภาพอนามัย	0588277	2122884
13	นางมุล ใจซื่อ	99 ม.7	การทอผ้าตุง	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0586511	2122432
14	นายลือ ใจการ	140 ม.7	หัตถกรรม	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0586138	2122677
15	นายป้อมเพชร กาพึง	80 ม.5	กลสิกรรม	1.เกษตร พื้นบ้าน	0587392	2122676
16	นายแก้วมุล จินะใจหาญ	13 ม.7	งานไม้ทุกชนิด	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0586527	2122490
17	นายสิงห์แก้ว รัฐบำรุง	118 ม.4	ไม้กวาด หมวกชาวนา	3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587897	2122978

ตาราง 4.23 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านด้อม (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
18	นายอนุวัฒน์ เมฆสุวรรณ	113 ม.3	ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ย อินทรีย์	1.เกษตรพื้นบ้าน	0589644	2122597
19	นายสมบูรณ์ บัว เทศ	82 ม.3	ทำประมง ทำสวน	5.การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พื้นบ้าน	0589633	2122568
20	นายเม็ต งามขำ	21 ม.9	สานไม้กวาด	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588430	2123881

ตาราง 4.24 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านสาว

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	นายสมคิด หวานใจ	ศูนย์ เรียนรู้ ครกหิน	ทำครกหิน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี	0587422	2119048
2	พ่อลือ วากิจ	49 ม.7	แกะสลักหินทราย	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี	0587932	2119438
3	พ่อตัน ยาดิ	25/1 ม.6	สานไซ, สานไม้กวาด	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี	0587470	2119056
4	พ่อแก้ว พรหมชัย	55 ม.6	โหราศาสตร์	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0587606	2119069
5	พ่อตา ชายข้าวสาร	26 ม.6	มัตนยา	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0587509	2119112
6	แม่จันทร์ ครองมัจฉา	2 ม.6	หมอยาสมุนไพร	2.สุขภาพ	0587438	2118915
7	ลุงปัน สมเครือ	89 ม.7	ทำครกหิน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี	0587579	2119407

ตาราง 4.24 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านสา (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
8	คุณวร เกตรา	4 ม.6	หมอดิน	5.การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	0587522	2118949
9	นางแก้ว ประแดงโต	160 ม.4	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี	0587769	2119916
10	นางมยุรี กิ่งแก้ว	138 ม.7	จักสานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี	0587575	2119454
11	แม่ทองปอน จำรัส	169 ม.10	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589538	2118618
12	แม่นงคราญ คำ สุข	176 ม.4	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589001	2119615
13	แม่รุ่งรัตน์ จำรัส	110 ม.4	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589080	2119596
14	พ่อศรีทน อริยา	69 ม.4	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589283	2119319
15	แม่สุตา รักนิโพธิ์	56/1 ม.4	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589863	2119322
16	พ่อสมศักดิ์ จริยา	63/3 ม.3	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589591	2119293
17	แม่นงเยาว์ จริยา	63/3 ม.3	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589691	2119316
18	แม่บัวหลบ ยอดแก้ว	150/4 ม.4	ทำแคบหมู	2.สุขอนามัย	0588719	2119315
19	นายชูชาติ ยอดแก้ว	132 ม.4	ทำแคบหมู	2.สุขอนามัย	0588454	2119081
20	แม่ลี ชันเมือง	108 ม.4	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589156	2119657
21	พ่อสาย อริยา	24 ม.3	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589597	2119296
22	แม่สมจิตร ขวัญดี	68 ม.3	ทำปลาต้ม	2.สุขอนามัย	0589753	2119278

ตาราง 4.25 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลสันป่าม่วง

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	แม่वाद ยาเย็น	13 ม. 8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0589124	2119775
2	แม่แก้ว เนาว์ศักดิ์	61 ม. 4	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588845	2121005
3	แม่ใหม่ ไร่ท่า	68 ม. 8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588005	2121114
4	แม่เร็ว มหามิตร	13 ม. 4	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588765	2121013
5	แม่เพาะ ศรีอินทร์	33 ม. 8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588047	2121090
6	นายทองดี การเร็ว	39 หมู่ 8	หม้อพื้นบ้าน ทำชั้น ด้วยกะลา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588098	2121052
7	ทองพลู นันทาทอง	76 หมู่ 8	ดนตรีพื้นบ้าน จัก สาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587932	2121124
8	นายปิ่น เรืองการ	45 หมู่ 5	ทำไม้กวาด	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587181	2121193
9	นายวงศ์ จินะ	72 หมู่ 5	หม้อพื้นบ้าน	2.สุขอนามัย	0587869	2121072
10	นางผ่องศรี ปรีชาพงษ์มิตร	30 ม.4	ค้าขายผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588513	2120932
11	นายสิน นันทาทอง	80 หมู่ 5	เล่นดนตรีพื้นเมือง	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0587886	2121060

ตาราง 4.25 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลสันปาม่วง (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
12	นางยีน เพียรทำ	69 หมู่ 5	หมอฟันบ้าน พื้นเมือง	2.สุขภาพอนามัย	0587890	2121255
13	นางเพชร เพียรทำ	13 หมู่ 4	สืบชะตา สะเดาะ เคราะห์	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0588313	2120996
14	นางรัตน์ เหล็กกล้า	10 หมู่ 4	สืบชะตา สะเดาะ เคราะห์	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0588261	2120998
15	นายวิเชียร ไชยเมือง	69 หมู่ 4	จักสานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588723	2120925
16	นายสิทธิ์ เกตรา	58 หมู่ 4	สะเดาะเคราะห์	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0588786	2120992
17	นางสุภาณี พูแสง	65 ม.4	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588396	2120945
18	นายหวัน ดุติ	33 หมู่ 2	สานไม้ไผ่	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	5087230	2121581
19	นายชัน มูลมิ่ง	65 ม.4	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588025	2121159
20	นางเรียม มูลมิ่ง	71 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0587993	2121152
21	นายคำ บุญปิ่น	51 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588116	2121092
22	นายวิเชียร อ้อยยาว	96 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588102	2121177

ตาราง 4.25 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลสันป่าม่วง (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
23	นายฟ้า เทพสืบ	63 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588076	2121145
24	นางสาวบัน เกตรา	56 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588078	2121135
25	แม่นันทิยา เมืองแก้ว	59 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588063	2121096
26	นายवल เกตรา	60 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588087	2121092
27	น.ส ศิริมา อินทรศร	9 ม.4	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588870	2121001
28	นายดวงจันทร์ เกตรา	57 ม.8	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0588087	212118

ตาราง 4.26 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านแม่ปืม

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	ศรีทน สายเครือ ชุ่ม	94 หมู่ 11	มัคนายก	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0589438	2129643
2	นาย สมบูรณ์ จारी	128 หมู่ 18	ไวยาวจักร	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0589787	2129925
3	นายตีบ ใจหลัก	164 หมู่ 18	หมอบา,หมอ พื้นเมือง	2.สุขอนามัย	0589590	2129762
4	แม่ศรีวรรณ สมวรรณ	8/1 หมู่8	นวดแผนโบราณ	2.สุขอนามัย	0589799	2132626

ตาราง 4.26 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านแม่ปืม (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
5	จันคำ พรหมวงศ์	49 หมู่8	วาดแผนโบราณ	2.สุขอนามัย	0589501	2134206
6	จันทร์นวล หมื่นไร่	37 หมู่8	วาดแผนโบราณ	2.สุขอนามัย	0589705	2133696
7	พ่อสุดชา วรวิชัย	-	หมอยพรหมณี	2.สุขอนามัย	0593445	2135057
8	นายเงิน มิชาจันทร์	-	ทอเสื่อกก	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593099	2134943
9	นายคำ มิชาจันทร์	-	ทอเสื่อกก	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593099	2134943
10	นายสวัสดิ์ แกม โฮง	-	สานอู่ไม้	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593436	2135289
11	ยายบุญมี สุขกาย	-	สานแห,ทำปลาร้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593449	2135308
12	นางวิภารัตน์ จักรใจวงศ์	22 ม.18	เพาะเห็ด	1.เกษตรพื้นบ้าน	0590070	2129322
13	นายบุญเท็ง จันทะค่อม	185 ม.13	ร่างทรง	2.สุขอนามัย	0593733	2134849
14	นายปันแก้ว แลวงศ์นิล	79 ม.10	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589291	2132104
15	นายอ้าย ไผ่เครือ	4 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589814	2133290
16	นายคำ สมวรรณ	3/1 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589847	2133430
17	นายหลาน หลักฐาน	116 ม.8	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0589660	2134760
18	นายคำ อ้อยงาม	3/1 ม.4	สานไซ ข้อง ก๋วย โคมไฟ	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588638	2135058
19	นายปัญญา ตัน ผึ่ง	14/1 ม.3	ไม้กวาดดอกหญ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588744	2136191
20	นายไพโรจน์ หวลธรรม	137 ม.2	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588348	2135966

ตาราง 4.26 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านแม่ป๋ม (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
21	นายตาล บุญวงศ์	97 ม.2	พิธีกรรมทางศาสนา	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0588196	2135907
22	นายสมนึก เทพวรรณ	96 ม.14	ประเพณีความเชื่อ	4.การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรมพื้นบ้าน	0590232	2130096
23	นายทองมวล มหาอำมาตย์	100 ม.16	ทำปลาร้า สานอวน สานแห	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593459	2135303
24	นายดี ธรรมบุตร	91/1 ม.16	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593455	2135351
25	นายประสิทธิ์ ภูกระเณร	100 ม.16	สานแห ข้อง ไช ตะกร้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593315	2135217
26	นายบัวลอย ศรีคำ	115 ม.16	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593448	2135630
27	นายสำอาน สีวงค์ยาง	109 ม.16	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593542	2135483
28	นางเสาร์ สีวงค์ยาง	109 ม.16	จักสาน สุ่มไม้กวาด	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593542	2135483
29	นายจันทร์คำ พุทธเมฆ	56 ม.7	หมอยาพื้นเมือง	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0593315	2135217

ตาราง 4.27 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าจำปี

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	พ่อหมัว ธรรมเสนา	44/2 หมู่ 1	พ่อหมอขวัญ,พ่อ อาจารย์	2.สุขอนามัย	0588731	2126198
2	จรัส รัตมี	44/2 หมู่ 1	หมอเป่า	2.สุขอนามัย	0588853	2126119
3	พ่อหลวงชาติ ชาย พุ่มพริก	114 หมู่ 1	ปราชญ์ด้าน สมุนไพร	2.สุขอนามัย	0588694	2126167
4	พ่ออ้าย การเก่ง	31 หมู่ 1	งานจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588777	2126179
5	พ่อปิ่น สระยอง	23 หมู่ 1	งานจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588902	2126153
6	พ่อแก้ว ชนิดหวานใจ	43 หมู่ 1	งานจักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588893	2126224
7	แม่มาลัย กามอ้อย	113 หมู่ 1	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588607	2126183
8	คุณปรีชา บุญ รักษา	33 หมู่ 1	การเพาะเห็ด	1.เกษตรพื้นบ้าน	0588848	2126190
9	แน่น ชนิดหวาน ใจ	33 หมู่ 1	การปรับปรุงดิน	5.การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พื้นบ้าน	0588893	2126224
10	แม่จำเนียร สุขแก้ว	121 หมู่ 1	สานผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0588757	2126214
11	พ่อมา สอนพันธ์	21 ม.3	จักสาน	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0586817	21257843
12	นางฟอง มูลเรือน	32 ม.3	สานกระเป๋ ผักตบชวา	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586951	2127746
13	พ่อทอง หาขาย	69 ม.3	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586683	2127733

ตาราง 4.27 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าจำปี (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
14	พ่ออ้าย หาขาย	34 ม.3	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586664	2127733
15	นายแก้ว ธรรมลังกา	81 ม.3	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586597	2127675
16	พ่อพวงษ์ กันทียะ	63 ม.3	พิธีกรรมความเชื่อ	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0586781	2127566
17	นายโตะ ชันทะ กิจ	31 ม.6	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0585175	2128413
18	นายสิงห์ แก้ว มูล	2 ม.6	พิธีกรรมทางศาสนา	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0585372	2128484
19	นายก้วน ดวงพันธ์	1 ม.6	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0585398	2128481
20	นายทอง แก้วมูล	13 ม.6	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0585318	2128444
21	พ่อสุข มั่นคง	237 ม.6	หมอเป่า	2.สุขภาพ	0585315	2128544
22	นายคำ ปกถ้ำ	36 ม.7	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586884	2128828
23	นายสอน ใจเที่ยง	6 ม.7	พิธีกรรมทางศาสนา	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0587045	2128910
24	นายแหลง ใจเที่ยง	23 ม.7	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586721	2128818
25	นางมูล แก้วมา	8/9 ม.7	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0586988	2128959
26	นางใจ สีราช	99 ม.8	จ้อยซอ	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0587373	2129090

ตาราง 4.27 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าจำปี (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
27	พ่อสง ใจเที่ยง	34/4	พิธีกรรมศาสนา	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0587356	2129204
28	นายคำ ช่างหิน	44 ม.8	เขียนป้าย งานไม้	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0587332	2129354
29	นางแรง ยอดวงศ์	37/1 ม.8	สานยอ	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0587217	2129192
30	แม่เมื่อยะ คันทรี	30 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0587699	2127960
31	พ่อถือ ทิพย์คำ	34 ม.9	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0587769	2127857
32	นายบุญธรรม ทองรักษ์	65 ม.10	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0587080	2127044
33	นายคำปัน ใจแข็ง	72 ม.10	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0587088	2126925
34	นายคำน้อย หัวเมือง	61 ม.11	ช่างสล้อ	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0585719	2127764
35	นายปอน อ้อยลี	65 ม.11	ยาสมุนไพร	2.สุขอนามัย	0585723	2127891

ตาราง 4.28 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ใส

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	ชุ่ม วงศ์ขัติย์	98 ม.12	พ่ออาจารย์ หมอ พื้นเมือง	4.การจัดการสังคม และวัฒนธรรม พื้นบ้าน	0592439	211574 1
2	วชิรานรัตน์ วงศ์ดวง	180 ม.5	ทำโคลมลอย	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592439	211574 1
3	นางสมควร ยังมัน	70 ม.8	ทำบายศรี ร้างทรง	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593777	211625 3

ตาราง 4.28 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ใส (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
4	นางแก้วมา ยังมัน	70 ม.8	ตำรายาพื้นบ้าน	2.สุขภาพ	0593777	211625 3
5	นางเนียม สุขเจริญ	29 ม.8	สานคัก อุปกรณ์หา ปลา	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593438	211609 4
6	นายทอง สุขใหญ่	23 ม.8	ทำบายศรี	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593544	211614 3
7	ยายสว ยสารเร็ว	3 ม.8	ทำบายศรี	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593847	211629 7
8	นายหมด สุขเจริญ	29 ม.8	ทำไม้กวาด	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593438	211609 4
9	นางจาวรรณ กิ่งคำ	23 ม.8	ประดิษฐ์พุ่มเงินพุ่ม ทอง	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593544	211614 3
10	นายจันทร์ ปันเลา	118 ม.1	ตีมีด	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593985	211689 7
11	นายบุญ กันทะวัง	92/1 ม.1	ตีมีด	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593632	211719 7
12	นางจันทร์ สุวรรณ	220 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593023	211564 8
13	นางจันสม ธรรมสาร	154/2 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592964	211559 1
14	นางเพ็ญ บุญ นาวา	157/2 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593022	211563 1
15	นางตุ้ม ยะตา	235 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0593009	211552 5
16	นางสีดา เสี่ยงใส	142 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592972	211552 7
17	นางประนอม นักไร่	154 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592986	211564 0
18	นางเหรียญ จุมปา	159 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกกรัก	3,สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592997	211565 7

ตาราง 4.28 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ใส (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
19	นางลี คำเผ่า	130 ม.2	ประดิษฐ์ไตรดอกบัว	3,สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592731	2115616
20	นางแก้ว ดึงคำ	86 ม.3	ประดิษฐ์พุ่มเงินพุ่มทอง	3,สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592788	2115175
21	นางยุพิน ทูเรียน	171 ม.3	ประดิษฐ์พุ่มเงินพุ่มทอง	3,สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592786	2115184
22	นายหน่อแก้ว เสมอเชื้อ	120 ม.3	ทำดอกไม้ประดิษฐ์	3,สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592680	2114860
23	นางจันทร์หอม เสมอเชื้อ	120 ม.3	ทำดอกไม้ประดิษฐ์	3,สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0592680	2114860
24	พ่อหนานอ้วน บุญมา	21 ม.3	ทำพิธีสู่ขวัญ ส่งเคราะห์	4.การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	0592745	2115251

ตาราง 4.29 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ต้า

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	แม่ปุปผา คำวงสืบ	126 ม.9	ทอผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595579	2115054
2	แม่มาลีรัตน์ ธีรภัทร์	175 ม.9	ทอผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595806	2116013
3	แม่สม ชัยยา	112 ม.9	ทอผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595585	2116382
4	แม่คำน้อย บุญเรือง	86/2 ม.9	ทอผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595744	2115981
5	นายศรีจรรณ โกชนา	79/1	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595291	2117117
6	นายทองคำ ยอดเมือง	421/2	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595711	2117116
7	นายประเสริฐ สุขโข	60/1	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595496	211648

ตาราง 4.29 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ต้า (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
8	นายสม พูเชื้อ	87	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595280	2117294
9	นายศรีผัด โกชนา		จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595494	2116960
10	นายสนิท แก้ว ยอดหล้า	232/2	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595390	2117241
11	นายหล้า พ้อคำ	262	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595441	2117254
12	นายเชียร สุวรรณนิเวช	180/1	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595640	2116763
13	นายชัชวาล ภูญา	355	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595586	2116950
14	นางบัวเขียว ยอดเมือง	421/2	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595711	2117116
15	นางจันทร์ วัง หาญ	96	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595375	2117536
16	นายเตียม ฟูแสง	59	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595508	2116925
17	นายคนอา หาญจริง	97/2	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595860	2117561
18	นางคำไอย ฟูแสง	53/1	ทำดอกไม้	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595480	2116868
19	นางผัด ข่าย สุวรรณ	82	ทำดอกไม้	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595313	2117157
20	นางจันทร์สม โกชนา	79/1	หัตถกรรม	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595291	2117117
21	นางสาวพรรณิ วังวล	57	หัตถกรรม	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595469	2116875
22	นางดวงจิต พิมพ์ธารา	212/1	ดอกไม้ประดิษฐ์	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน	0595509	2117101

ตาราง 4.29 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ต้า (ต่อ)

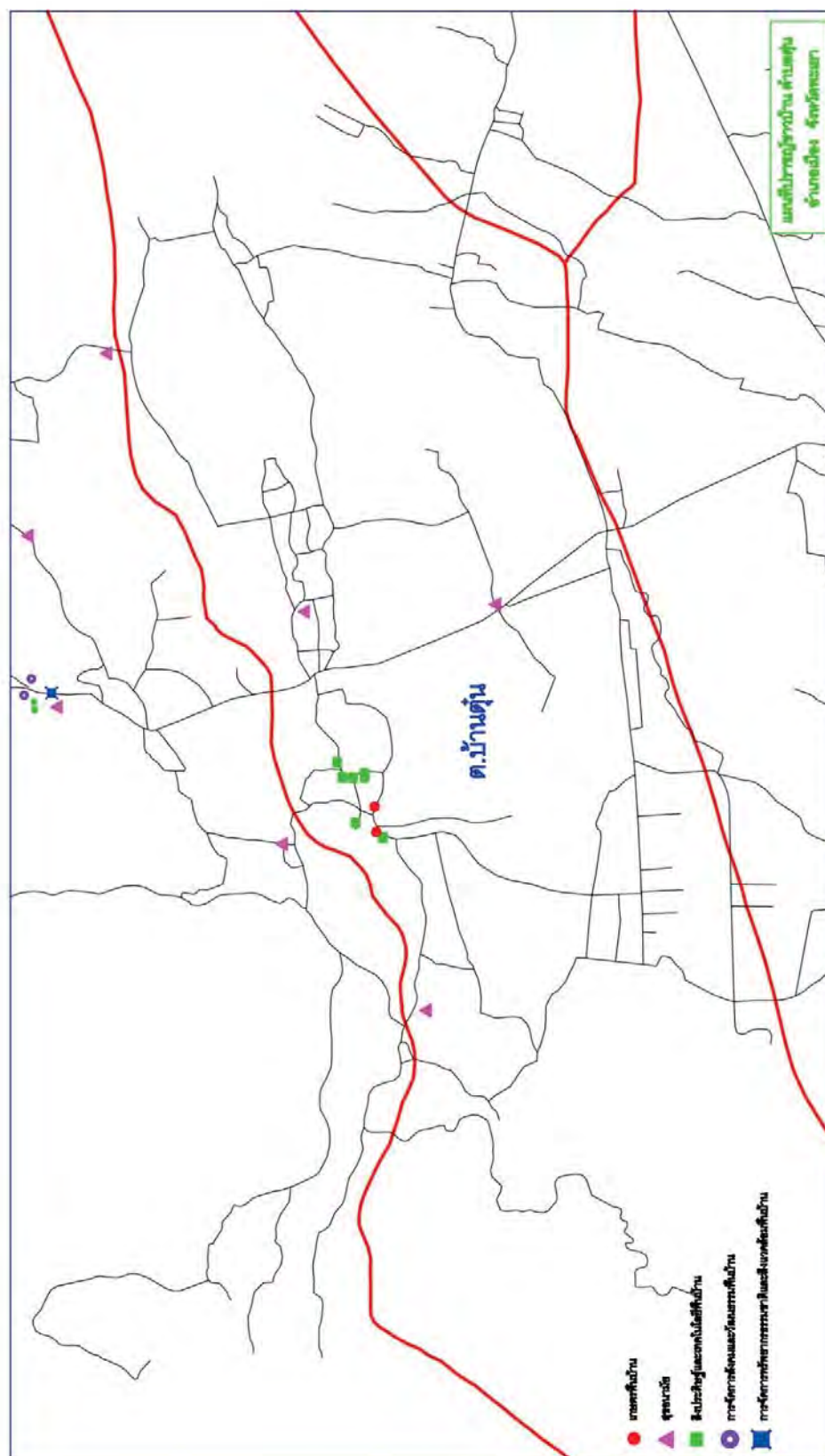
ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
23	นางพิกุล ไฟฟ้า	87/11	หัตถกรรม	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595326	2117307
24	นางจันทร์แก้ว ฟูเชื้อ	87/1	ดอกไม้ประดิษฐ์	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595294	2117320
25	นางเย็น เตปิน	421/1	ดอกไม้ประดิษฐ์	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595659	2117112
26	นางแสงเพ็ญ หาญเลิศ	342	หัตถกรรม	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595543	2117648
27	นางจันทร์รา กันทะวัง	376	ดอกไม้ประดิษฐ์	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595610	2116929
28	นายมูล วงศ์บุตร	14/3	จักสานไซ	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595490	2115477
29	นายปัญญา กันแก้ว	1/3	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595555	2115573
30	นางนิธิพร วงศ์แผ่น	1/2	จักสาน	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595521	2115604
31	นางภัทราวรรณ รักนีนักตร์	1/4	ผลิตภัณฑ์เศษผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595502	2115483
32	นายผัด อินตะรัตน์	1/1	ทำไม้กวาด ทางมะพร้าว	3.สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595662	2115372

ตาราง 4.29 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่ต้า (ต่อ)

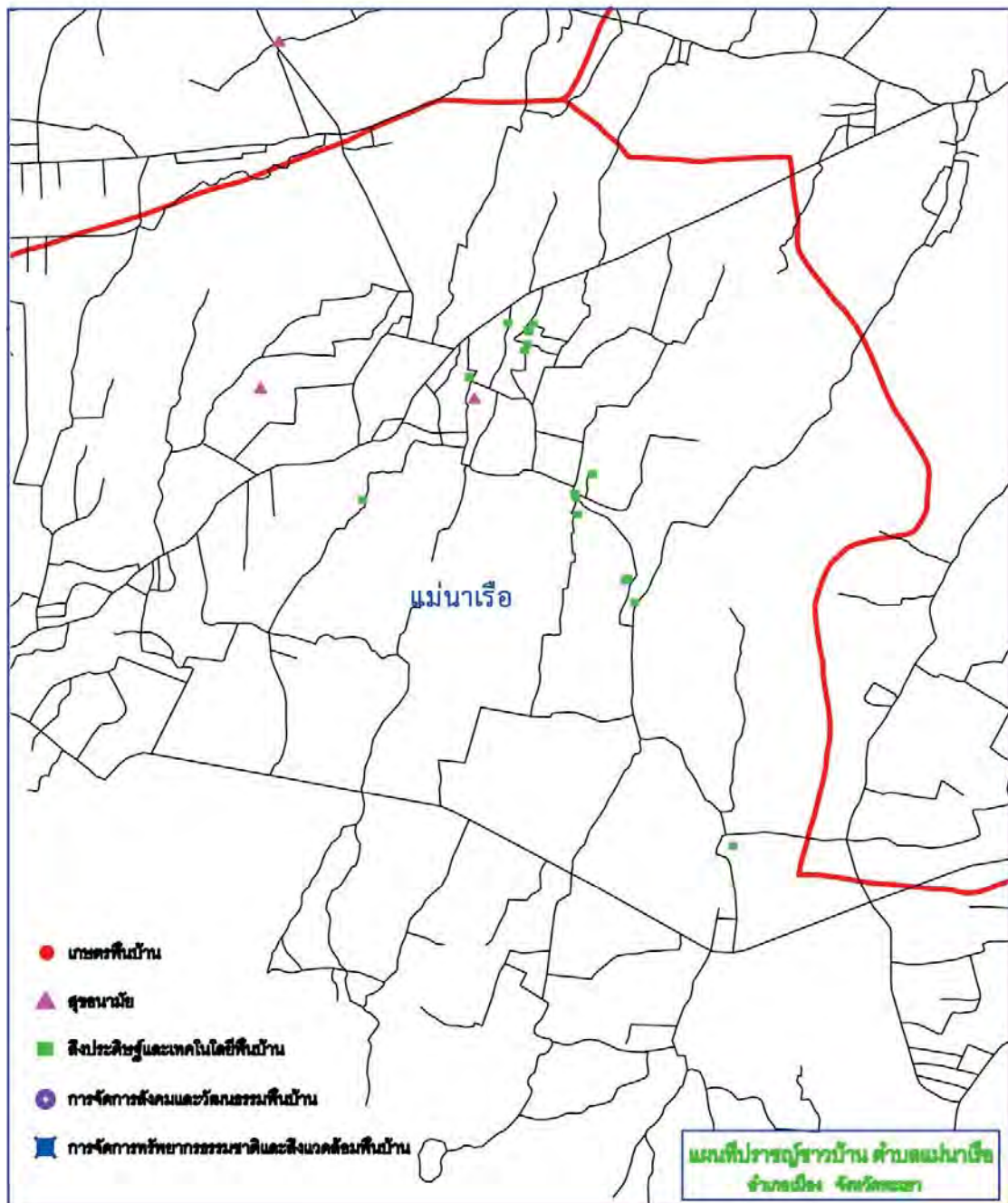
ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
33	อาจารย์สุพจน์ ชนะพูล	102/6	ศิลป	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595783	2116452
34	นายทา ขัตติวงศ์	78/1	ทำกลอง	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595545	2116310
35	นายอินคำ โกชนา	78/2	ช่างฝีมือสร้างบ้าน	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595559	2116303
36	นางจันทร์หอม หัตถกิจ	167	ทอผ้า	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595744	2116484
37	แสงดี กันทะวัง	152	การจัดดอกไม้ ทำ ดอกไม้ประดิษฐ์	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595585	2116557
38	สมบูรณ์ มะอุเต็น	49	เป่าแ่น (เปี) ดนตรี พื้นเมือง	3.สิ่งประดิษฐ์และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	0595454	2116827

ตาราง 4.30 พิกัดที่อยู่ของปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลเวียง

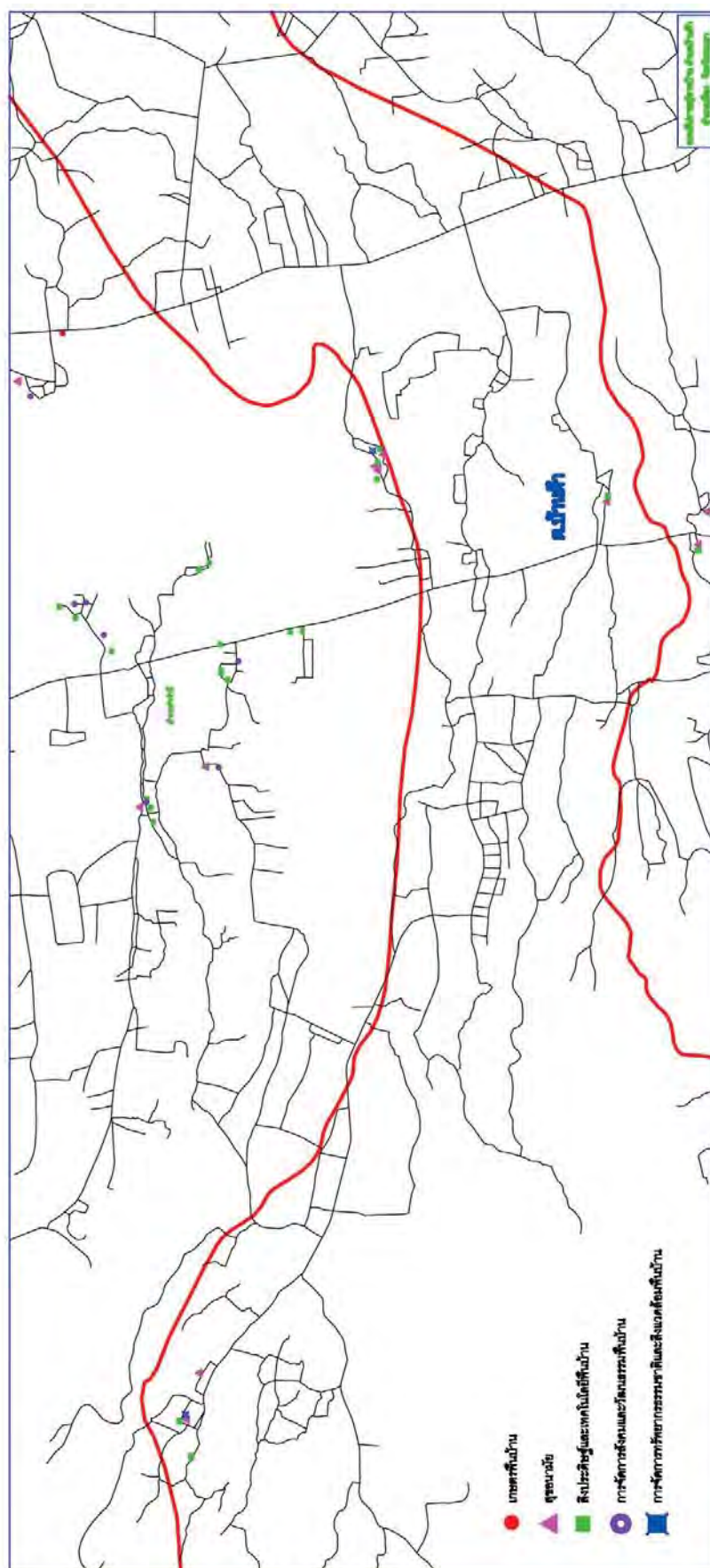
ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ภูมิปัญญา	ประเภท	Q	UTM
1	สมชาย แผ่นทอง	674/2 ม. 9	ประมง	1.เกษตรพื้นเมือง	0594000	2120053

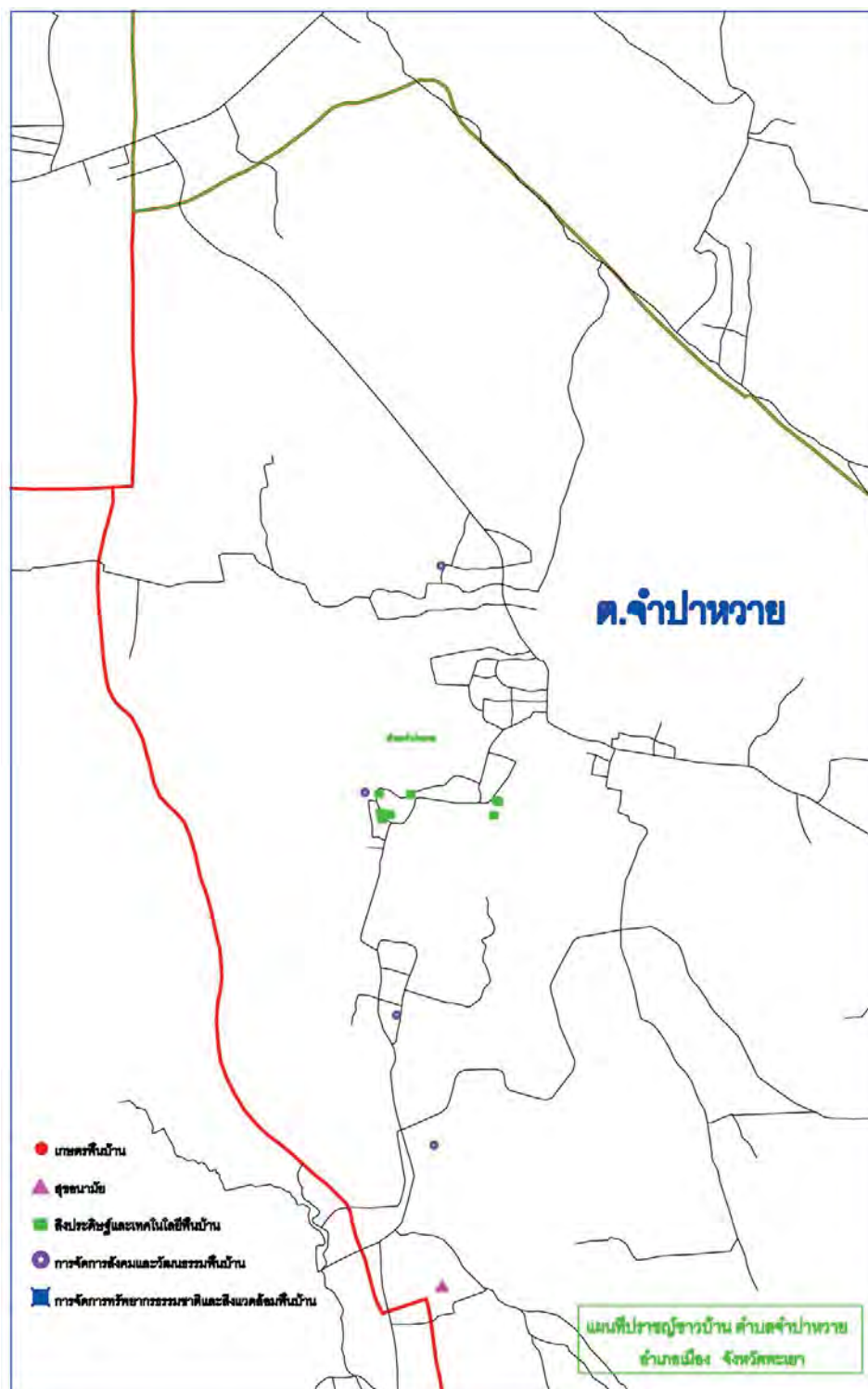
ภาพที่ 4.1 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านต๋น

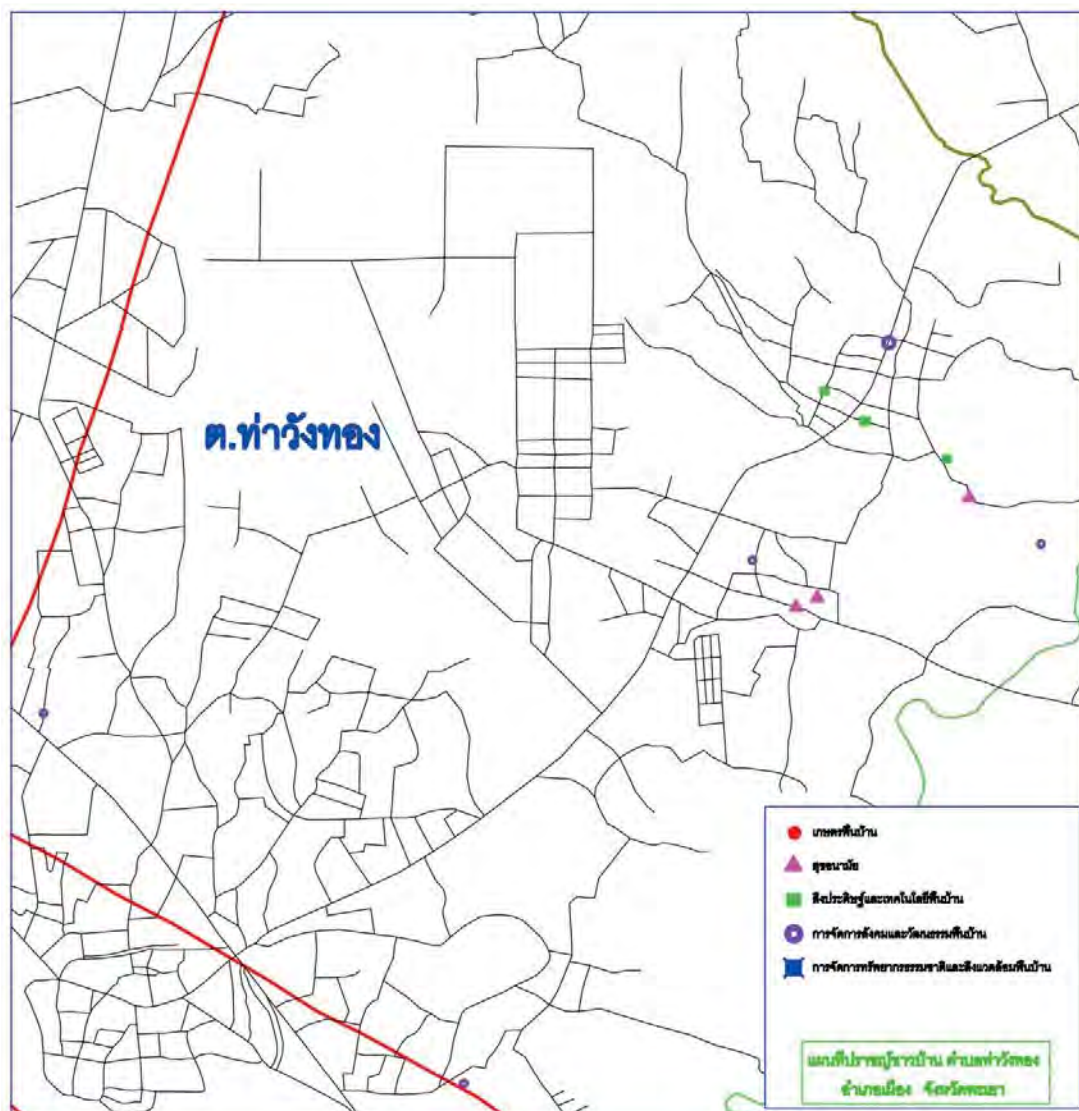
ภาพที่ 4.2 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านแม่น้ำเรือ

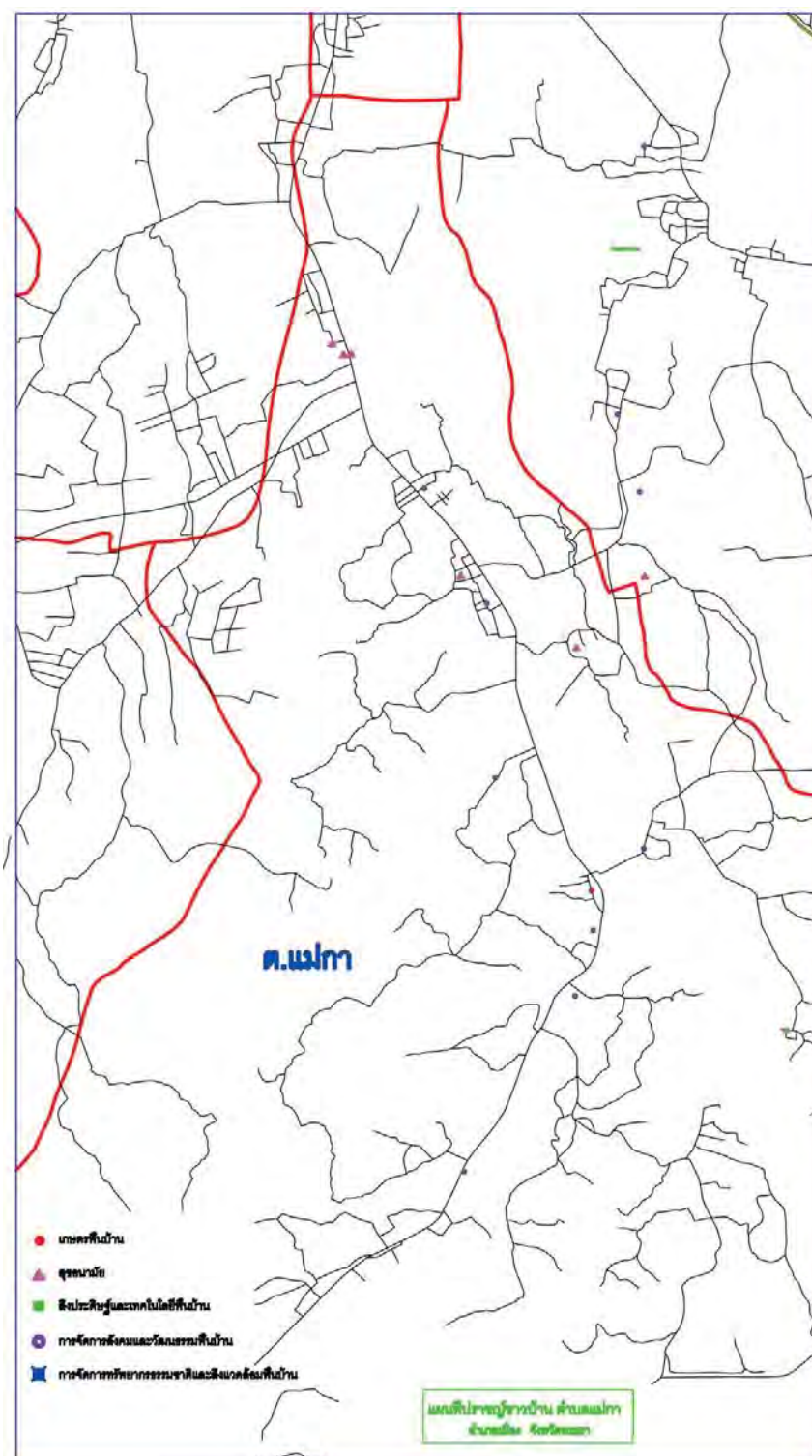
ภาพที่ 4.3 : แผนที่แสดงตำแหน่งหมู่บ้านในตำบลบ้านต้า

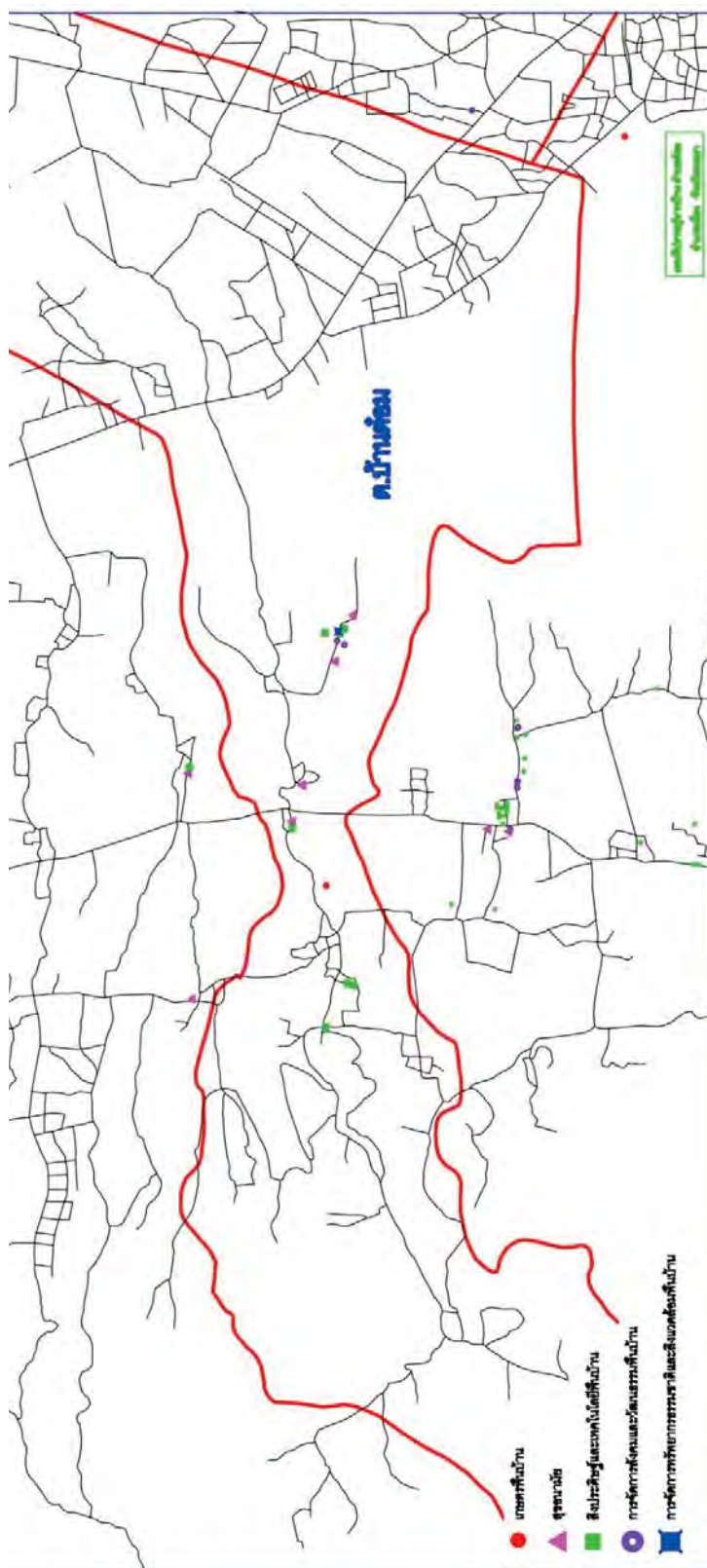
ภาพที่ 4.4 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านจำปาหวาย

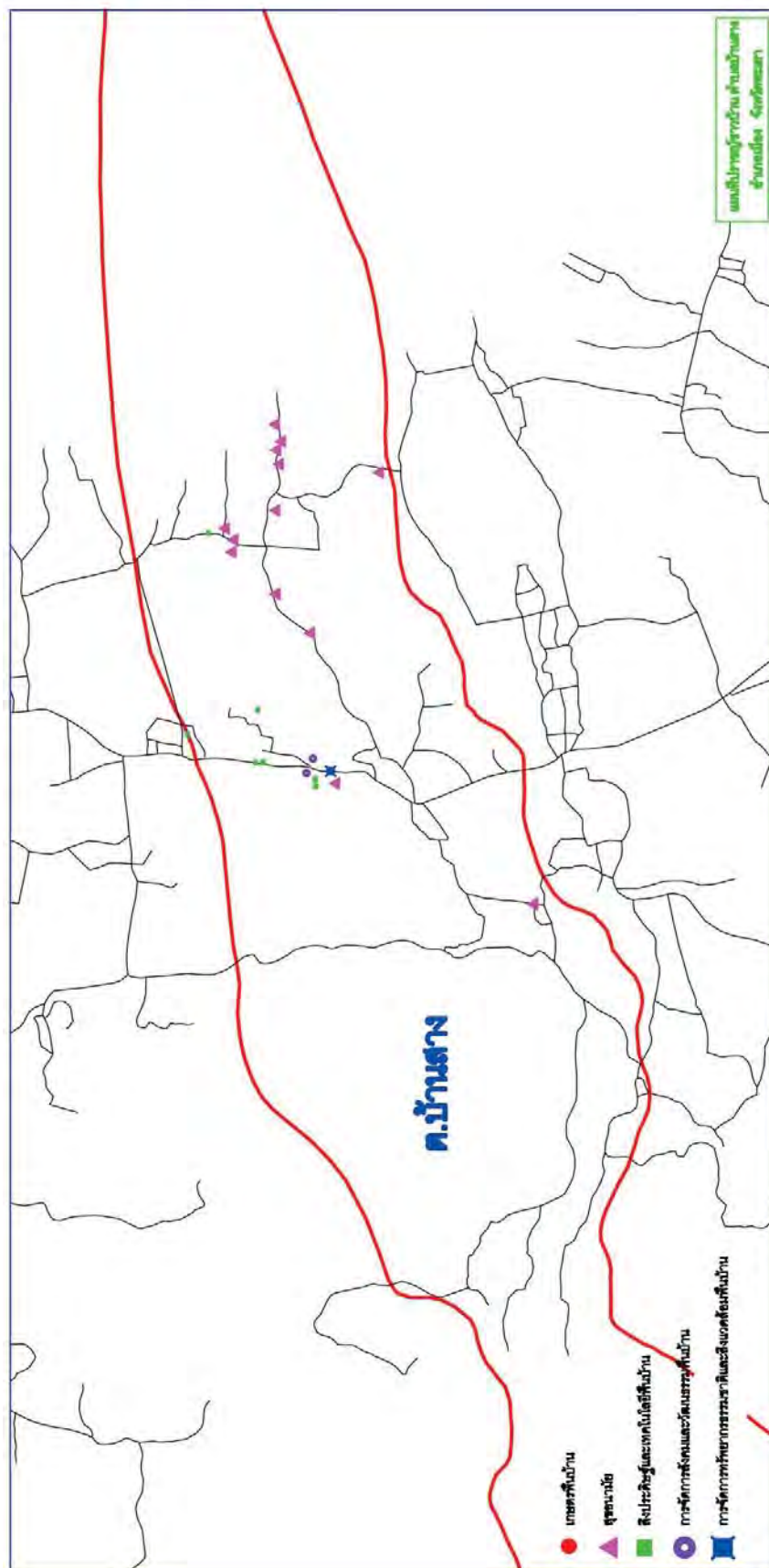
ภาพที่ 4.5 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลท่าวังทอง

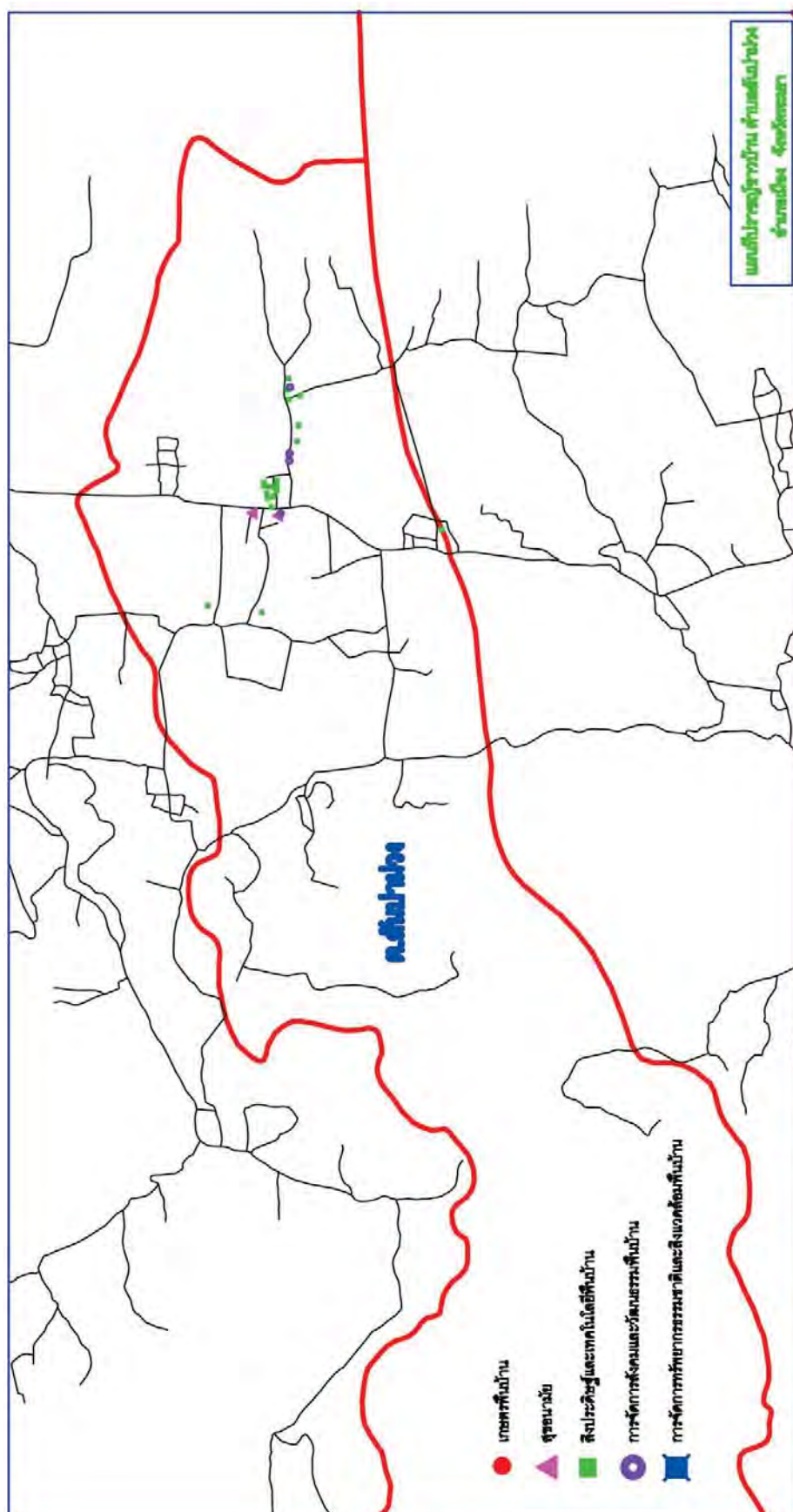
ภาพที่ 4.6 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลแม่กา

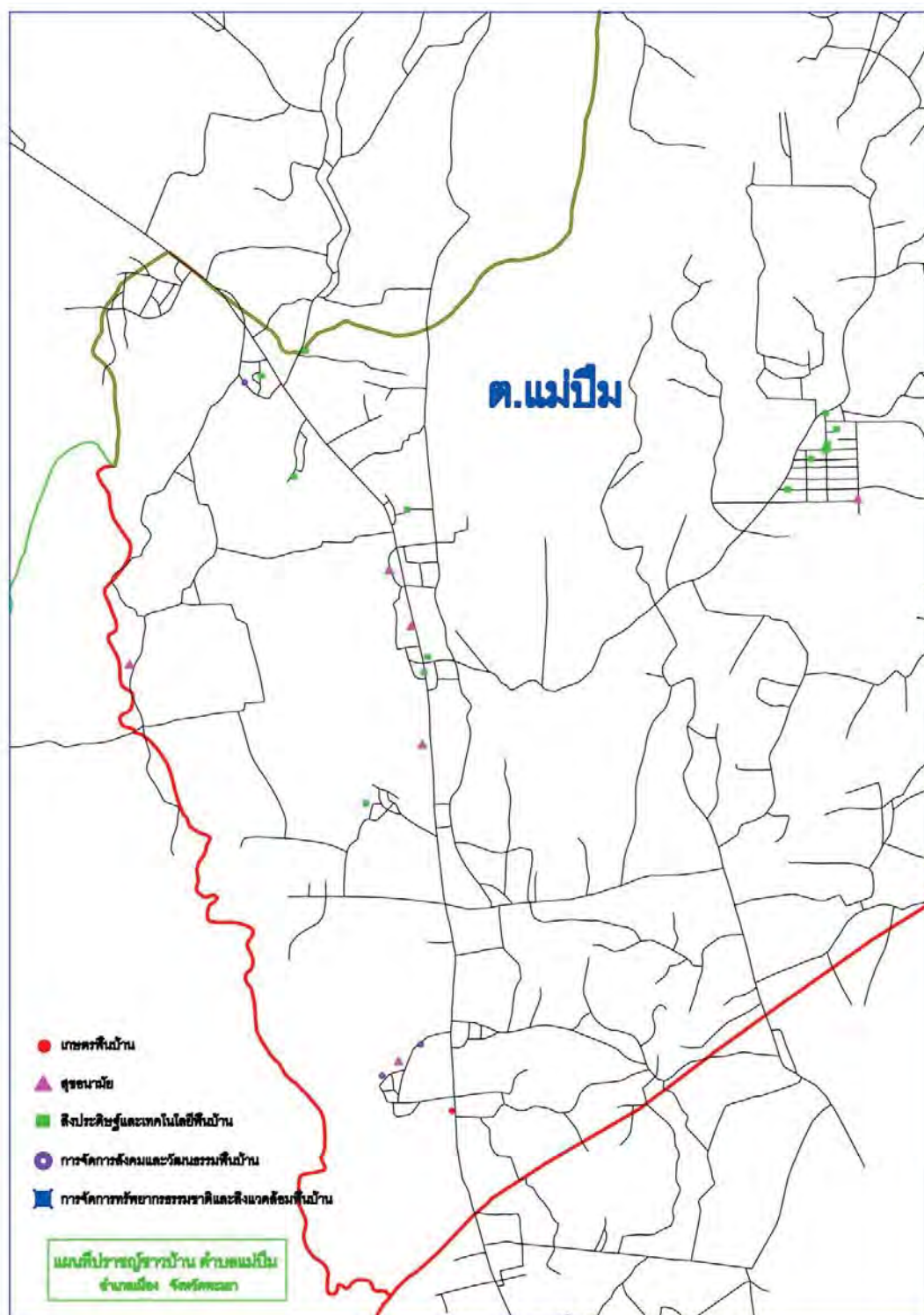
ภาพที่ 4.7 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านต๋อม

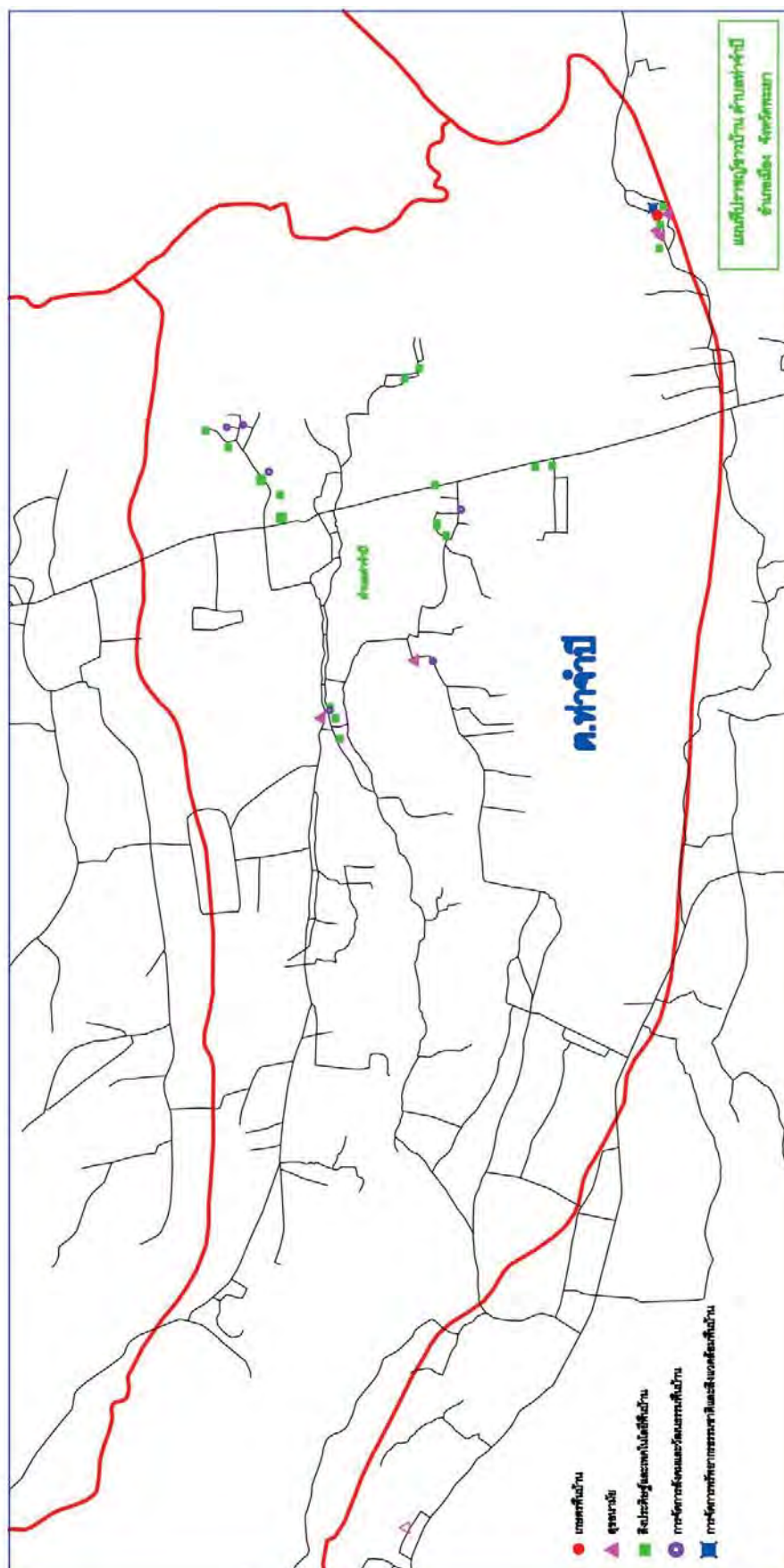
ภาพที่ 4.8 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านสง

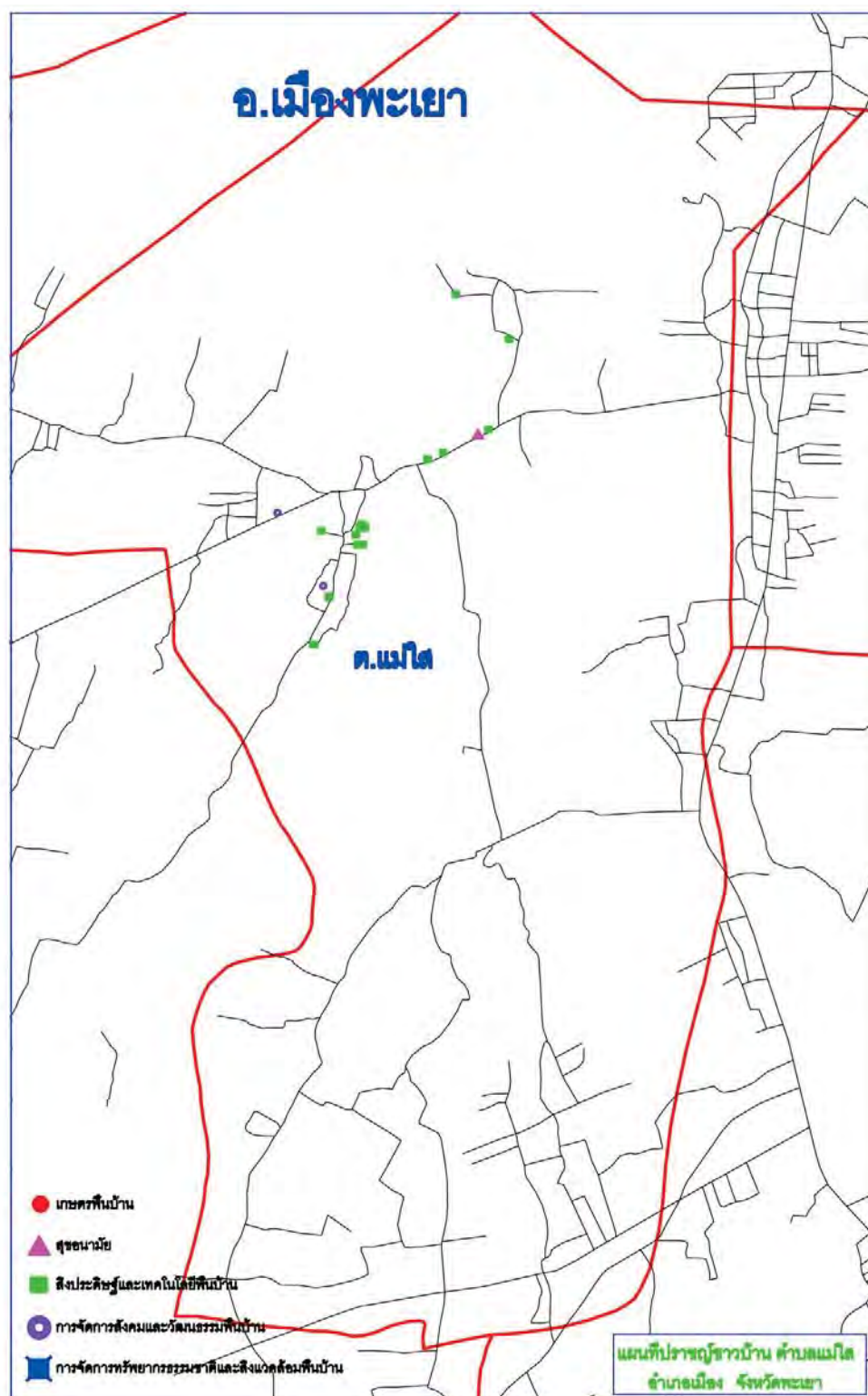
ภาพที่ 4.9 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านสันป่าม่วง

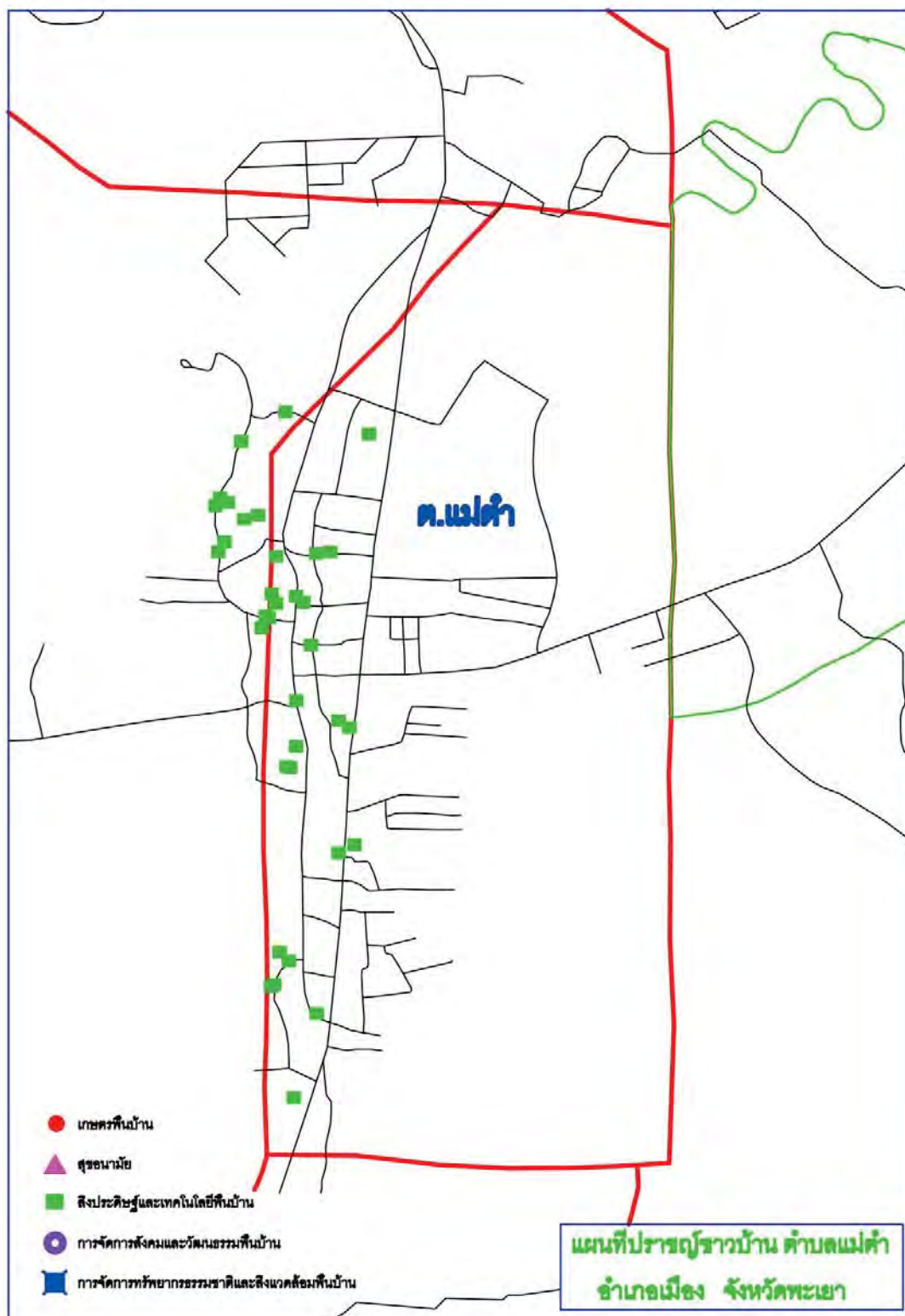
ภาพที่ 4.10 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลแม่ปืม

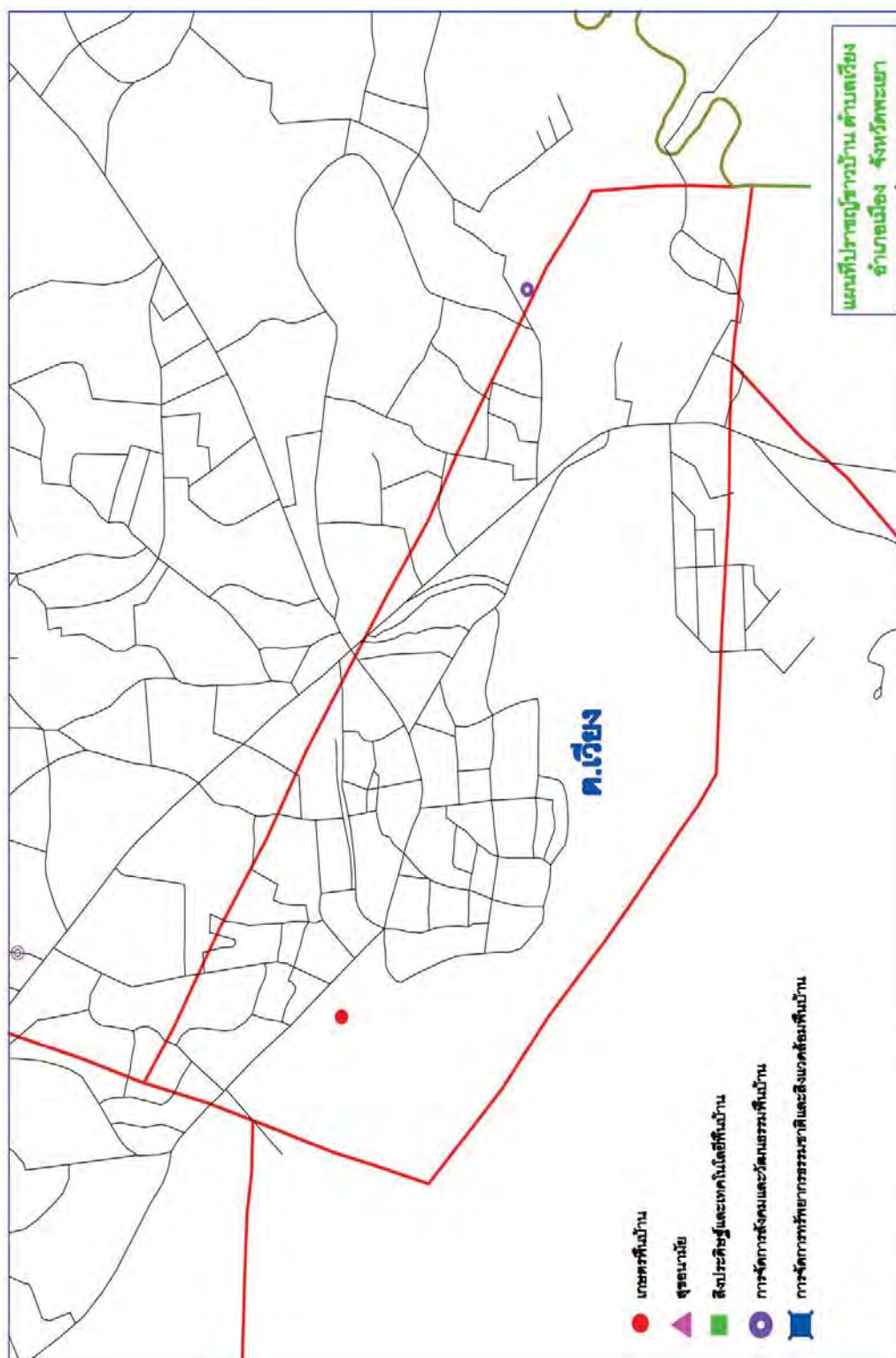
ภาพที่ 4.11 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลท่าช้าง

ภาพที่ 4.12 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านแม่ใจ

ภาพที่ 4.13 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลบ้านแม่คำ

ภาพที่ 4.14 : แผนที่แสดงตำแหน่งภูมิปัญญาในตำบลเวียง

จากการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดีท้องถิ่นเมืองพะเยาสามารถสร้างแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

- 5.1 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์
- 5.2 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม
- 5.3 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ
- 5.4 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อการวางผังเมือง

5.1 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

- 5.1.1 ด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์
- 5.1.2 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

5.1.1 ด้านการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์

ด้านบุคคล

- 1) ส่งเสริมให้กลุ่มนักสืบวัฒนธรรมและประชาชนในพื้นที่ ได้สืบค้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในบริบทปัจจุบัน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- 2) สร้างความตระหนักให้กับเจ้าของพื้นที่ประวัติศาสตร์ ได้เห็นคุณค่าและความสำคัญในพื้นที่ประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความภาคภูมิใจของเจ้าของพื้นที่ประวัติศาสตร์

ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

- 1) ส่งเสริมให้มีการวิจัย เพื่อให้ได้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ทันที

2) จัดงานประเพณีหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนตระหนักและเกิดการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ด้านการมีส่วนร่วม

1) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาย่าน อาคาร วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

2) หน่วยงานองค์กรท้องถิ่น ทั้งภาครัฐภาคเอกชน ต้องเข้ามาสนับสนุน มีส่วนร่วมในดูแลและจัดการพื้นที่ทางประวัติศาสตร์โดยมีนโยบายในการส่งเสริมให้ชัดเจน มีข้อตกลงที่เกิดความพึงพอใจทั้งเจ้าของพื้นที่ประวัติศาสตร์ และหน่วยงานที่ให้ความสนับสนุน

5.1.2 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ด้านบุคคล

1) ควรจัดให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในแหล่งพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม ให้เข้าใจถึงเรื่องราวของประวัติศาสตร์ รวมถึงความเข้าใจถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว

2) ส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่นสู่การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ก่อเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ชุมชนเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และเกิดความรักความหวงแหน พร้อมทั้งจะสืบทอดกันไม่ให้สูญหาย

ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

1) คู่มือแนะนำเที่ยวของจังหวัดพะเยา ควรมีข้อมูลทางด้านองค์ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดพะเยา เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้สนใจ และเล็งเห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์พะเยา เกิดแรงจูงใจให้มาท่องเที่ยว

2) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์พะเยา ทางเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นสื่อออนไลน์ที่ผู้คนในปัจจุบันใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมทั้ง การออกแบบสื่อให้มีภาษาหลักที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

3) จัดทำรายการนำเที่ยว ที่เน้นทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยว กับเจ้าของพื้นที่ประวัติศาสตร์ หรือชุมชน

4) จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิเช่น นั่งรถสามล้อถีบชมเมือง ปั่นรถถีบชมเมือง โดยทำเป็นเครือข่ายร่วมกันกับบริษัททัวร์นำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวมายังจังหวัดพะเยา

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

1) ควรจัดให้มีป้ายสื่อความหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ด้านองค์ความรู้ และเส้นทางการเข้าถึง และให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และท่องเที่ยวในเส้นทางที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ได้อย่างทั่วถึง

2) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ม้านั่ง ที่จอดรถ แก่ นักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการ

3) จัดสร้างศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นศูนย์สำหรับการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ก่อนที่จะเข้าไปดูในสถานที่จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเข้าใจควบคู่ไปกับการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว

5.2 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

5.2.1 แนวทางการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทเรือนพักอาศัยพื้นถิ่น

5.2.2 แนวทางการพัฒนาชุมชนในด้านการอนุรักษ์และพัฒนางานสถาปัตยกรรมประเภทอาคารทางศาสนา

5.2.1 แนวทางการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทเรือนพักอาศัยพื้นถิ่น

จากการระดมความคิดร่วมกับชุมชน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับเรือนพักอาศัยในปัจจุบัน มีดังนี้

1) หลังคา ที่ส่วนใหญ่จะเกิดการผุพัง หรือหลุดร่วงตามกาลเวลา ซึ่งหลังคาชนิดเดิมที่ใช้เป็นการหล่อจากปูน มีน้ำหนักมาก จึงทำให้คานไม้เล็ก ๆ ที่มีอายุการใช้งานมานาน รับน้ำหนักไม่ไหว เกิดการหลุดร่วงของตัวกระเบื้อง

- 2) ปัญหาจากปลวก ที่ทำให้ผนังบ้าน เสาบ้าน และคานต่างๆ เกิดการผุกร่อนจากปลวก ที่มากัดแทะ ทำให้อายุการใช้งานไม่นานยลง
- 3) โดยดั้งเดิมของบ้าน จะมีระเบียบที่เปิดโล่งภายนอกบ้าน แต่เกิดการผูกพันง่าย เพราะจากน้ำฝนที่สาดเข้า พร้อมกับแสงแดดที่ทำลายพื้นผิวของไม้ ปัจจุบันมีการต่อเติมหลังคาออกไป และสร้างผนังกัน เพื่อป้องกันการปัญหาเหล่านี้ ทำให้รูปแบบลักษณะดั้งเดิมของบ้านเปลี่ยนไป
- 4) การขาดองค์ความรู้ในการต่อเติม และซ่อมแซมบ้านโดยใช้วัสดุสมัยใหม่ ที่ไม่เข้ากับลักษณะของตัวบ้าน ลักษณะของสี วัสดุ รูปลักษณะ ต่างๆ
- 5) วัสดุอุปกรณ์ที่มีรูปแบบเดิมๆ หรือคล้ายคลึงกับของเดิม ไม่มีขายตามท้องตลาดทั่วไป

ด้านการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทเรือนพักอาศัยพื้นถิ่น

- 1) สืบค้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และการสร้างบ้านเรือนแบบเฮือนवान เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักวิธีการสร้างบ้านและประเพณี วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ของคนในชุมชนแบบดั้งเดิม ซึ่งทำให้เกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญ
- 2) มีการให้ความรู้และชี้ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ และผลที่ได้รับจากการอนุรักษ์เฮือนवान ทั้งในกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันและรุ่นลูกหลานที่จะเป็นกำลังสำคัญของ การอนุรักษ์ในอนาคต
- 3) การซ่อมแซมควรใช้วัสดุแบบเดิมเพื่อให้มีความกลมกลืนและสภาพการใช้งานที่ใกล้เคียงกัน แต่หากไม่สามารถหาวัสดุเหมือนเดิมได้ อาจใช้วัสดุที่มีความคล้ายคลึงและมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับของเดิมมากที่สุดในการซ่อมแซมอาคาร
- 4) ควรมีหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาแนวทางในการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่น ทั้งในด้านวัสดุในการซ่อมแซมและขั้นตอนการซ่อมแซม
- 5) วัสดุในการซ่อมแซมบางชนิด เช่น กระเบื้องหลังคา อาจใช้วิธีการรวมกลุ่มกันภายในชุมชนแล้วร่วมกันหล่อกระเบื้องเพื่อใช้ในการซ่อมแซมขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นการใช้แรงงานภายในชุมชน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมลงได้
- 6) รวมกลุ่มของประชาชนที่มีบ้านเรือนที่มีประเภทเดียวกัน เพื่อร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เฮือนवान การขอความอนุเคราะห์และขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก และร่วมมือร่วมแรงในการอนุรักษ์บ้านร่วมกันตามประเพณีดั้งเดิมในการขอแรงเพื่อนบ้านในการสร้างบ้านเรือน

ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมเรือนพื้นถิ่น

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการเข้ามาร่วมวางแผนกับชุมชนในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์เรือนวานอย่างจริงจัง ซึ่งจะนำไปสู่ความมีเอกลักษณ์และแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวต่อไป
- 2) จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวบ้านเรือนวานภายในชุมชน รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมอื่นในชุมชน เช่น การทำล้อเกวียน การจักสาน การแกะสลักไม้ การทำสวน ทำนา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน
- 3) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวของกลุ่มเรือนวานกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ในเส้นทางรอบกว๊านพะเยา เช่น หมู่บ้านประมงและตมี่ดร่องไฮ หมู่บ้านทำปลาสามสันเวียงใหม่ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอกบัว หมู่บ้านแกะสลักหินบ้านจิว หมู่บ้านสานผักตบชวาสันป่าม่วง เป็นต้น เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวในชุมชนรอบกว๊าน
- 4) ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของกลุ่มเรือนวานในสื่อประเภทต่างๆ เพื่อกระตุ้นกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรมและการท่องเที่ยวได้เข้ามาศึกษาดูงาน และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งภายในจังหวัดพะเยาและอื่นๆ ได้เข้ามาเยี่ยมชมเยือนชุมชน

5.2.2 แนวทางการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทมรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทอาคารทางศาสนา

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเจ้าของอาคารทางศาสนาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาคารทางศาสนา มีดังนี้

- 1) อาคารทางศาสนาเช่นพระวิหาร เจดีย์ มีคนเข้าไปอาศัยทำรังอยู่ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่ออาคารเช่นก่อให้เกิดการผุกร่อนของตัวอาคารในบริเวณจุดที่มีคนเข้าไปอาศัย และก่อให้เกิดความสกปรก ส่งผลต่อทัศนียภาพที่ดีทั้งภายในและภายนอกอาคาร
- 2) พื้นที่ภายในอาคารทางศาสนามีสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นโดยการขาดการวางแผนบทหรือแผนการพัฒนาที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดการก่อสร้างเสนาสนะที่รกรุงรัง ส่งผลต่อภาพรวมของวัดก่อให้เกิดความไม่สวยงามทางด้านสถาปัตยกรรม
- 3) อาคารทางศาสนาได้รับอิทธิพลของการใช้วัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ ทำให้เกิดการใช้วัสดุที่ผิดแปลกจากการก่อสร้างในสมัยอดีต
- 4) การขาดองค์ความรู้ในการต่อเติม และซ่อมแซมอาคารทางศาสนาโดยใช้วัสดุสมัยใหม่ที่ไม่เข้ากับลักษณะของตัวอาคาร ลักษณะของสี วัสดุ รูปลักษณ์ ต่างๆ

ด้านการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทอาคารทางศาสนา

- 1) สืบค้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และวัด เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้ คติความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัดแบบดั้งเดิม ซึ่งทำให้เกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญ
- 2) มีการให้ความรู้และชี้ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของอาคารทางศาสนาที่มีต่อคุณค่าทางจิตใจและการมีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มกันภายในสังคม ทั้งในกลุ่มคนในปัจจุบันและรุ่นลูกหลานที่จะเป็นกำลังสำคัญของการอนุรักษ์ในอนาคต
- 3) การอนุรักษ์อาคารทางศาสนาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลรักษา ซ่อมแซมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุกด้านของการอนุรักษ์และพัฒนาวัด
- 4) การอนุรักษ์และพัฒนาวัด ควรเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งในรูปแบบของ คณะกรรมการวัด หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนาวัด รวมถึงสถาบันการศึกษาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาด้วย
- 4) ควรมีหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาแนวทางในการอนุรักษ์อาคารทางศาสนา ทั้งในด้านวัสดุในการซ่อมแซมและขั้นตอนการซ่อมแซม เพื่อให้อาคารให้เกิดรูปแบบที่กลมกลืนกับงานสถาปัตยกรรมในอดีต
- 5) การซ่อมแซมควรใช้วัสดุแบบเดิมเพื่อให้มีความกลมกลืนและสภาพการใช้งานที่ใกล้เคียงกัน แต่หากไม่สามารถหาวัสดุเหมือนเดิมได้ อาจใช้วัสดุที่มีความคล้ายคลึงและมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับของเดิมมากที่สุดในการซ่อมแซมอาคาร

ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมประเภทอาคารทางศาสนา

- 1) ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชี้ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญ รวมถึงหน้าที่ของอาคารต่างๆ ในวัด
- 2) มีป้ายสื่อความหมายที่บอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของวัด
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่นให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ก่อเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ชุมชนเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมและเกิดความรักความหวงแหนพร้อมที่จะสืบทอดกันไม่ให้สูญหาย
- 4) จัดทำคู่มือแนะนำเที่ยวของจังหวัดพะเยา โดยมีข้อมูลทางด้านองค์ความรู้ในทางด้านสถาปัตยกรรมในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้สนใจและเล็งเห็นคุณค่าการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรม และเกิดแรงจูงใจให้มาท่องเที่ยว
- 5) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมในจังหวัดพะเยา ทางเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นสื่อ

ออนไลน์ที่ผู้คนในปัจจุบันใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมทั้งการออกแบบสื่อให้มีภาษาหลักที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

5.3 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ

การถ่ายทอดภูมิปัญญาและการต่อยอดภูมิปัญญามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์สืบสานให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกตกทอดให้กับคนในรุ่นหลัง ซึ่งการถ่ายทอดภูมิปัญญาสามารถทำได้ในแนวทาง ดังต่อไปนี้

5.3.1 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้

5.3.2 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อการท่องเที่ยว

5.3.3 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

5.3.4 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อการศึกษาและอนุรักษ์

5.3.1 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้

ในการถ่ายทอดและต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ควรส่งเสริมในประเด็นดังต่อไปนี้

1) จัดการฝึกอบรมถ่ายทอดภูมิปัญญา ซึ่งในบางภูมิปัญญาหากมีการถ่ายทอดความรู้แล้วจะเป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยใช้วัสดุที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น เช่น การถนอมอาหาร การจักสาน

2) การนำผลิตภัณฑ์ที่ได้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดในการพัฒนาคุณภาพและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปลักษณ์สวยงาม คงทน เข้ากับสมัยนิยม หรือมีสรรพประโยชน์หลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการใช้คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน อาทิ การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากผักตบชวาให้มีความหลากหลาย เช่น กระเป๋า โคมไฟ แจกัน เสื่อ เป็นต้น

3) การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ ซึ่งบรรจุภัณฑ์ของสินค้าภูมิปัญญาก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ และยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้อีกทางหนึ่งด้วย เช่น การพัฒนากล่องหรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ปลาสาม

4) การขอใบรับรองคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ ซึ่งหากผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชนิดใดที่มีผลการรับรองมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือ จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ สร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มผู้บริโภคได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในกลุ่มอาหารและยาสมุนไพรพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสุขภาพของผู้บริโภค เช่น การได้รับเครื่องหมายออย. จากกระทรวงสาธารณสุข การได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP 5 ดาวของจังหวัด เป็นต้น

5) การพัฒนา ริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพ และควรนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6) การสร้างเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความรู้ และการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นให้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีโอกาสในการแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา องค์ความรู้อย่างเต็มที่ และดำเนินการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เจ้าของภูมิปัญญาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5.3.2 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพเพื่อการท่องเที่ยว

การถ่ายทอดและต่อยอดภูมิปัญญาเพื่อการท่องเที่ยว เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้เห็นคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาที่เป็นมรดกสืบทอดกันมา และอีกส่วนหนึ่งก็จำทำให้คนนอกวัฒนธรรมหรือนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่ดีจากกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยสามารถดำเนินการได้ดังนี้ คือ

1) การนำเอาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ เช่น การแกะสลักพระพุทธรูปหินทรายโดยให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองและมีส่วนร่วมในการแกะสลักพระหินทราย ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการผลิตตามภูมิปัญญาที่ได้ถ่ายทอดสืบทอดกันมา รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการแกะสลักพระเพื่อถวายเป็นพุทธรูปบูชา

2) การนำเอาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดเป็นการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น

- การนำภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนโบราณและสมุนไพรพื้นบ้านมาพัฒนาให้เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการนวดพร้อมกับการเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในการบำบัดและสร้างเสริมสุขภาพ

- การนำภูมิปัญญาด้านสมุนไพรพื้นบ้านหรือพืชท้องถิ่น มาพัฒนาให้เป็นเมนูอาหารสุขภาพเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น

- การบริหารจัดการให้กับกลุ่มประชุมสัมมนา หรือนักท่องเที่ยว โดยใช้อาหารที่ผลิตจากวัตถุดิบในท้องถิ่น อาหารพื้นเมืองประจำถิ่น มีการแสดงจากคนในท้องถิ่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีการตกแต่งสถานที่โดยใช้ผลิตจากภูมิปัญญา เช่น ชันโตกสานจากไม้ไผ่ จานรองแก้วสานจากผักตบชวา โคมตั้งโต๊ะจากผักตบชวา เป็นต้น

3) การนำเอาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดเป็นกิจกรรมประจำปี หรือ ประเพณีทางการท่องเที่ยว เช่น

- การจัดประกวดเมนูอาหารที่หาได้จากกว้านพะเยา การจัดประกวดเมนูปลาสาม การจัดประกวดเมนูอาหารพื้นบ้านเพื่อสุขภาพ โดยกำหนดให้เป็นปฏิทินประจำปีให้นักท่องเที่ยวได้มาลิ้มลองอาหารที่เกิดจากการใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น

- การจัดประกวดผลิตภัณฑ์จักสาน ทั้งที่ทำจากไม้ไผ่ ผักตบชวา หรือวัตถุดิบอื่นๆ ที่หาได้จากท้องถิ่น โดยกำหนดให้เป็นปฏิทินประจำปีให้นักท่องเที่ยวได้มาจับจ่ายและเลือกซื้อเครื่องจักสานที่เกิดจากการใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น

4) การนำเอาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดเป็นอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว สร้างประเพณี เช่น จัดประกวดเมนูอาหารจากกว้านพะเยา การบริหารจัดการ

5.3.3 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ผลิตผลจากภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเกิดจากการใช้ประโยชน์และเรียนรู้จากธรรมชาติ ฉะนั้นภูมิปัญญาส่วนหนึ่งจึงเกี่ยวข้องกับการรักษาระบบธรรมชาติ และส่วนหนึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจึงต้องทำให้สองสิ่งนี้มีความสมดุลซึ่งกันและกัน เพราะหากมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปโดยไม่ดูแลรักษามักจะเกิดผลกระทบในระบบนิเวศวิทยาตามมา โดยมีแนวทางในการจัดการ ดังนี้

- 1) ศึกษา วิจัยและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาที่มีส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้เหตุและผลที่แท้จริงของภูมิปัญญานั้นที่มีส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำฝายน้ำล้น

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ นั้น ๆ ให้กับหน่วยงานหรือกลุ่มผู้ที่มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาในลักษณะเดียวกันนี้ เช่น ภูมิปัญญาการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ถ่ายทอดให้แก่กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ กลุ่มผู้ทำการเกษตร

3) จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น เพื่อให้องค์ความรู้ นั้น ๆ ได้เผยแพร่ไปยังกลุ่มเยาวชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและนำไปสู่การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

4) พัฒนาองค์ความรู้โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น เช่น การเลี้ยงผีต้นน้ำ การเลี้ยงผีฝายหรือลำเหมือง ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เกิดการดูแลรักษาการใช้ทรัพยากรแล้วยังนำไปสู่พื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ร่วมกันอีกด้วย

5) การสร้างเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความรู้ และการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นให้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีโอกาสในการแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา องค์ความรู้อย่างเต็มที่ และดำเนินการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เจ้าของภูมิปัญญาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5.3.4 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพเพื่อการศึกษาและอนุรักษ์

การสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยอาศัยวิธีการทางการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำได้เพื่อให้ภูมิปัญญาเหล่านี้สามารถที่จะถ่ายทอดถึงคนรุ่นหลังได้ โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ คือ

1) ทำการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของในแต่ละท้องถิ่น และศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในความรู้ที่ขาดหายไปหรือยังไม่ชัดเจน เช่น สรรพคุณของสมุนไพรบางชนิด วิธีการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุด

2) จัดการฝึกอบรมถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาที่สามารถพัฒนาต่อยอดในกลุ่มผู้ที่มีการประกอบอาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน อาทิ ภูมิปัญญาการทำปุ๋ยหมัก การทำเครื่องจักสาน ซึ่งจะทำให้คนในท้องถิ่นสามารถพัฒนาทักษะในการทำอาชีพนั้นๆ ให้ดีขึ้น

3) จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ให้กับคนในท้องถิ่น โดยคัดเลือกภูมิปัญญาที่มีความสำคัญ หรือภูมิปัญญาเด่นของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งในบางภูมิปัญญาสามารถพัฒนาให้เป็นหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรจนถึงระดับบัณฑิตศึกษาได้

ด้วย อาทิ ภูมิปัญญาทางด้านสมุนไพร อาหารท้องถิ่นที่ช่วยบำบัดโรค สมุนไพรท้องถิ่น ซึ่งเป็นศาสตร์ด้านสุขภาพแขนงหนึ่ง (Ethno - Medicine)

4) จัดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งคำว การจ้อยซอ การสืซอและเล่นซึง การจัดกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้คนในท้องถิ่นหันกลับมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเหล่านี้มากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการสืบทอดและสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา

5) การปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่า แก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชน หรือการจัดทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน ภูมิปัญญาต่างๆ ของคนในชุมชน และประโยชน์ที่ได้จากภูมิปัญญานั้น ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความรู้และความภาคภูมิใจด้วย

6) การสร้างเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความรู้ และการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นให้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีโอกาสในการแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา องค์ความรู้อย่างเต็มที่ และดำเนินการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เจ้าของภูมิปัญญาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ตารางที่ 5.1 แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของเมืองพะเยา

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
1. เกษตร พื้นบ้าน	ตำบล เวียง - ประมงพื้นบ้าน	✓	✓	✓	✓
	ตำบลบ้านต๋อน - การเลี้ยงโคพื้นเมือง - การเพาะพันธุ์ด้วงกว้าง - การเลี้ยงโคขุน - การปลูกหญ้าแพงโกล่า - ปุ๋ยหมักชีวภาพ - เกษตรอินทรีย์	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลบ้านต๋อม - เกษตรผสมผสาน - เกษตรพอเพียง ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ	✓ ✓		✓ ✓	✓ ✓
	ตำบลท่าจำปี - การเพาะเห็ด	✓	✓	✓	✓
	ตำบลแม่กา - เพาะพันธุ์ไก่ชน	✓			✓
2. สุขอนามัย	ตำบลแม่ใส - การรักษาอาการป่วยด้วยการใช้สมุนไพร	✓			✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
2.สุขอนามัย (ต่อ)	ตำบลแม่หาเรือ - หมอพื้นบ้าน รักษาด้วยการเป่า และ แหก(ใช้ เคียวหมูและการเสกมนต์ กรีดบริเวณที่เจ็บป่วย ในลักษณะการทำพิธีเชื่อว่าเป็นการกรีดสิ่งไม่ดีที่ อยู่ในร่างกายให้ออกมา)	✓	✓		✓
	ตำบลบ้านตู่ - หมอพื้นบ้าน - ทำยาสมุนไพร	✓ ✓	✓ ✓		✓ ✓
	ตำบลบ้านปาง - ทำปลาต้ม - ทำแคบหมู - การรักษาอาการป่วยด้วยการใช้สมุนไพร	✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓
	ตำบลสันป่าม่วง - หมอพื้นบ้าน				
	ตำบลบ้านต๋อม - การรักษาอาการป่วยด้วยการเป่า - การรักษาอาการป่วยด้วยการใช้สมุนไพร - การรักษาอาการป่วยด้วยการนวดจับเส้น - หมอเมือง	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลท่าจำปี - การรักษาอาการป่วยด้วยการเป่า - การรักษาอาการป่วยด้วยการใช้สมุนไพร	✓	✓ ✓		✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
2.สุโขhamัย (ต่อ)	ตำบลแม่ปืม - การวางแผนโบราณ - การรักษาอาการป่วยด้วยการใช้สมุนไพร - การรักษาอาการป่วยด้วยการเป่าคู่กับการใช้น้ำมัน - หมอธรรม (ร่างทรงธรรมบันดาล) รักษาด้วยการเป่า แหก ซึ่งมีการเข้าทรงก่อนรักษา - หมอยาพื้นเมือง - หมอพรหมณ์	✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลท่าวังทอง - การรักษาอาการป่วยด้วยการเป่า - นวดแผนโบราณ กดจุด คลายเส้น	 ✓	✓ ✓		✓ ✓
	ตำบลแม่กา - การรักษาอาการป่วยด้วยการเป่า (เป่าต่อกระดูก รักษาพิษกัด ก้างติดคอ) - การนวดกดจุด คลายเส้น - การประยุาสสมุนไพร	 ✓ ✓	✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓
	ตำบลบ้านต้า - การประยุาสสมุนไพร - คาถาปิดเป่า - มีความรู้ด้านพืชในป่า รังผึ้ง รังแตน	✓ ✓	✓ ✓		✓ ✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
3. สิ่งประดิษฐ์ และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน	ตำบลดแม่ตำ - การทอผ้า - ทำดอกไม้ - จักสาน - หัตถกรรม - ทำพรมเช็ดเท้า - ผลิตภัณฑ์เศษผ้า - ทำไม้กวาดก้านมะพร้าว - ศิลปะ - งานฝีมือสร้างบ้าน - สานอวน สานแห	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลดแม่ใส - การทำโคลนลอย - ทำบายศรี - ตีมีด - สานอุปกรณ์หาปลา - ทำไม้กวาด - ประติมากรรมเงินพุ่มทอง - ม่านหน้าต่างโบสถ์ - ประติมากรรมไทรดอกกรัก	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
3. สิ่งประดิษฐ์ และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน (ต่อ)	ตำบลแม่หาเรือ - จักสานไม้ไผ่ จักสานตระกร้า จักสานต่างๆ - ช่างทำเกวียน - ไหมหมาก - ทำไม้กวาดดอกหญ้า - ปั่นผ้า - สานแห - สานกำวย	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลบ้านตู่ - สานไม้ไผ่เป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น เข่ง สุ่มไก่ ผักตบชวา - ทำแก๊สชีวมวล - น้ำส้มควันไม้	✓ ✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓ ✓
	ตำบลบ้านปาง - ทำครกหิน - แกะสลักหินทราย - สานไซใส่ปลา สานไม้กวาด สานผักตบชวา จัก สานต่างๆ	✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
3. สิ่งประดิษฐ์ และ เทคโนโลยี พื้นบ้าน (ต่อ)	ตำบลสันป่าม่วง - สานผักตบชวา - ทำขันด้วยกะลา - จักสานไม้ไผ่ - ทำไม้กวาด	✓ ✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลบ้านด้อม - สานไซดักปลา - สานแห - ทอผ้าตุง - ช่างแกะสลัก - สานแข่ง ตะกร้า - สานไม้กวาด	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลบ้านด้า - สานเสื่อไม้ไผ่ - สานฮอก - ทำน้ำคอก น้ำทุ้ง	✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓
	ตำบลท่าจำปี - จักสานไม้ไผ่ จักสานผักตบชวา สานยอ สานไม้กวาด จักสานต่างๆ - บ้อง แซะ ช้างหวด - เขียนป้าย - งานไม้	✓ ✓ ✓ ✓	✓		✓ ✓ ✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
3.สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี พื้นบ้าน (ต่อ)	ตำบลแม่ปืม - ทอเสื่อกก - ทำอู่ม้า - สานแห - จักสาน	✓ ✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลท่าวังทอง - สานไม้กวาด สานก้านมะพร้าว จักสานต่างๆ	✓			✓
	ตำบลจำปาหวาย - จักสาน - ทำบายศรี - ทำกระดาษสา - ทำโคม - ทำดอกไม้จัน	✓ ✓ ✓ ✓ ✓			✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลแม่กา - งานฝีมือจักสาน	✓			✓
4. การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน	ตำบลแม่ใส - การจัดการพิธีกรรมทางความเชื่อท้องถิ่น (สู่ขวัญ สืบชะตา สะเดาะเคราะห์)		✓		✓
	ตำบลแม่นาเรือ - การจัดการพิธีกรรมทางศาสนา - ความเชื่อพิธีกรรมพื้นเมือง		✓ ✓		✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
4. การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน (ต่อ)	ตำบลบ้านตู่ - การจัดการพิธีกรรมทางศาสนา		✓		✓
	ตำบลบ้านปาง - การจัดการพิธีกรรมทางศาสนา - โหราศาสตร์ (ดูฤกษ์ยามพิธีการ)		✓ ✓		✓ ✓
	ตำบลสันป่าม่วง - ดนตรีพื้นบ้าน (สะล้อ ซอ ซึง) - การสืบชะตา สะเดาะเคราะห์	✓	✓ ✓		✓ ✓
	ตำบลบ้านต๋อม - ดนตรีพื้นเมือง	✓	✓		✓
	ตำบลบ้านต้า - ดนตรีพื้นบ้าน (สะล้อ ซอ ซึง)	✓	✓		✓
	ตำบลท่าจำปี - ธรรมเนียมแหกข้าว - พิธีกรรมความเชื่อ (เลี้ยงผี) - พิธีกรรมทางศาสนา - จ้อยซอ - ช่างสะล้อ	✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓ ✓
	ตำบลแม่ปืม - การจัดการพิธีกรรมทางความเชื่อท้องถิ่น - ภาษาล้านนา - การจัดการพิธีกรรมทางศาสนา		✓ ✓		✓ ✓ ✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
4. การจัดการ สังคมและ วัฒนธรรม พื้นบ้าน (ต่อ)	ตำบลท่าวังทอง - การจัดการพิธีกรรมทางศาสนา - ดนตรีพื้นเมือง ฟ้อนเจิง	✓	✓ ✓		✓ ✓
	ตำบลจำปาหวาย - การขับร้องเพลงซอ ร้องน่าน - การเล่นซอ - การจัดการพิธีกรรมทางศาสนา	✓ ✓	✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓
	ตำบลแม่กา - พิธีกรรมทางศาสนา - บุญเทียน สืบชะตา สะเดาะเคราะห์ - พิธีกรรมพื้นบ้าน - ดนตรีพื้นเมือง ขับซอพื้นเมือง	✓	✓ ✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓
5. การจัดการ ทรัพยากรใน ท้องถิ่น	ตำบลบ้านสา - หมอดิน	✓		✓	✓
	ตำบลบ้านด้อม - กลุ่มประมงพื้นบ้านสันหนองเหนียว	✓	✓	✓	✓
	ตำบลบ้านด้า - การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ การ อนุรักษ์ป่า		✓	✓	✓

กลุ่ม ภูมิปัญญา	กลุ่มย่อยภูมิปัญญา	แนวทางการต่อยอดภูมิปัญญาและ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน			
		สร้างอาชีพ / รายได้	ส่งเสริมการท่องเที่ยว	การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	การศึกษาและ การอนุรักษ์
5. การจัดการ ทรัพยากรใน ท้องถิ่น (ต่อ)	ตำบลท่าจำปี - หมอหิน	✓		✓	✓
	ตำบลท่าวังทอง - ดินและปุ๋ย	✓		✓	✓

5.4 แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการวางผังเมือง

5.4.1 การพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการวางผังเมือง

การพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการวางผังเมือง นั้นคือการพัฒนาสภาพทางกายภาพของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้น และการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การควบคุมอาคารสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อม และสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงาม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และก่อให้เกิดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสามารถดำเนินการได้ดังนี้ คือ

1) ดำเนินการจำแนกพื้นที่อาคารที่มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม เพื่อส่งเสริมให้พื้นที่เป็นพื้นที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม พื้นที่ถนนเพื่อป้องกันการทำลายอาคารที่มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม และพื้นที่ส่งเสริมการสร้างอาคารสิ่งปลูกสร้างเพื่อส่งเสริมพื้นที่มรดกทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งจะออกมาในลักษณะของแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต เพื่อการสงวนรักษาพื้นที่ทางมรดกทางวัฒนธรรม โดยการใช้ผลการศึกษาด้านของการมใช้พื้นที่ชุมชน และพื้นที่สาธารณะของชุมชนเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง และสร้างรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกิดจากฐานทางวัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่

2) ดำเนินการสร้างมาตรการในการควบคุมลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้าง รูปแบบทางสถาปัตยกรรม พื้นที่เว้นว่าง ในแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดไว้ โดยใช้ผลการศึกษา

ทางด้านสถาปัตยกรรม การใช้พื้นที่อาคาร และการใช้พื้นที่รอบอาคารเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมต่อการควบคุมอาคารสิ่งปลูกสร้างใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งผลจะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3) ควบคุมกิจกรรมทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม และพื้นที่อื่นๆ ในแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินบางประเภทอาจจะไม่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ และบางอย่างยังไม่ส่งเสริมให้พื้นที่เป็นมรดกทางด้านวัฒนธรรม เช่น โรงงานอุตสาหกรรม โรงกำจัดมูลฝอย โรงกำจัดขยะ โรงเก็บเศษวัสดุ เป็นต้น

4) พัฒนาโครงข่ายคมนาคมเพื่อส่งเสริม และสงวนรักษาพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม โดยข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม จะเน้นการเข้าถึงพื้นที่มากกว่าการคมนาคมขนส่ง สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีจุดจอดรถในที่ที่เหมาะสม และมีการใช้การเดินทาง และทางจักรยานเข้ามาช่วยในการเข้าถึงพื้นที่

5) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม และเอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบโทรคมนาคม ระบบโทรศัพท์ และสถานที่แหล่งเรียนรู้ โรงเรียน หอสมุด ซึ่งระบบต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชน และผู้เข้ามาใช้พื้นที่

6) การสร้างแผนกลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่ โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมและการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ที่เหมาะสม โดยโครงการเหล่านี้จะทำให้แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดไว้ เกิดการพัฒนาทางกายภาพที่ชัดเจนมากขึ้น โดยกำหนดเป็นระยะ (Phasing) เช่น ระยะสั้น ภายใน 3 ปี ระยะกลาง 5-10 ปี และระยะยาว 10-20 ปี

5.4.2 ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองพะเยา เพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน มีดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ออกเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติท้องถิ่น และ การสร้างแนวทางการพัฒนาพื้นที่ด้านการผังเมือง สถาปัตยกรรม การท่องเที่ยว การรักษาประวัติศาสตร์ และอัตลักษณ์ของเมืองพะเยา และพื้นที่รอบกว๊านพะเยา ในท้องที่ ตำบลเวียง ตำบลแม่ตำ ตำบลบ้านต้า ตำบลบ้านต๋อม ตำบลท่าวังทอง ตำบลสันป่าม่วง ตำบลบ้านสาง ตำบลบ้านตุน ตำบลแม่ใส ตำบลบ้านใหม่ ตำบลแม่ปืมตำบลจำปาหวาย ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา ภายในแนวเขตตามแผนที่ ที่แสดงพร้อมข้อกำหนดนี้

ข้อ 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองพะเยา เพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณแนวเขตตามข้อ 1 ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบชุมชนเมืองของจังหวัดและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อกำหนด นโยบาย และมาตรการเหล่านี้ สร้างขึ้นเพื่อการจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองพะเยา การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โครงการคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ ของหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมชุมชนเมืองพะเยา ให้เป็นศูนย์กลางประวัติศาสตร์ และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาเมืองด้านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว หัตถกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต สถาปัตยกรรม อัตลักษณ์ และมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา
- 3) พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
- 4) ส่งเสริม อนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศาสนา ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน เพื่อดำรงความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองพะเยา
- 5) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 4 การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนก 7 ประเภท ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่ดินหมายเลข 1 ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญา และวิถีชีวิต วัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (หมู่บ้านโดยรอบกว๊านพะเยา)
- 2) พื้นที่ดินหมายเลข 2 ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว (บ้านแม่ตำโน- บ้านแม่นาเรื่อ – บ้านบัว- บ้านร่องไฮ)
- 3) พื้นที่ดินหมายเลข 3 ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงเข้มมะปราง ให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์ เมืองพะเยา เพื่อการท่องเที่ยว (เมืองเก่าพะเยา และพื้นที่หนองระบู่)

4) พื้นที่ดินหมายเลข 4 ที่กำหนดไว้เป็นสีเทา ให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์ เอกลักษณ์ อนุรักษ์ ประวัติศาสตร์ เมืองพะเยา เพื่อการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (เมืองเก่าท่าวังทอง จอมทอง และกลุ่มโบราณสถานบ้านสันธาตุ)

5) พื้นที่ดินหมายเลข 5 ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมและรักษา เอกลักษณ์เมืองพะเยาเพื่อการท่องเที่ยว และพื้นที่เมืองพะเยา (พื้นที่เมืองพะเยา)

6) พื้นที่ดินหมายเลข 6 ที่กำหนดไว้เป็นสีฟ้า ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมเกษตรกรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตเกษตร (พื้นที่เกษตรกรรมรอบกว๊านพะเยา)

7) พื้นที่ดินหมายเลข 7 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมวิถีชีวิต ริมกว๊าน และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบกว๊านพะเยา (พื้นที่ริมกว๊านพะเยา)

ข้อ 5 พื้นที่ดินหมายเลข 1 ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริม การอนุรักษ์ภูมิปัญญา และวิถีชีวิต วัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (หมู่บ้านโดยรอบกว๊าน พะเยา)เสนอแนะให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย หัตถอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต การพาณิชยกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การ จักรสาน ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา การทำครกหิน การสานไม้กวาด ทำเครื่องมือจับปลา การทอผ้า ช่างแกะสลัก การทำล้อเกวียน งานสิ่งประดิษฐ์ การทำเสื่อกก การทำปลาร้า ปลาสาม ประดิษฐ์ ดอกไม้ ผลิตภัณฑ์เศษผ้า ดนตรีพื้นเมือง การละเล่น ซอ พิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรม พื้นบ้าน การสาธิตปลูกและสาธิตการเป็นสวนใหญ่ ที่ดินประเภทนี้ไม่ส่งเสริมให้ใช้ ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

2) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่ายที่ ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเพลิง

3) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซสำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ไม่หมายรวมรวมถึง ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

4) เลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า

5) การจัดสรรที่ดินทุกประเภท

6) การอยู่อาศัยประเภท อาคารอยู่อาศัยรวมอาคารขนาดใหญ่ อาคารสูง หรืออาคาร ขนาดใหญ่พิเศษ

7) การติดตั้งหรือก่อสร้างป้าย ยกเว้นป้ายที่มีขนาดไม่เกิน 0.50 ตารางเมตร โดยมี ความกว้าง ของป้ายไม่เกิน 0.50 เมตร และความยาวของป้ายไม่เกิน 1.00 เมตร

8) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

9) กำจัดมูลฝอย

10) ซื่อขายหรือเก็บเศษวัสดุ

11) ซื่อขายหรือเก็บชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้เป็นตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

1) ความสูงอาคารไม่เกิน 12 เมตร โดยวัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึง ยอดผนังของชั้นสูงสุด

2) อาคารควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่

3) สีของอาคาร ควรเป็นสีที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ

4) ให้มีพื้นที่ว่างโดยรอบอาคารเท่ากับกฎหมายกำหนด คือไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25 ของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค เพื่อป้องกันน้ำหลากในฤดูฝน

ข้อที่ 6 พื้นที่ดินหมายเลข 2 ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว (บ้านแม่ตำใน- บ้านแม่นาเรือ – บ้านบัว- บ้านร่องไฮ) เสนอแนะให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย หัตถอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรม และอาคารพื้นถิ่น การพาณิชย์กรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ ที่ดินประเภทนี้ ไม่ส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

2) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่ายที่ต้อง

ขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเพลิง

3) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซสำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ไม่หมายความรวมถึง ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

4) การจัดสรรที่ดินทุกประเภท

5) การอยู่อาศัยประเภทบ้านแฝด บ้านแถว ห้องแถว ตึกแถว อาคารอยู่อาศัยรวมอาคารขนาดใหญ่ อาคารสูง หรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ

6) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

7) กำจัดมูลฝอย

8) ซื่อขายหรือเก็บเศษวัสดุ

9) ซื่อขายหรือเก็บชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้เป็นตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

- 1) ความสูงอาคารไม่เกิน 12 เมตร โดยวัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึง ยอดผนังของชั้นสูงสุด
- 2) อาคารใหม่ที่จะก่อสร้างควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่
- 3) สีของอาคาร ควรเป็นสีที่กลมกลืนกับสภาพสถาปัตยกรรมโดยรอบ
- 4) ให้มีพื้นที่ว่างโดยรอบอาคารเท่ากับกฎหมายกำหนด คือไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25 ของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารการใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

ข้อที่ 7 พื้นที่ดินหมายเลข 3 ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงเม็ดมะปราง ให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์ เมืองพะเยา เพื่อการท่องเที่ยว (เมืองเก่าพะเยา และพื้นที่หนองระบู่) เสนอแนะให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นหัตถอุตสาหกรรม หัตถกรรม การท่องเที่ยว การอยู่อาศัย พาณิชยกรรม การอนุรักษ์เมืองโบราณ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเท่านั้น ที่ดินประเภทนี้ ไม่ส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- 2) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเพลิง
- 3) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซสำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ไม่หมายรวมรวมถึง ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ
- 4) เลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า
- 5) สุสาน และฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน
- 6) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม
- 7) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารสูง
- 8) สถานที่เก็บสินค้าซึ่งเป็นที่พักหรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรืออุตสาหกรรมแต่ไม่หมายรวมถึงการเก็บสินค้าหรือสิ่งของเพื่อการจำหน่าย ณ สถานที่นั้น
- 9) โรงฆ่าสัตว์

- 10) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร
- 11) กำจัดมูลฝอย
- 12) ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ
- 13) ซั้วขายหรือเก็บชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้เป็นตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

- 1) ความสูงอาคารไม่เกิน เรือนยอดของเจดีย์ในเขตเมืองเก่า โดยวัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึง ยอดผนังของชั้นสูงสุด
 - 2) อาคารของรัฐควรก่อสร้างให้มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์พื้นถิ่น
 - 3) อาคารใหม่ที่จะก่อสร้างควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่
 - 4) สีของอาคาร ควรเป็นสีที่กลมกลืนกับสภาพสถาปัตยกรรมโดยรอบ
- การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำ หรือการสาธารณูปโภค

ข้อที่ 8 พื้นที่ดินหมายเลข 4 ที่กำหนดไว้เป็นสีเทา ให้เป็นพื้นที่ประเภทอนุรักษ์เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์ เมืองพะเยา เพื่อการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (เมืองเก่าท่าวังทอง จอมทอง และกลุ่มโบราณสถานบ้านสันธาตุ)เสนอแนะให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หัตถกรรม การท่องเที่ยว ศูนย์เรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ การอนุรักษ์เมืองโบราณ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น การหัตถกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่น การจักสาน ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา การทำครกหิน การสานไม้กวาด ทำเครื่องมือจับปลา การทอผ้า ช่างแกะสลัก การทำล้อเกวียน งานสิ่งประดิษฐ์ การทำเสื้อกกระทำการทำปลาร้า ปลาสาม ประดิษฐ์ดอกไม้ ผลิตภัณฑ์เศษผ้า ดนตรีพื้นเมือง การละเล่น ซอ พิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมพื้นบ้าน การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เป็นส่วนใหญ่ ที่ดินประเภทนี้ ไม่ส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- 2) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเพลิง

3) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซสำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ไม่หมายความรวมถึง ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

4) เลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า

5) สุสาน และฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

6) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

7) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารสูง

8) สถานที่เก็บสินค้าซึ่งเป็นที่เก็บพักหรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรืออุตสาหกรรมแต่ไม่หมายความรวมถึงการเก็บสินค้าหรือสิ่งของเพื่อรอการจำหน่าย ณ สถานที่นั้น

9) โรงฆ่าสัตว์

10) ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร

11) กำจัดมูลฝอย

12) ซื้อมาขายหรือเก็บเศษวัสดุ

13) ซื้อมาขายหรือเก็บชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้เป็นตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

1) ความสูงอาคารไม่เกิน เรือนยอดของเจดีย์ในเขตเมืองเก่า โดยวัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึง ยอดผนังของชั้นสูงสุด

2) อาคารของรัฐควรก่อสร้างให้มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์พื้นถิ่น

3) อาคารใหม่ที่จะก่อสร้างควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่

4) สีของอาคาร ควรเป็นสีที่กลมกลืนกับสภาพสถาปัตยกรรมโดยรอบ

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำ หรือการสาธารณสุขโรค

ข้อที่ 9 พื้นที่ดินหมายเลข 5 ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมและรักษา เอกลักษณ์เมืองพะเยาเพื่อการท่องเที่ยว และพื้นที่เมืองพะเยา (พื้นที่เมืองพะเยา) เสนอแนะให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ พาณิชยกรรม การอยู่อาศัย การท่องเที่ยว และเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการเป็นส่วนใหญ่ ที่ดินประเภทนี้ ไม่ส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายข้อกำหนดนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

2) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

3) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซสำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซสถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

4) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

5) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

6) ประกอบอุตสาหกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่

7) กำจัดมูลฝอย

8) ซื้อมาหรือเก็บเศษวัสดุ

9) ซื้อมาหรือเก็บชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 3 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณสุขโรค

ข้อที่ 10 พื้นที่ดินหมายเลข 6 ที่กำหนดไว้เป็นสีฟ้า ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมเกษตรกรรมภูมิปัญญา และวิถีชีวิตเกษตร (พื้นที่เกษตรกรรมรอบกว๊านพะเยา) เสนอแนะให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชุ่มน้ำ ทัศนกรรม การอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชุ่มน้ำ และกิจกรรมประเภทส่งเสริมวิถีชีวิตชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจักสาน ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา การทำครกหิน การสานไม้กวาด ทำเครื่องมือจับปลา การทอผ้า ช่างแกะสลัก การทำล่อเกวียน งานสิ่งประดิษฐ์ การทำเสื่อกก การทำปลาร้า ปลาสาม ประดิษฐ์ดอกไม้ ผลิตภัณฑ์พิเศษผ้า ดนตรีพื้นเมือง การละเล่น ซอ พิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมพื้นบ้าน การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการเป็นส่วนใหญ่ การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้ มีพื้นที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า ร้อยละ 35 ของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณสุขโรค

ข้อที่ 11 พื้นที่ดินหมายเลข 7 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นพื้นที่ประเภทส่งเสริมวิถีชีวิตริมกว๊าน และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบกว๊านพะเยา (พื้นที่ริมกว๊านพะเยา ระยะ 50 เมตรจากขอบกว๊านเข้ามาในพื้นดิน และระยะ 50 เมตร จากขอบกว๊านพะเยาลงไปในกว๊านพะเยา) เสนอแนะให้ที่ดินซึ่งเป็นของรัฐ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชุ่มน้ำ และการส่งเสริมกิจกรรมวิถีชีวิตของชุมชนริมกว๊าน เช่น การจัดการสวน ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา การทำครกหิน การสานไม้กวาด ทำเครื่องมือจับปลา การทอผ้า ช่างแกะสลัก การทำล้อเกวียน งานสิ่งประดิษฐ์ การทำเสื่อ การทำปลาร้า ปลาสาม ประดิษฐ์ดอกไม้ ผลิตภัณฑ์เศษผ้า ดนตรีพื้นเมือง การละเล่น ซอ พิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมพื้นบ้าน โดยองค์กรปกครองท้องถิ่น และสถาบันราชการ

เสนอแนะให้ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัย เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หัตถกรรม การอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชุ่มน้ำ และกิจกรรมประเภทส่งเสริมวิถีชีวิตชุมชน เช่น การประมงพื้นบ้าน การจัดการสวน ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา การทำครกหิน การสานไม้กวาด ทำเครื่องมือจับปลา การทอผ้า ช่างแกะสลัก การทำล้อเกวียน งานสิ่งประดิษฐ์ การทำเสื่อ การทำปลาร้า ปลาสาม ประดิษฐ์ดอกไม้ ผลิตภัณฑ์เศษผ้า ดนตรีพื้นเมือง การละเล่น ซอ พิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมพื้นบ้าน การสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ หรือสาธารณประโยชน์

ที่ดินประเภทนี้ ไม่ส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย
 - 2) การอยู่อาศัยประเภทอาคารขนาดใหญ่
 - 3) การอยู่อาศัยประเภทห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว
 - 4) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หอพัก หรืออาคารพักอาศัยรวม
- การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารควรกำหนดลักษณะอาคารดังต่อไปนี้

- 1) ความสูงอาคารไม่เกิน 6 เมตร โดยวัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึง ยอดผนังของชั้นสูงสุด โดย
- 2) อาคารควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
- 3) สีของอาคาร ควรเป็นสีที่กลมกลืนกับสภาพรอบกว๊านพะเยา
- 4) ให้มีพื้นที่ว่างโดยรอบอาคารเท่ากับกฎหมายกำหนด คือไม่น้อยกว่า ร้อยละ 25 ของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

จากการดำเนินงานในโครงการ สามารถรวบรวมภาพกิจกรรมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

6.1 กิจกรรม “ภาพถ่ายเมืองพะเยา”

6.2 โครงการอบรม “นักสืบวัฒนธรรม”

6.3 การสร้างเครือข่าย “วัฒนธรรมเมืองพะเยา”

6.4 กิจกรรม “ชั๊ตถีบแอ่วเฮือนวานเมืองพะเยา”

6.1 กิจกรรม “ภาพถ่ายเมืองพะเยา” โดยการประกวดภาพถ่ายแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

1) หัวข้อ “ภาพสะท้อนเมืองพะเยา”

2) หัวข้อ “ภาพเก่าเล่าอดีต”

ระยะเวลาดำเนินการ 1 พฤศจิกายน 2554 – 31 มกราคม 2555

- จากการดำเนินกิจกรรมพบว่า กิจกรรม “ภาพเก่าเล่าอดีต” ไม่มีผู้ส่งเข้าประกวด

- กิจกรรม “ภาพสะท้อนเมืองพะเยา” มีผู้ส่งภาพเข้าประกวด 82 ภาพ

กรรมการตัดสินภาพถ่ายในโครงการ

1) ดร.อดิศร เรือลม สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา

2) นายนพดล ภูชัย หัวหน้าหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติจังหวัดพะเยา

3) นายเกรียงศักดิ์ ขวัญสง่าผู้จัดการบริษัทนครนิวส์การพิมพ์และชมรมพะเยาโฟโต้คลับ

ผลการตัดสินการประกวดภาพถ่าย

ผลการตัดสินรางวัลชนะเลิศ

ชื่อภาพ : พายุคลื่นลมทรงเรือเล็กห้ามออกจากฝั่ง

ถ่ายโดย : นายศุภกรณ์ บำรุงสุข

ภาพที่ 6.1 ภาพรางวัลชนะเลิศ

ผลการตัดสินรางวัลรองชนะเลิศอันดับ1

ชื่อภาพ : ศรีทรา

ถ่ายโดย : ธีรัตน์ กุดวงศ์แก้ว

ภาพที่ 6.2 ภาพรางวัลรองชนะเลิศอันดับ1

รางวัลรองผลการตัดสิน ชนะเลิศอันดับ 2

ชื่อภาพ : เวียนเทียน

ถ่ายโดย : นกตล เชี่ยวพาณิชย์กุล

ภาพที่ 6.3 ภาพรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2

ผลการตัดสินรางวัลชมเชย

ชื่อภาพ : พระธาตุจอมทอง

ถ่ายโดย : นายบุศรินทร์ ไชยคำมา

ภาพที่ 6.4 ภาพรางวัลชมเชย (1)

ผลการตัดสินรางวัลชมเชย

ชื่อภาพ : อีกมูมเมืองพะเยา

ถ่ายโดย : นายบุศรินทร์ ไชยคำมา

ภาพที่ 6.5 ภาพรางวัลชมเชย (2)

ภาพถ่ายวันตัดสินกิจกรรมภาพถ่ายเมืองพะเยา

ภาพที่ 6.6 : บรรยากาศการตัดสินภาพประกวดในกิจกรรม “ภาพถ่ายเมืองพะเยา”

6.2 โครงการอบรม “นักสืบวัฒนธรรม”

โดยความร่วมมือระหว่าง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยพะเยา ภายใต้โครงการสืบค้นและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเมืองพะเยาเพื่อการพัฒนาเมืองยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์

รายละเอียดกิจกรรมโครงการ1.

- 1) การบรรยายเรื่อง “สถานการณ์ด้านวัฒนธรรมเมืองพะเยา” โดย อาจารย์วิมล ปิงเมืองเหล็ก ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา
- 2) การบรรยายเรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์และจัดการวัฒนธรรมเมืองพะเยา” โดย นายหนี่ เมืองมา วัฒนธรรมจังหวัดพะเยา
- 3) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย
- 4) การบรรยายเรื่อง “เทคนิคและวิธีการสืบค้นข้อมูลวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” โดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยพะเยา ดังนี้

- 4.1 ประกอบศิริ ภักดีพินิจ
- 4.2 อาจารย์จารุวรรณ โปษยานนท์
- 4.3 อาจารย์อัมเรศ เทพมา

การนำเสนอความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุมในประเด็น “ก้าวใหม่ของการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมเมืองพะเยา” ในวันพุธที่ 28 มีนาคม 2555 จำนวนผู้เข้าร่วม 62 คน ผู้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายวัฒนธรรมจำนวน 20 คน เครือข่ายนักสืบวัฒนธรรม 42 คน

ภาพถ่ายกิจกรรมอบรมนักสืบวัฒนธรรม

ภาพที่ 6.7 : ภาพกิจกรรมอบรมนักสืบวัฒนธรรม

6.3 การสร้างเครือข่าย “วัฒนธรรมเมืองพะเยา”

ดำเนินการสร้างเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมกับ ภาคหน่วยงานและภาคประชาชน รวม 3 กลุ่มเครือข่ายหลัก

- 1) เครือข่ายจากโครงการอบรม “นักสืบวัฒนธรรม”จำนวนเครือข่าย 20 คน จำนวน นักสืบวัฒนธรรม 42 คน
- 2) เครือข่ายพัฒนาชุมชนคนหลายกวี้น ในการดำเนินงานด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว จากฐานข้อมูลของโครงการฯ
- 3) ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 31 จังหวัดพะเยา เพื่อดำเนินการจัดทำชุมชนต้นแบบ โดยร่วมสำรวจข้อมูลร่วมกับโครงการวิจัยฯ

ภาพถ่ายการประชุมร่วมกับเครือข่ายพัฒนาชุมชนคนหลายกวี้นครั้งที่ 1 วันที่ 17 มีนาคม 2555

ภาพที่ 6.8 : บรรยากาศการร่วมประชุมเครือข่ายพัฒนาชุมชนคนหลายกวี้นครั้งที่ 1

ภาพถ่ายการประชุมร่วมกับเครือข่ายพัฒนาชุมชนคนหลายบ้านครั้งที่ 2 วันที่ 1
เมษายน 2555

ภาพที่ 6.9 : บรรยายการร่วมประชุมเครือข่ายพัฒนาชุมชนคนหลายบ้านครั้งที่ 2

ภาพถ่ายกิจกรรมประชุมร่วมศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 31 จังหวัดพะเยา เพื่อการ
ดำเนินการจัดทำชุมชนต้นแบบ วันที่ 3 เมษายน 2555

ภาพที่ 6.10 : การมีส่วนร่วมกับชุมชนบ้านต้า

6.4 กิจกรรม “ซีรตึบแอ่วเฮือนวานเมืองพะเยา”

กิจกรรม “ซีรตึบแอ่วเฮือนวานเมืองพะเยา” วันอาทิตย์ที่ 27 มกราคม 2556 ณ ตำบลแม่ณาเรื่อ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากองค์กรส่วนท้องถิ่น องค์กรภายนอก และประชาชนบ้านแม่ณาเรื่อทั้งสิ้น 74 คน ภายใต้โครงการ การสืบค้นและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเมืองพะเยาเพื่อการพัฒนาเมืองยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่น หรือ “เฮือนวาน” ที่สร้างโดยไม่ทำการจ้าง แต่สร้างโดยการช่วยเหลือกันเองจากชุมชน มีเอกลักษณ์และหาชมได้ยากในปัจจุบัน และเป็นจุดเริ่มต้นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในหมู่บ้านแม่ณาเรื่อ โดยเริ่มเปิดกิจกรรม 7.00 น. ณ วัดแม่ณาเรื่อ

โดยนายสมบัติ สมศักดิ์ นายก อบต.แม่นาเรื่อ ซึ่งบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มีทั้งหมด 12 หลังคาเรือน ดังนี้

1. บ้านแม่ต๋อมแก้ว สุขัง
2. บ้านแม่แสงแก้ว วันทา
3. บ้านพ่อแก้วมา นนทะกา
4. บ้านนางจันทร์จุย วิชัยโน
5. บ้านนางเหลียม ปัญญาวงศ์
6. บ้านพ่อศรีนวล เมืองมา
7. บ้านนายเหรียญทอง ปัญญาวงศ์
8. บ้านแม่ต๋อม อุบปีง
9. บ้านพ่ออนันต์ ฟ่อนา
10. บ้านอ้อยสม ใจเสมอ
11. บ้านภาวิณี ชันรัตน์
12. บ้านคุณณัฐพงษ์ บุญเรือง

ภาพการเปิดกิจกรรม “ขี่รถถีบแ่วว่ือนหวานเมืองพะเยา”

ภาพการเปิดกิจกรรม “ขี่รถถีบแ่ววเฮือนวานเมืองพะเยา” (ต่อ)

ภาพที่ 6.11 ภาพการเปิดกิจกรรม “ขี่รถถีบแ่ววเฮือนวานเมืองพะเยา”

ภาพบรรยากาศกิจกรรม ชีรสถิปปแอ่วเหือนหวานเมืองพะเยา

1.บ้านแม่ต๋อมแก้ว สู้ขัง	
2.บ้านแม่แสงแก้ว วันทา	

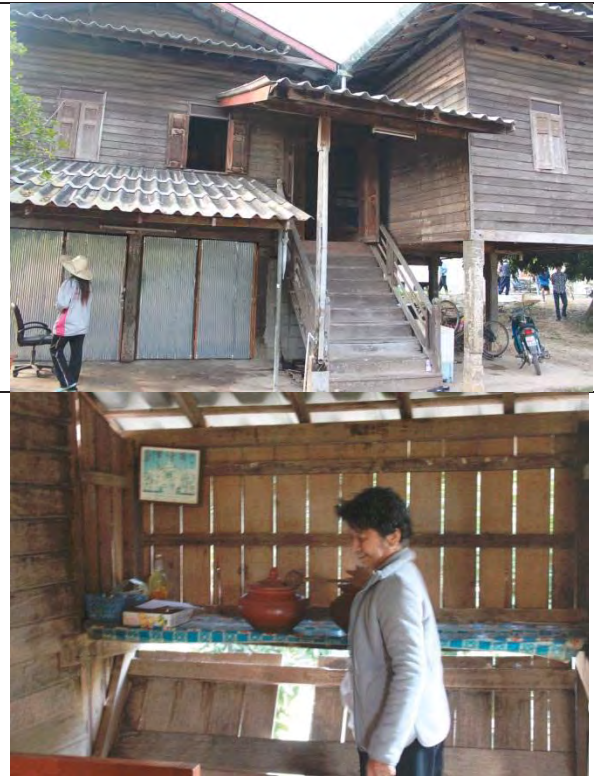
3.บ้านพ่อแก้วมา นนทะกา

4.บ้านนางจันทร์ฉุย วิชัยโน

5.บ้านนางเหลียม ปัญาวงศ์

6.บ้านพ่อศรีนวล เมืองมา

7.บ้านนายเหรียญทอง ปัญญาวงศ์

8.บ้านแม่ต๋อม อูบปิง

9.บ้านพ่อนันต์ ฟ่อนา

10.บ้านอุ้ยสม ใจเสมอ

11.บ้านภาวิณี ชันรัตน์	
12.บ้านคุณณัฐพงษ์ บุญเรือง	

ภาพที่ 6.12 : กิจกรรมขี่รถถีบแ่ววเฮือนวานเมืองพะเยา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา ประการที่สอง เพื่อจัดทำแผนที่พัฒนาการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองพะเยาที่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในด้านการวางผังเมือง การท่องเที่ยว และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยาอย่างยั่งยืน

7.1 สรุปผลการวิจัย

7.1.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา เพื่อจัดทำแผนที่พัฒนาการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยาและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองพะเยาที่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในด้านการวางผังเมืองการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยาอย่างยั่งยืน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนในการค้นหาข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้ได้แผนที่พัฒนาการมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาเมืองพะเยาที่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในด้านการวางผังเมือง การท่องเที่ยว และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยาอย่างยั่งยืน ซึ่งผลการดำเนินงานวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรมด้าน

ประวัติศาสตร์และโบราณคดีเมืองพะเยา

จากการศึกษาพบว่า ทางด้านหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของเมืองพะเยา หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเภทตำนานและพงศาวดารที่เกี่ยวข้องกับสร้างเมืองพะเยา หลักฐานทางด้านโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดี ประเภทโบราณวัตถุ และเหตุการณ์สำคัญในพื้นที่ อ.เมืองพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2330 – 2553 พบว่าหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลของการตั้งถิ่นฐานของเมืองพะเยา มีความเป็นมาตั้งแต่ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 นั้นเป็นช่วงเวลาที่ยัง

ไม่มีการจดบันทึกเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษร จึงจำเป็นต้องใช้หลักฐานประเภท ตำนาน นิทานปรัมปราเรื่องเล่าและหลักฐานทางด้านโบราณคดีทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุและในช่วงหลังพุทธศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ในเมืองพะเยาพบจารึกหินทรายจำนวนมาก จารึกด้วยอักษรฝักขาม เนื้อหาของจารึกเกี่ยวข้องกับเมืองพะเยาภายใต้การปกครองของอาณาจักรล้านนาและความสัมพันธ์กับอาณาจักรสุโขทัย รวมทั้งเรื่องราวของพระพุทธศาสนาในเมืองพะเยา

สำหรับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเภทตำนานและพงศาวดารที่เกี่ยวข้องกับสร้างเมืองพะเยา หาก กล่าวถึง ขุนลาวเงิน หรือลาวเงินสืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์ลวจังกราชขึ้นเป็นกษัตริย์ครองเมืองหิรัญนครเงินยางเชียงแสน ในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 17 มีโอรสสององค์ คือ ขุนชิน และขุนจอมธรรมต่อมาได้ให้ขุนชิน ครองเมืองหิรัญนครเงินยางเชียงแสนสืบต่อจากพระองค์ แล้วได้มอบสมบัติและไพร่พลส่วนหนึ่งให้กับขุนจอมธรรม เพื่อไปสร้างเมืองขึ้นใหม่ขุนจอมธรรมได้นำไพร่พลลงมาทางใต้จนมาถึงบริเวณปลายดอยด้วน หรือดอยชมพู ริมฝั่งแม่น้ำสายตา หรือแม่น้ำอิงในปัจจุบัน ได้พบเมืองร้างแห่งหนึ่งมีร่องรอยคูน้ำคันดินรอบเมือง รูปสัณฐานคล้ายผลน้ำเต้าทางทิศเหนือเป็นเนินสูงทางทิศใต้และทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ลาดต่ำลงทางทิศตะวันตกมีหนองน้ำขนาดใหญ่และมีหนองน้ำทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยสันฐานของเมืองมีลักษณะขั้วมกลตามนามเมืองว่า สีหราช ขุนจอมธรรมจึงสั่งให้ไพร่พลหักร้างถางพงบริเวณนั้นและสร้างเมืองใหม่ขึ้นโดยตั้งชื่อว่า เมืองภูกามยาว ประมาณปี พ.ศ. 1639 ต่อมาน่าจะเรียกว่า เมืองพยาว

จากการศึกษาหลักฐานประเภทจารึก พบศิลาจารึกที่สามารถยืนยันว่ามีเมืองพะเยาอยู่จริง ตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 19 หลักฐานชิ้นสำคัญ ได้แก่ จารึกสมัยสุโขทัย หลักที่ 2 (วัดศรีชุม) จารึกขึ้นเมื่อ พ.ศ.1885 – 1910 โดยปรากฏนามของ สมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธาราชจุพามุณี ศิริรัตนลังกาทีปมหาสามี หลานของพ่อขุนศรีนาวนาถุม กษัตริย์ที่ปกครองเมืองศรีสัชนาลัย – สุโขทัย จารึกพญาเจ้าเมืองและพญาร่วง จารึกด้วยอักษรไทยฝักขามทำจากหินทรายสีแดง ปัจจุบันอยู่ที่วัดลี อ.เมือง จ.พะเยา เนื้อหาในจารึกชำรุดไม่สามารถระบุได้ว่ากล่าวถึงเรื่องใดมีเพียงนามของ "ลาวงำเมิง" และ"พระยาร่วง" ถือเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่สามารถอ้างอิงถึงเหตุการณ์ที่สามกษัตริย์มาพบกันที่เมืองพะเยาบริเวณลุ่มแม่น้ำอิงและสามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนว่ามีเมืองพะเยาอยู่แล้วและความสัมพันธ์กับเมืองอื่นๆ อย่างเช่นเมืองเชียงแสนและเมืองสุโขทัยในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา และจารึกวัดเชียงมั่น กล่าวถึง ประวัติการก่อสร้างวัดเชียงมั่น ตั้งแต่ พ.ศ. 1839 จนถึง พ.ศ.2124 จารึกหลักนี้ แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของพระสหายทั้งสาม และการเป็นพันธมิตรของเมืองเชียงใหม่ สำหรับจารึกที่พบในเมืองพะเยา

ที่เก่าแก่ที่สุด พบว่าจารึกในปี พ.ศ.1954 ได้แก่ จารึกกษัตริย์ราชวงศ์มังราย (ลพ.9) จารึกเจ้าสีหะนักราช (พย.44) จารึกเจ้าหมื่นเลียงเป็นเจ้าสีหะนักราชเมืองพะเยา (พย.47) จารึกวัดห้วยนาคน (พย.52) เนื้อหาของจารึกกลุ่มนี้จะกล่าวถึงพญาสามฝั่งแกนให้อาวุธเลียงมาเป็นเจ้าสีหะนักราชเมืองพะเยา และได้สร้างวัดและพระเป็นพุทธรูปไว้ในเมืองพะเยา เมืองพะเยาปรากฏอย่างเด่นชัดอีกครั้งในสมัยของพระเจ้าติโลกราชโอรสของพญาสามฝั่งแกน เป็นกษัตริย์ครองเมืองเชียงใหม่ในระหว่าง ปีพ.ศ.1985 – 2030 เป็นช่วงที่อาณาจักรล้านนาเจริญสูงสุดเนื่องจากพระเจ้าติโลกราชสามารถยึดเมืองแพร่และเมืองน่านได้ทั้งสองเมือง

จากการสืบค้นหลักฐานทางโบราณคดี ประเภทโบราณวัตถุ (โบราณวัตถุในช่วงก่อนพุทธศตวรรษที่ 19) ได้พบ เครื่องมือหิน ที่กระจายกระจายตามชุมชนโบราณ ในบริเวณแอ่งที่ราบเชียงราย พะเยา ในบริเวณเมืองพะเยาพบบริเวณม่อนผาเกียงเป็นเทือกเขาหินทรายเตี้ยๆ และเป็นส่วนหนึ่งของดอยดวนหรือดอยชมพู อยู่ทางทิศเหนือของตัวเมืองพะเยา และพบหินตั้ง ในเมืองพะเยา ได้มีการนำก้อนหินขนาดใหญ่มาตั้ง เพื่อกำหนดเขตสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อประกอบพิธีกรรม แสดงถึงความเชื่อในเขตลุ่มแม่น้ำอิงก่อนที่จะมีการนับถือพุทธศาสนา

จากการศึกษาและสำรวจเมืองโบราณของ ได้ค้นพบเมืองโบราณในเขตจังหวัดพะเยา จำนวน 22 แห่งอยู่ตามอำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอแม่ใจ อำเภอปง และอำเภอเชียงคำ)ซึ่งพบร่องรอยของเมืองโบราณและแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ 1) เวียงท่าวังทอง หรือ เวียงโบราณบ้านประตูลุย หรือเวียงน้ำเต้า พบร่องรอยคูน้ำคันดินล้อมรอบเมืองโบราณผังเมืองมีลักษณะคล้ายผลน้ำเต้า พบวัดลี และซากโบราณสถานบริเวณภายในและภายนอกกำแพงเมือง พบประติมากรรมหินทรายจำนวนมากทั้งพระพุทธรูปชิ้นส่วนพระพุทธรูป 2) เวียงปูลาม พบหลักฐานชิ้นสำคัญ คือ ศิลาจารึกที่กล่าวถึงชื่อวัดอารามป่าน้อย พบพระพุทธรูปหินทราย ชิ้นส่วนของพระพุทธรูป ส่วนประกอบของสถาปัตยกรรม 3) เวียงหนองหวี พบเศษภาชนะดินเผา และเครื่องเคลือบ จากแหล่งเตาภาคเหนือ สันนิษฐานว่า เวียงหนองหวีและเวียงปูลาม เป็นเวียงที่ร่วมสมัยกัน 4) เวียงพระธาตุจอมทอง พบหลักฐานชิ้นสำคัญคือเครื่องเคลือบจากแหล่งเตาภาคเหนือพระพุทธรูป ชิ้นส่วนพระพุทธรูปและประติมากรรมที่ทำจากหินทราย ตามแบบศิลปะสกุลช่างพะเยา 6) เวียงบัวหรือเวียงกำ พบเศษภาชนะดินเผาแบบเคลือบและไม่เคลือบ พบว่าเวียงโบราณนี้น่าจะเป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยแหล่งใหญ่ของเมืองพะเยา 7) เวียงฮาง หรือเวียงห้าว พบมีส่วนของวิหาร และเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม พบเศษภาชนะดินแบบเคลือบและไม่เคลือบ และพบชิ้นส่วนของพระพุทธรูปหินทราย สกุลช่างพะเยา 8) เวียงแก พบซากโบราณสถานแต่ไม่สามารถศึกษารูปแบบได้ พบเศษ

ภาชนะดินเผาแบบเคลือบและไม่เคลือบ เครื่องถ้วยจีนราชวงศ์หมิง (หมิง) และราชวงศ์ชิง (ชิง)
 9) เวียงจันทน์ สันนิษฐานว่า เวียงจันทน์จะเป็นเวียงจันทน์เดียวกับเวียงแก 10) เวียงลอ พบซากโบราณสถาน และเนินดินมากกว่า 100 แห่ง ทำ เป็นเมืองขนาดใหญ่ พบเจดีย์ที่วัดศรีปิงเมือง นอกจากนี้ยังพบชิ้นส่วนของฐานพระพุทธรูปขนาดเล็ก โดยเฉพาะส่วนฐานมีจารึกด้วยอักษรไทยล้านนา เนื้อหาในจารึกกล่าวถึงการอุทิศถวายบริวาร ข้าทาส ชื่อผู้อุทิศและจารึกชื่ออดีตพระพุทธเจ้าในแต่ละพระองค์ 11) แหล่งเตาเผาเครื่องถ้วยม่อนนอม สันนิษฐานว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยที่สำคัญของเมืองพะเยา จากการสำรวจพบเนินดินที่น่าจะเป็นเตาเผา แต่ไม่ปรากฏร่องรอยของเตาเผาเครื่องถ้วย 12) แหล่งตัดหินทรายม่อนนาเกียง พบบริเวณที่มีร่องรอยการตัดหิน สันนิษฐานว่า น่าจะนำหินมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป และประติมากรรมหินทรายสกุลช่างพะเยา หลักฐานที่สำคัญ คือ จารึกอักษรไทยล้านนา ผสมกับอักษรสมัยสุโขทัย

2) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสถาปัตยกรรมในเขตอำเภอเมืองพะเยา

พะเยา

ได้มีการดำเนินการศึกษา ส่วนอาคารพักอาศัยและส่วนอาคารศาสนา โดยการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการสำรวจทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

2.2.1) ลักษณะทางสถาปัตยกรรมพื้นที่ประเภทเรือนพักอาศัย

พื้นที่

งานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ครอบคลุมการศึกษาในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ทั้งหมด 842.08 ตร.กม. จำนวน 172 หมู่บ้าน ทั้งหมด 15 ตำบล ดังนี้ ตำบลเวียง ตำบลแม่ต้า ตำบลแม่นาเรื่อ ตำบลบ้านต๋อน ตำบลบ้านต้า ตำบลบ้านต๋อม ตำบลแม่ปืม ตำบลแม่กา ตำบลบ้านใหม่ตำบลจำปาหวาย ตำบลท่าวังทอง ตำบลแม่ใส ตำบลบ้านสาง ตำบลท่าจำปี ตำบลสันป่าม่วง ซึ่งการศึกษาจากการสำรวจพบว่า เรือนพื้นถิ่นในเขตเมืองที่ยังคงอยู่สภาพที่มีการใช้งานปกติและยังสามารถเข้าไปดำเนินศึกษาวิจัยนั้นพบว่า อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่นาเรื่อ อ.เมือง จ.พะเยา ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าในพื้นที่ดังกล่าวพบเรือนพื้นถิ่นที่มีอายุการก่อสร้างตั้งแต่ 40 – 60 ปี พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 15 หลัง ที่หลงเหลืออยู่ในสภาพที่มีการใช้งานและปล่อยรกร้างในบางหลังและจากการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลงานอาคารพักอาศัย หมู่บ้านแม่

นาเรือ ได้สัมภาษณ์ข้อมูลพบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองและพบว่ามีการพบปะกันที่มีอายุมากกว่า 2 ชั่วโมงคน มากกว่า 100 ปี มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเหมือนกลุ่มคนล้านนา ในชุมชนมีอาชีพหลักคือการทำอาชีพเกษตรกรรม และงานช่างในการแปรรูปไม้เป็นเครื่องใช้ของตกแต่งและรวมถึงการทำพาหนะสำหรับขนส่งในอดีต เช่น การทำ “ล้อจั่ว” หรือ “ล้อควาย” หรือในภาษาไทยกลางเรียกว่า เกวียน มีการกลึงแกะสลักคานหัวล้อเกวียน การกลึงเต้าไม้ลูกกรงสำหรับระเบียง เป็นต้น และจากการสืบค้นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ภูมิโนเวสท์ ภูมิลักษณะ ทางวัฒนธรรม กับความสัมพันธ์กับผังของชุมชน พบว่าเริ่มแรกของการสร้างหมู่บ้านมีเพียง 3-4 หลัง และมีชุมชนเริ่มแรกเพียง 2-3 ชุมชน เท่านั้น และด้านคติและความเชื่อ องค์ความรู้ภูมิปัญญาที่ส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบทางสถาปัตยกรรมประเภทเรือนพักอาศัยพื้นถิ่น ในหมู่บ้านแม่น้ำเรือ มีการอาศัยและเกี่ยวพันกันอยู่กับธรรมชาติแวดล้อม การสร้างบ้านในอดีตมีองค์ความรู้ที่ถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นรุ่นต่อรุ่น โดยการเขียนถ่ายทอดลงบน “พับสา” หรืออุปกรณ์สำหรับจดบันทึก ทำมาจากกระดาษสา นำมาเรียงหัวท้ายและตัดให้เท่ากัน ความรู้ด้านการตั้งบ้านเรือนได้มีการบันทึกไว้ อาทิ เช่น การเลือกทำเล ที่ตั้งบ้าน การกำหนดขนาดบ้านให้เป็นมงคลโดยใช้จำนวนของเสาเป็นตัวกำหนด การเลือกชนิดของไม้ที่นำมาปลูกบ้าน วันมงคลที่ควรทำการลงเสาเอกบ้าน วันฉลองทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และองค์ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการปลูกบ้าน เป็นต้น ทางด้านความเชื่อและประเพณี มีผลเชื่อมโยงต่อแนวคิดและส่งผลต่อการกำหนดทั้งที่ตั้ง ขนาด และสัดส่วนของเรือนพักอาศัย ทางด้านเอกลักษณ์และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเรือนพื้นถิ่น ในพื้นที่หมู่บ้านแม่น้ำเรือ เรือนวาน หรือ “เฮือนวาน” มีวิธีการการก่อสร้าง และใช้แรงงานการก่อสร้างโดยอาศัยเครือญาติและเจ้าของบ้านเป็นแรงงานที่ช่วยเหลือในการก่อสร้าง โดยอาศัยให้वान หรือ การลงแขกขอแรงกันสลับสลับเปลี่ยนกันก่อสร้างไปตามบ้านต่าง ๆ จนเป็นเหตุผลที่มาของการเรียกชื่อ “เฮือนวาน” นับแต่อดีตเป็นต้นมา ปัจจุบันได้ถูกทำการรื้อถอนไปค่อนข้างมาก ยังเหลือพบเพียงไม่กี่หลัง ซึ่งมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ค่อนข้างเด่นชัด ทั้งทางด้าน รูปแบบ ขนาด และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของตัวเรือนที่ครบถ้วน

2.2.2) ลักษณะทางสถาปัตยกรรมอาคารศาสนา

งานสถาปัตยกรรมอาคารศาสนา ครอบคลุมการศึกษาในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ครอบคลุมทั้งหมด 15 ตำบล ดังนี้ ตำบลเวียง ตำบลแม่ต๋ำ ตำบลแม่น้ำเรือ ตำบลบ้านต๋อน ตำบลบ้านต้า ตำบลบ้านต๋อม ตำบลแม่ปืม ตำบลแม่กา ตำบลบ้านใหม่ตำบลจำปาหวาย ตำบล

ท้าววังทอง ตำบลแม่ใส ตำบลบ้านสาง ตำบลท่าจำปี ตำบลสันป่าม่วง จากการสำรวจงานสถาปัตยกรรมอาคารศาสนา พบว่ารูปแบบของหลังคาประกอบด้วย 9 รูปแบบ ส่วนอาคารทางศาสนาในด้านสีของอาคารทางศาสนา นิยมการใช้สีขาวเป็นสีพื้นและทำการตกแต่งด้วยการทาสีอื่น เช่น สีเหลือง สีแดง และสีทอง เป็นสีสำหรับทาองค์ประกอบของอาคารเช่นตำแหน่งเสา ชั้ม ประตู ชั้มหน้าต่าง ในส่วนของบริเวณเชิงชายของหลังคานิยมใช้สีแดงเข้ม และสีแดงสดเป็นสีสำหรับเก็บพบรูปแบบของหน้าบรรณซึ่งปรากฏรูปแบบในหลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ลดทอนส่วนใหญ่สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่ง ประกอบด้วย หน้าบรรณลดทอนลายพันธุ์พฤกษา หน้าบรรณแบบตกแต่งลายเครือเถา หน้าบรรณแบบตกแต่งลายด้วยเทพพนม หน้าบรรณแบบตกแต่งลายเครือเถาและรูปปั้นพระพุทธรูป หน้าบรรณแบบตกแต่งด้วยลายเครือเถาและรูปธรรมจักร ส่วนรูปแบบของส่วนตกแต่งทางสถาปัตยกรรมประเภทคันทวยพระวิหาร จากการสืบค้นพบว่า มีลักษณะอยู่สองประเภท ประกอบด้วย คันทวยตามแบบเอกลักษณ์งานสถาปัตยกรรมแบบวัดมาตรฐานภาคกลาง และคันทวยตามแบบเอกลักษณ์งานสถาปัตยกรรมแบบพื้นเมืองภาคเหนือ สำหรับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารทางศาสนา ประเภท องค์ประกอบทางศิลปกรรมประเภทงานประดับและตกแต่งด้วยลดทอนและกระจกสี และงานปูนปั้น พบว่ามีวัดในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดพะเยามีการประดับและตกแต่งชั้มประตูหน้าต่าง ด้วยงานปูนปั้นและกระจกสี ซึ่งรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของชั้มประตูและหน้าต่างสามารถจำแนกได้เป็นสองรูปแบบ คือ รูปแบบชั้มประตูแบบเรือนยอดแบบปราสาทและรูปแบบชั้มประตูแบบพื้นเมืองภาคเหนือ

3) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิ

ปัญญาประเพณี และอาชีพของอำเภอเมืองพะเยา

จากการศึกษาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาประเพณี และอาชีพของอำเภอเมืองพะเยา ได้สำรวจและศึกษาในพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา จำแนกเป็นจำนวนองค์ความรู้ทั้งหมดได้ 73 องค์ความรู้ จากจำนวนผู้รู้ 274 คน ได้พบลักษณะจำเพาะของภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับประเภทภูมิปัญญาในพื้นที่ ๆ ที่สำรวจได้ คือ ด้านเกษตรพื้นบ้าน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย เกษตรกรรมพื้นบ้าน การปลูสดั้วบ้าน พันธุ์กรรมพืชท้องถิ่น สุขอนามัยสัตว์ที่ใช้ประโยชน์ การดูแลรักษาพืชเพาะปลูก ด้านสุขอนามัย ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย อาหารพื้นบ้าน ยาพื้นบ้าน พิธีกรรมพื้นบ้าน กายภาพบำบัดพื้นบ้าน ด้านสิ่งประดิษฐ์และ

เทคโนโลยีพื้นบ้าน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย เครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องใช้ในครัวเรือน ศิลปะ หัตถกรรม เครื่องนุ่งห่ม ด้านการจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย การรักษาจารีตประเพณี พิธีกรรมความเชื่อ การปลูกฝัง/ส่งเสริมความสามัคคี การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย การอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับตัวกับสภาวะอากาศ การจัดการทัศนียภาพ การจัดการที่อยู่อาศัย

จากข้อมูลเบื้องต้น สามารถบ่งบอกได้ว่า ประเภทสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีพื้นบ้าน มีจำนวนปราชญ์พื้นบ้านมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 171 คน รองลงมาคือ ประเภทสุขอนามัย มีปราชญ์พื้นบ้านทั้งหมด จำนวน 52 คน ประเภท การจัดการสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน มีปราชญ์พื้นบ้านทั้งหมด จำนวน 38 คน ประเภทเกษตรพื้นบ้าน มีปราชญ์พื้นบ้านทั้งหมด จำนวน 9 คน จำนวนปราชญ์ที่น้อยที่สุดคือ ประเภทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปราชญ์พื้นบ้านทั้งหมด จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 274 คน

7.1.2 การจัดทำแผนที่พัฒนาการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยา

จากการศึกษาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และภูมิปัญญา อาชีพ ทำให้ได้เห็นตำแหน่งของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมกระจายอยู่ในพื้นที่โดยรอบของอำเภอเมืองจังหวัดพะเยา ทั้งพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่ทำให้เห็นพัฒนาการของเมืองพะเยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2330 - 2553 แหล่งมรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทเรือนพื้นถิ่น จำนวน 15 หลัง อาคารทางศาสนา จำนวน 84 แห่ง และตำแหน่งปราชญ์ผู้รู้ด้านภูมิปัญญาและอาชีพ จำนวน 274 คน

7.1.3 แนวทางการพัฒนาเมืองพะเยาที่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในด้านการวางผังเมือง การท่องเที่ยว และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยาอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม สามารถสร้างแนวทางการพัฒนาได้ คือ

1) แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์ ควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้เล็งเห็นถึงความสำคัญ คุณค่าของประวัติศาสตร์ของเมืองพะเยา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความภาคภูมิใจ รวมถึงการจัดงานประเพณี จัดกิจกรรมเพื่อเกิดการตระหนักและอนุรักษ์อย่างยั่งยืน รวมถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริการ

2) แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม จากปัญหาที่พบควรมีแนวทางในด้านการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทเรือนพักอาศัยพื้นถิ่น เช่น การสืบค้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักวิธีการสร้างบ้านและประเพณีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว วัฒนธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการเข้ามาร่วมวางแผนกับชุมชนในการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์เขื่อนวาวอย่างจริงจัง ซึ่งจะนำไปสู่ความมีเอกลักษณ์และแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวต่อไป สำหรับแนวทางการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทมรดกทางสถาปัตยกรรมประเภทอาคารทางศาสนา ควรให้คนรุ่นหลังได้รู้คติความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัดแบบดั้งเดิม ซึ่งทำให้เกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญ และการให้ความรู้และชี้ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของอาคารทางศาสนา รวมถึงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลรักษา

3) แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ สามารถทำได้ในแนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ คือ

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ เช่น จัดการฝึกอบรมถ่ายทอดภูมิปัญญา การนำผลิตภัณฑ์ที่ได้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดในการพัฒนาคุณภาพและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปลักษณ์สวยงาม การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ การขอใบรับรองคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ การพัฒนา ริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและการสร้างเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่าง ๆ

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อการท่องเที่ยว โดยสามารถดำเนินการได้ดังนี้ คือ การนำเอาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ การนำเอาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญามาถ่ายทอดเป็นกิจกรรมประจำปี หรือ ประเพณีทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีแนวทางในการจัดการ ดังนี้ ศึกษา วิจัยและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาที่มีส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และถ่ายทอดองค์ความรู้ นั้น ๆ ให้กับหน่วยงานหรือกลุ่มผู้ที่มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาในลักษณะเดียวกันนี้ พร้อมจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น และฟื้นฟูองค์ความรู้โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ประเพณี และอาชีพ เพื่อการศึกษาและอนุรักษ์ โดยสามารถดำเนินการได้ดังนี้ คือ ทำการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาของในแต่ละท้องถิ่น จัดการฝึกอบรมถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับคนในท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ให้กับคนในท้องถิ่น จัดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่า แก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง

4) แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการวางผังเมือง

แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อการวางผังเมือง การพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อการวางผังเมือง นั้นคือการพัฒนาสภาพทางกายภาพของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านั้น และการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การควบคุมอาคารสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อม และสภาพภูมิทัศน์ที่มีความสวยงาม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ควบคุมกิจกรรมทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม และพื้นที่อื่นๆ ในแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินบางประเภทอาจจะไม่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ พัฒนาโครงข่ายคมนาคมเพื่อส่งเสริม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการสร้างแผนกลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่

7.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาคราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองพะเยาที่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในด้านการวางผังเมือง การท่องเที่ยว และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยาอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวคิดในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงาน โดยแบ่งได้ดังนี้

1) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามรดกทางวัฒนธรรมของเมืองพะเยามีอยู่มากมายหลายด้าน โดยมีผลการวิจัยที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะและมุมมองในด้านต่างๆ อย่างหลากหลายซึ่งหน่วยงานทั้งภาคราชการและเอกชนควรใช้ข้อมูลเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนการตัดสินใจในการดำเนินงานในโครงการต่างๆ

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการดำเนินงานในส่วนของการเผยแพร่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่องและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

3) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่เมืองพะเยามีมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์หลายด้าน เช่น การแกะสลักหิน การตีมีด การทำปลาส้ม การสานผักตบชวา หมูบ้านเหือนวาน ฉะนั้นภาคราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว หรือแหล่งอาชีพอย่างต่อเนื่อง

4) การดำเนินงานของภาครัฐทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการกลางควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าไปดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของชุมชน เนื่องจาก

ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ที่ทราบความต้องการ ปัญหา และความสามารถของในการของชุมชนมากที่สุด

5) ควรมีหน่วยงานกลางที่จะประสานงานให้โรงเรียนหรือหน่วยงานที่ต้องการเรียนรู้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่ รวมถึงทำหน้าที่หลักในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

6) ควรมีหน่วยงานที่เข้าส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนไว้ เพื่อให้เกิดการรื้อฟื้นภูมิปัญญาดั้งเดิม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

7) ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดรายได้จากการต่อยอดองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม โดยอาจเกิดจากผลิตภัณฑ์หรือแรงงานชุมชน

8) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรบรรจุแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในแผนพัฒนาของตำบล เพื่อสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายสื่อความหมาย รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้และการท่องเที่ยวของตำบล

9) นักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินงานกับชุมชน หลังจากเสร็จสิ้นโครงการประมาณ 1 – 2 ปี เพื่อเป็นที่ปรึกษาและหาแนวทางในการพัฒนาให้ต่อเนื่อง

10) สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ควรพิจารณาให้การสนับสนุนด้านวิชาการโดยการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดประชุมและการจัดอบรม สำหรับประเด็นเทคนิควิชาการที่ควรมีการดำเนินการถ่ายทอดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีข้อเสนอแนะดังนี้

10.1) การจัดฝึกอบรมหลักสูตรการสื่อความหมายโดยบุคคล ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าเมื่อมีผู้ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว เจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมยังไม่กล้าแสดงออกในการถ่ายทอดเรื่องราวและองค์ความรู้ของตนเองมากนัก และควรส่งเสริมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือลูกหลานสามารถเล่าเรื่องราวของชุมชนตนเองได้

10.2) ถ่ายทอดวิธีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนารูปแบบกิจกรรมในชุมชนได้

10.3) ถ่ายทอดวิธีการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เช่น การอนุรักษ์และดูแลอาคารทางศาสนา การอนุรักษ์และดูแลบ้านเรือนโบราณ การชี้ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวิถีชีวิต

7.2.2 ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย ครั้งต่อไป

1) หลังจากเสร็จสิ้นโครงการวิจัยนี้แล้ว ควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในประเด็นต่อเนื่อง เช่น การส่งเสริมการตลาด การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะจุด การบริหารจัดการ เป็นต้น

2) ควรศึกษาในเรื่องความสามารถในการรองรับการพัฒนา รวมถึงข้อจำกัดของทรัพยากรในพื้นที่ศึกษา ตลอดจนระบุขีดความสามารถของสิ่งแวดล้อมและชุมชนในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยไม่กระทบระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน

3) ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ วิธีการที่จะสร้างการมีส่วนร่วม รวมถึงการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4) ควรศึกษาเรื่องของการวางแผนพัฒนาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ แนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน

5) ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สามารถจัดขึ้นได้โดยอาศัยพื้นฐานการประกอบอาชีพหรือวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

6) ควรศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์ ป้องกัน หรือสงวนรักษาทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งในด้านระบบนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ได้ และสามารถรักษาไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลังได้

7.2.3 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

1) การสงวนรักษารูปแบบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน ควรหาแนวทางที่เหมาะสมกับลักษณะสังคมวัฒนธรรมของชุมชน เพราะลักษณะวิถีชีวิต วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมในยุคนั้น ซึ่งการแซ่แข่งวัฒนธรรมอาจไม่ใช่วิธีที่ดีในการสงวนรักษา ทั้งนี้วิธีที่จะช่วยชะลอความรวดเร็วในการเปลี่ยนแปลงได้อาจใช้วิธีการให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของรากเหง้าดั้งเดิมที่สามารถทำให้ชุมชนสามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์เอาไว้ได้

2) ผู้ที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญา องค์ความรู้ ควรถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกหลาน หรือผู้ที่คาดว่าจะสืบทอดได้ เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาเหล่านั้นสูญหายไป

3) ควรมีการปลูกฝังให้เยาวชนในชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นของตน เพื่อให้เกิดความรู้และความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม

4) ควรมีการพัฒนาภูมิทัศน์ภายในชุมชนให้สวยงาม สะอาด พร้อมทั้งเตรียมต้อนรับผู้เยี่ยมชม

5) ควรมีการส่งข่าวประชาสัมพันธ์ไปยังภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นขวัญกำลังใจต่อผู้ที่ตั้งใจทำงาน

6) พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่เหมาะสม ควรส่งเสริมให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย หาเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชน หรือพัฒนารูปแบบเฉพาะตัวให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้าย รูปแบบสิ่งก่อสร้าง หรือสินค้าและบริการ เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน

7) การจัดการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จได้ควรจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมชน การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่เป็นที่ยอมรับและรับรู้กันโดยทั่ว สามารถตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นระยะเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจ

บรรณานุกรม

- จารุภัทร วิมุตเสรษฐ์. (2550). เทียบลำนหาตามหาภูมิปัญญาไทย.(1).สำนักพิมพ์อมรินทร์.
กรุงเทพฯ.
- ทศพร พิสิษฐ์กุล. (2547). บทเรียนจากพะเยา (ที่อยากส่ง) ถึงเจ้าพระยา. โรงพิมพ์นันทพันธ์.
เชียงใหม่.
- ประกอบศิริ ภักดีพิณิจ. (2553). วิถีกว๊าน ดำนาชีวิต ชุมชนบ้านร่องไฮ. มหาวิทยาลัย
นเรศวร พะเยา.
- พระครูโสภณปริยัติสุธี. (2550). สังคมทางการเมืองการปกครองในอาณาจักรญากมยาว (รัฐ
พะเยาในอดีต). กอบคำการพิมพ์. พะเยา
- พระครูโสภณวีรภรณ์และคณะ. (2544). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดพะเยา. มปป.
- พระธรรมวิมลโมลี. (2549). เมืองพะเยา สรรวจอดีตเมื่อร้อยปีก่อน.(1). นครนิวส์การพิมพ์.
พะเยา.
- พระธรรมวิมลโมลี. (2550). ความเป็นมาของพะเยาในอดีต.กอบคำการพิมพ์.พะเยา
- พระธรรมวิมลโมลีและเกรียงศักดิ์ ชัยตระกูล. (2445). ครบรอบ 100 ปี เหตุการณ์เงี้ยวก่อการ
จลาจลใหม่ณฑลพายัพ.นครนิวส์การพิมพ์. พะเยา.
- พระมหาไยธิน ฐานิสโร. (2549). 10 ปี หอวัฒนธรรมนิทัศน์ ฯ.อินเตอร์พริ้นท์. เชียงราย
- สร้อยดี อ่องสกุล. (2552). ประวัติศาสตร์ล้านนา. (6).อมรินทร์. กรุงเทพฯ
- สายันต์ ไพเราะญจิตร. (2555). อารยะพะเยาที่แหล่งเตาเวียงบัว.(1).สำนักพิมพ์สมพันธ์.
กรุงเทพฯ.
- สุจิตต์ วงเทศ. (2538). ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม เมืองพะเยา. สำนักพิมพ์มติชน.
กรุงเทพฯ.
- สุรพล ดำริห์กุล. (2545). แผ่นดินล้านนา.(2). ด้านสุทธาการพิมพ์. กรุงเทพฯ